

V ČAST KULTURNEGA PRAZNIKA

NOVO MESTO — V počastitev slovenskega kulturnega praznika bo dom JLA v Novem mestu priredil razstavo fotografij Tihomirja Pinterja. Ob tej priložnosti bo promovirana knjiga »Umetnik v ateljeju«, delo Aleksandra Bassina in Tihomirja Pinterja, sledil pa bo še literarni večer, na katerem bo nastopil književnik Jože Snoj.

F. M.

VALČIČEVA IN RADANOVIČEVA BOSTA RAZSTAVLJALI V PARIZU

BREŽICE — Povabilo za sodelovanje na junijski razstavi »Salon narodov 1985« v mednarodnem centru sodobne umetnosti v Parizu sta letos dobili tudi dve Brežičanki, Asja Valčič in Cvetka Radanovič. Prva bo razstavljala bronaste skulpture ptic, ki si jih bodo Brežičani pozneje lahko ogledali v njenem ateljeju, druga pa tapiserije. Cvetka Radanovič je prav s tapiserijami zaslovela doma in zunaj meja. Pariška razstava je vsakiče deležna velike pozornosti in na njej se samostojno jugoslovanski umetniki dobro uveljavljajo.

PREDSTAVNIŠTVO BETI V SPLITU

METLIKA — V začetku leta je metliška Beti odprla svoje predstavništvo v Splitu. Predstavništvo, ki ima 500 m² prostora in v katerem je zaposlenih 5 ljudi, je hkrati tudi skladišče blaga. Od tam sedaj bolje in lažje kot iz Metlike oskrbujejo Dalmacijo z otoki in Dalmatinsko Zagoro z Betinimi izdelki, poleg tega pa sedaj tesneje sodelujejo s svojimi kooperanti na tem območju, zlasti z Vodičanko iz Vodic.

PREDAVANJA ZA ZDRAVILIŠKE GOSTE

DOLENJSKE TOPLICE — V malem salonu tukajšnjega zdraviliškega doma se bo zvrstilo več zanimivih predavanj znanih strokovnjakov. Že danes ob 17. uri bo dr. Dušan Vrščaj govoril udeležencem o gobah iz naših gozdov in logov. V torek, 5. februarja, ob 17. uri bo Helena Vinšek govorila o revmatoidnem artritisu. Teden kasneje, 12. februarja, bo predavanje o prehranjevanju. O zdravi prehrani s posebnim poudarkom na dietetiko bo govorila Alma Ivekovič.

TURISTIČNO DRUŠTVO V DOBOVI BO IZDALO PROSPEKT

DOBOVA — V kratkem bo tiskan prospekt, v katerem bo Turistično društvo predstavilo svojo krajevno skupnost. Društvo je ponosno na to, da si veliko denarja za svojo dejavnost prisluži z delom in se tako izogiba prosjačenju po DO in med kraji. Do sredstev pride z organiziranjem kmečkih iger, veselic in drugih prireditev.

Finančna disciplina se ostri

Letos bo za investicije več sredstev, več bodo namenili za tekoče poslovanje, toda le združenemu delu, ki sproti poravnava obveznosti do banke

NOVO MESTO — Od 1. januarja veljajo tudi v Ljubljanski banki temeljni dolenski banki Novo mesto nove obrestne mere, ki pa se bodo ob koncu prvega tromesečja letos še spremenile. V letu 1985 bo še precej drugih sprememb. Tudi na boljše.

Obresti se v banki že nekaj časa spreminjajo in prilagajajo inflaciji s ciljem, da bi 1. aprila 1985 obrestna mera za vezana sredstva znašala vsaj 1 odstotek več, kot je uradno priznana letna stopnja inflacije. Obrestne mere pa so različne glede na dobo vezave sredstev. Trenutno so obresti na vezavo za 3 mesece 54-odstotne, za enoletno vezavo sredstev 59-odstotne in za več kot dveletno vezavo 62-odstotne. Veljajo za običane in gospodarstvo, medtem ko znašajo obrestne

mere za negospodarstvo polovico teh. Potrošniški krediti pa zahtevajo za dobo odplačila do 1 leta 54-odstotne obresti, nad 1-leto odplačevanja pa 62 odst. obresti.

Za investicije bo v letošnjem letu 80 milijonov dinarjev več kot lani, toda le za naložbe prioritarnih dejavnosti, predvsem za povečevanje izvoza na konvertibilno območje.

Medtem ko temeljna dolenska banka nima nekritičnih težav, ki so ta čas najtrši orih celokupne de-

narne politike, pa je bilo, ob koncu tritrtletja lani v združeni Ljubljanski banki preko 44 milijard nekritičnih težav. Prizadevanja tečejo v tej smeri, da bi devizno krili neravnovesje za nazaj za objekte splošnega družbenega in skupnega gospodarskega pomena v republiki in onemogočili nastajanje novih težavnih razlik. Zaradi tega bo v okviru združene banke pač prišlo do prelivanja sredstev.

● Po besedah Sergeja Thorževskega, predsednika poslovnega odbora Temeljne dolenske banke, bodo tudi letos lahko asistrali delovnim organizacijam v premoščanju gospodarskih težav s kreditiranjem tekočih potreb, povečevali pa bodo tudi naložbe v selektivne namene. Teh bo za 35 odst. več kot lani.

V zadnjem času pa je na bančnem področju novo predvsem to, da se odločno zaostre finančna disciplina. To velja za odnos članic do banke in banke do Narodne banke. Poseben poudarek je letos tudi na formiranju cen v skladu s predpisi in ukrepih v primeru umetnega ustvarjanja pomanjkanja blaga z zalogami. Prav tako je onemogočena nenamenska poraba kreditov.

R. BAČER

Ob zamenjavi direktorja Renaulta

Sodelovanje z IMV se bo še okrepilo

PARIZ — Pretekli teden je upravni svet največje francoske avtomobilske tovarne Renault razrešil dolžnosti doseganega predsednika oziroma generalnega direktorja Bernarda Hanona. Za njegovega naslednika je bil imenovan Georges Bess, ki je doslej vodil državno družbo Pechiney. Zanimivo je, da so doseganega vodilnega moža v Renaultu Bernarda Hanona zamenjali, ko je bil na poti v ZDA. Ta vest pa je dobra tudi za IMV. Z novim vodstvom v Renaultu naj bi se sodelovanje med IMV in francosko avtomobilsko tovarno še okrepilo. IMV ima namreč v primerjavi s tovornimi v Franciji precejšnje prednosti, saj je dosegla že kar visoko stopnjo razvoja, njena primerjalna prednost pa je tudi cenejša delovna sila, kakor je v Franciji. Prav na take kooperacije pa naj bi se Renault v prihodnosti oprl, če naj se reši hudih finančnih zagat, v katere je začel zaradi zmanjšane prodaje doma in v Evropi.

(Po Delu)

Pregled domačega filma

Teden slovenskega filma v Novem mestu

NOVO MESTO — V ponedeljek, 11. februarja, se bo v Novem mestu začel že tradicionalni teden slovenskega filma, ki ga pripravlja odbor za filmsko vzgojo in ZKO Novo mesto. Pokrovitelj letošnjega tedna je novomeška tovarna Labod.

V tem času se bodo v dvorani Doma kulture zvrstili številni slovenski filmi starejše in novejšje proizvodnje za šolsko mladino in ostale ljubitelje filmske umetnosti. Prvi dan je na sporedu film Ljubzen, ki ga je režiser Rajko Ranfel posnel po istoimenskem romanu Marjana Rožanca. Drugi dan je namenjen prikazu filma Dediščina Matjaža Klopčiča, tretji dan pa

● Še v okvir prireditev ob tednu slovenskega filma bo naslednji petek, 22. februarja, ob 15. uri v Domu kulture predavanje Bojana Štiha, ki bo govoril za aktiv filmskih vzgojnih delavcev in ostalo občinstvo o mladih ustvarjalcih v filmu.

slovenskemu animiranemu filmu. To sredo bosta prišla v Novo mesto animatorja Janez Marinšek in Koni Steinhilber. Predstavila se bosta občinstvu in imela še posebno predavanje o vlogi animiranega filma v šoli za aktiv filmskih vzgojnih delavcev. V četrtek bo na sporedu film Janeta Kavčiča Nobeno sonce. Tudi ta dan je v načrtu predstavitev ustvarjalcev: v Novo mesto naj bi prišla režiser filma in glavna igralka Vesna Jevnikar. Zadnji dan, v petek, bo na sporedu film Boštjana Vrhovca Leta odločitve.

Vse predstave bodo za mladinsko abonma ob 13. uri, za ostale ljubitelje filma pa ob 17. in 19. uri. V dopoldanskih urah bodo za osnovnošolsko mladino vrtili filme: Boj na požiralniku, Kekec, kratke filme in ostale po dogovoru s šolami.

DAN BREZ CIGARETE?

SEVNICA — Tudi tukajšnje društvo nekadilcev se vključuje v akcijo, katere pobudniki so bili mladi na tuzlanski medicinski fakulteti, da bi bil 31. januar dan brez cigarete. Akcija pod geslom »Skrbimo za vaše zdravje« ima odmev po vsej državi. Pobudo naj bi v prvi vrsti podprli sleherni aktivisti Rdečega križa, mladinske organizacije in drugi. Želijo, da tisti, ki so sklenili prenehati kaditi ali nameravajo to storiti vsaj čez pet ali šest mesecev, obvesti društvo nekadilcev v Sevnici, Trg Svobode 14. Dobil bo plakat ter kazalo za knjigo o nevarnostih kajenja. Upajo, da bodo imeli odziv vsaj med mladino od 13. do 19. leta. Boletišnji 31. januar resnično dan brez cigarete?

VREME

Ob koncu tedna bo pretežno jasno in nekoliko toplejše vreme.

Izvozna vrstica je napeta

Lanski izvoz v dolenski regiji ni izpolnil pričakovanj — Najuspešnejši so bili v Črnomlju

NOVO MESTO — V letu 1984 so izvozniki štirih dolenskih občin iztržili v tujini nad 23 milijard dinarjev, od tega dobre tri četrtine na konvertibilnem področju.

Po podatkih zbornice, v katerih pa niso zajete storitve, je dolensko

gospodarstvo v preteklem letu po vrednosti izvoz povečalo le za 2,2 odstotka v primerjavi z letom 1983, uvoz pa je bil za 1,7 odstotka manjši. Stopnja pokritosti sicer znaša 109,3 odstotka, vendar je višja na račun visoke pokritosti v menjavi s klirinškim trgov. V primerjavi z lani doseženimi izvoznimi rezultati v Sloveniji je rast izvoza na Dolenskem precej manjša, medtem ko je bila dosežena višja povprečna rast pri uvozu blaga.

Delež dolenskega gospodarstva v izvozu republike je lani upadel za 0,30 odstotka. V preteklem letu so bili pri izvozu najbolj uspešni Črnomalci, kjer so izvoz povečali za 6,7 odstotka, v novomeški občini je bil izvoz večji za 2,2 odstotka, medtem ko v Trebnjem in Metliki beležijo padec izvoza za 7 odstotkov.

Velike razlike po občinah so tudi v pokritosti konveribilnega izvoza z uvozom. V Črnomlju so dosegli 114-odstotno pokritost, v sosednji metliški občini pa komaj 27,9-odstotno kritje. Dolenska uvaža v glavnem reprimaterial.

Vsekakor pa je bil pri izvoznih poslih rekordno dober lanski december, ki je navrgel dobre 3 milijarde dinarjev iztržka, najslabši pa je bil januar s petkrat slabšim rezultatom.

R. B.

Brežiški razvoj se upočasnjuje

V brežiški občini izpeljanih komaj polovico srednjeročnih naložb

BREŽICE — Za srednjeročno obdobje 1981—85 je značilno, da je bil razvoj počasnejši od začetnih predvidevanj in da občina zaostaja za povprečnim razvojem v Sloveniji. Vrsta nalog, prejetih v programu se v teh letih ni uresničila, kar pripisujejo drugače usmerjenim stabilizacijskim tokovom in neugodni sestavi gospodarstva. V republiki namreč prevladuje industrija s 55

odstotki, v brežiški občini pa je ta udeležena komaj s 37 odstotki, povrh tega pa je še zelo razdrobljena.

Najživahnější je bil v tem času razvoj družbene in zasebne obrti, saj je od 1981 do zdaj znašal 20 novih obrtnih delavnic, število zaposlenih pri zasebnikih pa se je povečalo za 191 delavcev. Sicer pa je bil pri zaposlovanju

precejšen zastoj zaradi neuresničenih investicij. V štirih letih tekočega štiritletnega srednjeročnega obdobja je bilo v brežiškem gospodarstvu uresničenih komaj 52 odst. planiranih naložb. Nekaj jih bodo izpeljali še letos, vendar zaostanka ne bodo mogli več nadoknaditi. Prednost imajo le izvozno usmerjene investicije. Iz doseganje ocene stanja v občini povzemajo, da bodo razvojne možnosti tudi v novem srednjeročnem obdobju zelo skromne in da temelji bodoči razvoj predvsem na intenzivnejšem izkoriščanju obstoječih proizvodnih zmogljivosti, njihovi modernizaciji ter na boljšem izkoriščanju naravnih danosti.

J. T.

V BELTU TEŽAVE Z MRAZOM

ČRNOMELJ — Ko so se delavci tukajšnjega Belta po novoletnih praznikih vrnili na delo, jih je čakalo neprijetno presenečenje: hladni sistem na pečeh v Livarni — hlajenje je namreč onemogočeno z vodo — je zamrznil. Imeli so precej težav, da so ga odtalili, kajti sproti je zamrzoval. Problem je bil tudi z oskrbo s peskom, saj so zamrzili tudi peskokopi. Razmere jim je uspelo sanirati, zastoj, ki je nastal v proizvodnji, pa premoščajo z delom ob prostih sobotah, tako da so trenutno v zaostanku le še dan in pol.

FILMA O RIKU

RIBNICA — Ljubljanska »Dokumentarna« je lani v mnogih jugoslovanskih krajih in v tujini posnela 4.920 m filmskega traku o ribniškem Riku in njegovih proizvodih. Izdelali bodo dva propagandna filma: Riko I »Mehanizacija za čiščenje snega« in Riko II »Mehanizacija za urejanje cest«. Prvi bo trajal 19, drugi pa 17 minut. Še ta mesec bodo filma sinhronizirali v slovenskem, srbohrvaškem, nemškem in angleškem jeziku.

M. G—c

BERITE DANES!

na 2. strani:

- Prazne pritožne knjige
- Cepljenka je kot dojenček

na 4. strani:

- Kako kaže letos v oskrbi z drvmi

na 6. strani:

- Konec zimskega spanja komunalcev

na 7. strani:

- Pričevanja iz Lamutove skicirke

na 8. strani:

- Še: Note so postranska zadeva

na 9. strani:

- Račun, ki ga bomo plačevali 30 let

na 11. strani:

- Davčna politika ne spodbuja k poštenosti

na 13. strani:

- Kočevsko-belokranjska lovška vojna

na 24. strani:

- Veter, ki polni bolnišnico

PRVI DAN ČETRT STARE MILIJARDE — Državljeni s povprečnimi plačami vsako leto nestrpneje pričakujejo razprodaje, ko si lahko po tej poti tudi za polovični denar nabavijo zimsko garderobo. Letos so bile police z znižanimi cenami marsikje izpraznjene že prvi razprodajni dan, tako da so tisti, ki niso mogli dopolniti z delovnega mesta, lahko kupili le tisto, kar je prvi val kupcev pustil na obešalnikih. Mnogi so se jezili tudi na razne rezervacije, saj je bilo veliko bodočih lastnikov zimske konfekcije že veliko prej določenih. »Ljudje imajo še polne mošnjičke«, so povedale tudi prodajalke Standard konfekcije v Novem mestu, kjer so kupci prvi dan pustili kar četrte stare milijarde. (Foto: J. Pavlin)

B. BUDJA

Zavedajo se padca kupne moči

Labod je lani iztržil v izvozu več kot 5 milijonov dolarjev — Letos nadaljujejo s posodabljanjem, izboljšujejo kvaliteto in znižujejo cene

NOVO MESTO — Izvozni plan je bil lani v Labodu, ki je prvič po številu zaposlenih presegal številko 2000, za 15 odst. presežen. Polovico vseh zmogljivosti celotnega Laboda je namenjenih izvozu, toda težave so zdaj na domačem trgu.

«Leto 1984 za nas ni bilo zadovoljivo. Številke iz poslovnih poročil sicer niso slabe, ampak za tem se marsikaj skriva. Prva polovica lanskega leta je bila glede prodaje izredno dobra, slaba pa je bila izbira surovin, zato smo morali večkrat kupovati tudi blago slabše kvalitete. V drugi polovici leta se je obrnilo. Postopno je oživljala ponudba surovin, opazili pa smo padec povpraševanja po nekaterih izdelkih.» To so besede Milana Bratoža, glavnega direktorja Laboda, ki je v letu 1984

ustvaril nad 4 milijarde dinarjev celotnega prihodka; 1,6 milijarde dohodka in dobro milijardo čistega dohodka. Vpitiye tekstilcev o zaostajanju tehnologije pa se že kaže v poslovanju in rezultatih, tako pri Labodu že opažajo rahel padec produktivnosti.

Posodabljanja so bile v minulem letu deležne predvsem krojilnice po vseh tozdih, nabavili so poslovni računal-

nik za 1,2 milijarde dinarjev in prav te dni ga spuščajo v pogon. Vse to sodi k modernizaciji proizvodnje in poslovanja.

● Lani so nekaj novih strojev nabavili preko sejmskih kontingentov, v letošnjem letu pa imajo železo v ognju za mednarodni kredit 1.250.000 DM pri banki v Frankfurtu. Dokumentacijo imajo zbrano, zdaj so v dirki za pridobitev štampiljk in soglasij v Beogradu. Kaže, da bo kredit vendarle prišel v hišo, s tem pa bo omogočena nabava novega programa z večnamenskimi stroji, ki se ob raznih priključkih lahko hitro prilagajajo modnim zahtevam. Preko sejmov pa nameravajo kupiti letos še za 450.000 DM strojev.

V letu 1985, po besedah direktorja Bratoža, proglašajo v Labodu tri pomembna področja: dvig kvalitete in produktivnosti, kar bo z novimi stroji omogočeno, pa tudi zniževanje cen. Iz kolekcije, ki je že v trgovinah, so več kot 50 artiklov znižali cene tudi do 30 odst. Zato, ker so bile tkanine cenejše, kot so računali.

Prozvodne zmogljivosti za leto 1985 so sicer razprodate, toda dve tretjini del v kooperaciji bodo opustili, ker opuščajo tudi cenene izdelke. Medtem ko v trgovinah ni niti spomladansko-poletne izbire pa ta čas v Labodu že zaključujejo pogodbe za novo kolekcijo jesen-zima 1985. Tekstilci so zaradi narave dela s proizvodnjo vselej najmanj za pol leta pred letnimi časi, vse urneje pa se obračajo tudi po zahtevah in željah kupcev. Kdor tega ne zna in zmore, je tako rekoč odpisan.

R. BAČER

V ČATEŠKIH TOPLICAH ŠIRIJO KAMP

ČATEŠKE TOPLICE — Toz Termi je imel lani 206 tisoč nočitev, od tega 53 tisoč v kampu. Zanimanje za kamp se iz leta v leto povečuje, zato so kamp sklenili razširiti za 3,65 ha. Začeli bodo letos in končali v treh etapah. Po nakupu zemljišča bodo letos opravili še groba zemeljska dela z napeljavo elektrike in vode. Tako bo čez tri leta kamp imel 100 prikolic več in bo vsak dan lahko sprejel po 6.500 gostov.

Prispevki za Kopaonik

Dolenjska je doslej zbrala 914,853,50 din

Po do sedaj znanih podatkih je uspeh akcije do 31. 12. 1984 naslednji:

— Na žiro račun pri RK Slovenije št. 50101-678-51579 se je iz občin dolenjske regije nabralo skupno 914.853,50 din, in sicer: iz Metlike: 86.781 din, iz Črnomlja: 248.797 din, iz Trebnjega 59.810 din in iz Novega mesta 519.495,50 din.

— Materialno pa so prispevali: 200 srajc DO Labod iz Novega mesta, 23 vetrovk in 30 m tekstilnega blaga Novoteks iz Novega mesta ter 10 parov moških hlač Novoteks iz Vinice.

Posamični prispevki iz občine Novo mesto so bili objavljeni* že v Dolenjskem listu 24. 1. 1985, podatki za ostale občine pa so naslednji:

Občina Črnomelj: Društvo upokojencev Črnomelj 2.000 din, občinski odbor in KO RK 244.697 din, OŠ Vinko Paderskič 2.100 din.

Občina Metlika: TOZD ZD Metlika—OOZS 2.000 din, Dom počitka 7.281 din, OOZS državnih organov SOB 2.000 din, delavci pri Sob in SIS občine 5.200 din, KO RK Božakovo 5.280 din, delavci PE Metlika 2.600 din, OO RK Metlika 3.000 din, OO ZS Novoteks—TOZD Predilnica 10.000 din, OOZS Komet 28.000 din in OŠ Metlika 21.420 din.

● Po najnovejši informaciji Odbora za socialistično solidarnost pri Republiški konferenci SZDL Slovenije so potrebe po pomoči še precejšnje, zato naj bi se akcija zbiranja vseh oblik pomoči prizadetu prebivalstvu Kopaonika nadaljevala do konca februarja 1985.

Občina Trebnje: Obrat »Zmaga« Mokronog 1.000 din, OOZS OŠ Šenturupert 1.950 din, OOZS Trebnje 6.100 din, OOZS tem. središče Trebnje 2.000 din, OOZS Agrostroj—obr. Šenturupert 3.000 din, Nogometni klub Tesnila, Velika Loka, 4.280,00 din, VIO Trebnje 16.480 din, Obč. svet ZS Trebnje 25.000 din.

JELKA MOŽE, predst. KO za soc. solidarnost pri OK SZDL Novo mesto

NAŠA ANKETA

Prazne pritožne knjige

Pritožne knjige so bile pri nas uvedene predvsem z namenom, da bi izboljšali delo poslodavcev, kjer imajo nenehno opravka s strankami, da bi izboljšali odnos trgovcev, bančnikov, poštnih, gostinskih in vseh drugih takšnih delavcev s tistimi v najrazličnejših uradih vred do ljudi. Te knjige, ki so večinoma posvoda na zelo vidnem mestu in vedno dostopne potrošniku za pritožbe, so praktično posvoda skoraj povsem ali povsem prazne. Kaže, kot da je z delom naštetih služb in ljudi ter z njihovim odnosom do strank vse v najlepšem redu, da zaslužijo same pohvale. Nekateri se s tem tudi tolažijo. Morda je res tako, veliko večja verjetnost pa je, da se ljudje niso pripravljali na ta način izpostavljanja, še posebno ne, ker navadno bolj malo zaleže, ali pa skušajo sporne zadeve urediti kar ustno.

DRAGO FINK, trgovec v Mercatorjevi železnini na Mirni: »Seveda imamo tudi pri nas pritožno knjigo. Je pri blagajni in vsakdo lahko vanjo zapiše, kar mu ni bilo všeč. Vendar je bolj prazna. Samo enkrat se je nekdo pritoževal čez plinsko peč, ki smo mu jo prodali, pa se je potem izkazalo, da je peč v redu. Sicer pa nisem preveč navdušen nad pritožnimi knjigami. Če se ne da pogovoriti po običajni poti, potem tudi pritožna knjiga nič ne pomaga.«

MILENA JANKOVIČ, izmenovodja v Delikatessi št. 7 M-Agrokombinata, Krško: »Pritožna knjiga je dovolj vidna, saj je rdeča, visi pa tudi na dovolj vidnem mestu. Kljub temu je še povsem prazna. Po tem sklepam, da so ljudje v glavnem zadovoljni s ponudbo blaga in postrežbo. Knjiga povpraševanja, ki jo izpolnjujemo na željo potrošnika, pa je precej polna.«

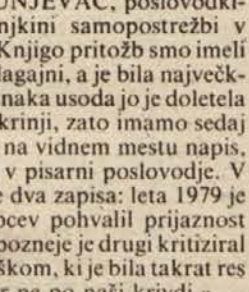
JURE PESTNER, frizer iz Novega mesta: »V naši stroki praviloma ni pritožnih knjig, saj se s stranko raje kar takoj pogovorimo, če kaj ni v redu. Vsaka reklamacija je za nas kaj slaba reklama, vsaka stranka pa nam veliko pomeni. Pritožne knjige naj bi bile nepogrešljive in postavljene na vidnih mestih zlasti v trgovinah, uradih in gostiščih. Še posebej debele bi morali imeti turistični delavci, kjer pritožb ne manjka. Morda bi bilo zanimivo uvesti pohvalno knjigo.«

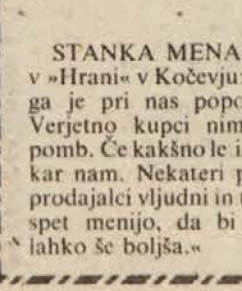
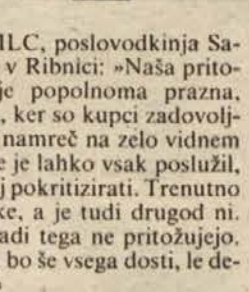
MARIJA KERNULC iz Župeleca, prodajalka v poslovalnici Živila 15 Emona Posavje v Brežicah: »Pritožna knjiga visi na vidnem mestu, vendar je že dolgo ni nihče uporabil. V njej so samo tri pritožbe iz leta 1980 in 1981. En kupec se je npr. pritožil, ker je v času krize dobil samo liter olja, vendar občinski svet takrat ni dovoljeval prodaje večjih količin.«

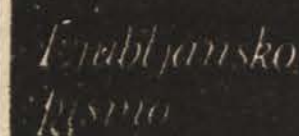
IVICA BUNJEVAC, poslovođkinja v Dolenjskimi samopostrežbi v Črnomlju: »Knjigo pritožb smo imeli najprej pri blagajni že ves čas, vendar ni notri niti ene pripombe. Kaj to pomeni? Najbrž se nad našim delom in odnosom stranke ne pritožujejo, imajo pa precej ustnih pripomb, zlasti kar se cen in modelov tiče. Nad visokimi cenami se pritožujejo vsi, nad modeli pa predvsem starejši ljudje, češ da je zanje premalo primerne obutve.«

RADO TERAŽ, poslovođja Mercatorjeve samopostrežbe v Boštanju: »Odkar imamo v trgovini pritožno knjigo — mislim, da je tega že okrog sedem let — ni vanjo nihče vpisal niti ene pripombe. Ne bi rekel, da si kupci tega ne upajo. Le da je to vaška trgovina in kupci prihajajo sem tudi daleč s hribov, pa skušamo nanje gledati tudi takrat, ko je kriza za to ali ono. Trudimo se, da imamo poleg živih vedno na zalogi tudi kaj tekstila in drugih reči.«

STANKA MENART, prodajalka v »Hrani« v Kočevju: »Pritožna knjiga je pri nas popolnoma prazna. Verjetno kupci nimajo večjih pripomb. Če kakšno le imajo, jo povedo kar nam. Nekateri pravijo, da smo prodajalci vljudni in ustrežljivi, drugi spet menijo, da bi bila postrežba lahko še boljša.«

Neplačani računi prihajajo...

Globlji vzroki krize

LJUBLJANA — Kdo je kriv za sedanjo hudo gospodarsko krizo pri nas: ekonomski sistem, sistem planiranja ali — ljudje? Nedvomno krizi v največji meri botruje neživljensko planiranje, to bo že držalo. Vendar pa smo marsičesa v gospodarstvu krivi tudi ljudje (saj planiramo ljudje, kdo drug!). Dejstvo je, da je celoten sistem planiranja v krizi. Uzakonili smo sorazmerno dokaj zahtevno metodologijo planiranja. Postopek planiranja je dolg, neelastičen, neprilagodljiv, posledica tega pa je, da plani pogosto ne dohajajo dejanskih razmer ali pa da se enostavno spreminjajo v dokumente, ki živijo svoje posebno življenje ob dejanskem, stvarnem. Življenje in delo potekata mimo plana. Rezultat je znan: prihaja do kršenja zakonov, družbenih dokumentov, družbenih norm. Ob teh kršitvah pa se nihče ne sprašuje, zakaj se dogajajo, obveljalo je prepričanje, da ni moč ničesar spremeniti. Na takšno dvočlono v našem življenju smo se še kar navadili. Zato bomo kmalu poenostavili celotno metodologijo in potek planiranja.

V krizo pa smo zašli tudi zaradi potratnega življenja, ki smo se nanj navadili. Če primerjamo število avtomobilov, hladilnikov, električnih grelcev na 1000 prebivalcev Slovenije, lahko ugotovimo, da živimo nad evropskim povprečjem. Po opremi gospodinjstev smo bogata družba. Zaradi lanskimi bencinskih bonov (in letošnjih cen bencina) dovoljujemo samo četrtinsko izkoriščanje kapitala, vložnega v avtomobilski park. To pomeni, da mečemo tri četrt kapitala, vložnega v nakup osebnih avtomobilov, skoz okno! Če se upoštevamo, da je v družini samo eden zaposlen, potem je opremljenost gospodinjstev glede na vloženi kapital boljša kot opremljenost naše industrije. Nismo bogata, pač pa smo razsipniška družba. To dejstvo je še najbolj jasno razvidno iz računov o porabi energije pri nas. Od leta 1973 do danes je Zahod povečal svojo proizvodnjo energije za tretjino — ob ohranjanju potrošne energije na dotedanji ravni. Danes je poraba energije v zahodnih industrijskih deželah na ravni iz leta 1973, proizvodnja pa se je dvignila za tretjino. Jugoslavija je bila v tem času skupaj z Albanijo ena izmed redkih dežel v svetu, ki ni sodelovala pri varčevanju z energijo, marveč je program konzervacije energije ignorirala. Gre pa za programe standardnih norm izolacije v stanovanjski izgradnji, za program redukcije porabe goriva v avtomobilih, to je za standardno porabo bencina, ki je lahko za tretjino manjša, kot je bila doslej, itd. Med avtomobilskimi tovarnami se edino naša Crvena zastava tega programa ne drži. Problem konzervacije energije, ki ni samo moralni problem, ampak način življenja, bi lahko, če bi ga začeli pravočasno reševati, — bistveno vplival na koncept našega gospodarskega razvoja ter na spremembo sestave industrije in gospodarstva.

Prav tako se še tudi nismo resno lotili spreminjanja sestave gospodarstva. Povečali smo na primer cene v črni metalurgiji, ob tem pa se ni nihče vprašal, kakšna je in kakšna naj bo perspektiva obstoja vseh naših železarn. To je težak problem za Jugoslavijo, ki svojih 14 ali 16 železarn ohranja v življenju s krediti, s čimer naj bi jim zmanjševali proizvodne stroške ter izboljšali tehnologijo. Vendar smo s tem, da smo železarnam zagotovili dohodek in poravnali izgube, bistveno ohranili njihovo usmerjenost v izvoz. To je še posebej škodljivo za naše ekonomske odnose z razvitim svetom. V svoji stoletni navezanosti na Evropo smo namreč od tam v glavnem uvažali opremo, reprodukcijski material, zadnja leta tudi tehnologijo, izvažali pa predvsem kmetijske pridelke. Če se bo takšno naše trgovanje s tujino nadaljevalo, bomo zašli v še večje težave, kot jih preživljamo zdaj.

VINKO BLATNIK

Pripravljajo občinsko glasilo

Za Kočevske novice bo treba zbrati letos okoli 8,5 milijona din

KOČEVJE — Predsedstvo občinske konference SZDL Kočevje je 28. januarja razpravljalo o osnutku dokumentov občinskega glasila Kočevske novice z delegatsko prilogo. Še posebno živahna je bila razprava o osnutku samoupravnega sporazuma glede financiranja občinskega glasila, ki predvideva, da bodo delovne organizacije in Obrtno združenje Kočevje prispevali letos po 550 din na zaposlenega delavca v občini Kočevje, občinska skupščina 1,5 milijona din, samoupravna stanovanjska skupnost milijon din, preostale negospodarske SIS milijon din in gospodarske SIS 600.000 din. Skupno se bo tako nabralo na leto za financiranje Kočevskih novic z delegatsko prilogo preko 8 milijonov din.

● KOČEVJE — Na seji predsedstva so sklenili, da bodo letos namenili za sofinanciranje Dolenjskega lista enak znesek kot lani, povečan le za stopnjo dovoljene rasti za skupno in splošno porabo, kar pomeni okoli 450.000 din. To bo blizu 5 odstotkov sredstev, načrtovanih za izhajanje Kočevskih novic. Naslednji sklep je bil, da se odločajo za tak način sofinanciranja le še letos in da se bodo skušali dogovoriti, da bi v bodoče Delo ali Dnevnik pokrivala to območje, ker Kočevska z Dolenjsko nima nič več skupnega — razen cestne službe in zavarovalništva, vse druge medobčinske dejavnosti pa so usmerjene v ljubljansko regijo.

V razpravi je bilo izrečenih več misli v podporo novemu glasilu, ki bo izhajalo enkrat na mesec. Glavna utemeljitev je bila, da je potrebno občanom zagotoviti objektivno in celovito informacijo, da ne bo več ustnih in pismenih očitkov, da se vse odloča v ozkih krogih. Glavni pomislek proti pa je bil, da bo glasilo zelo drago. Na te pomisleke, ki jih ni bilo malo, je bilo slišati odgovor, da je treba politično akcijo o tem dobro pripraviti, tako da predvideni podpisniki sporazuma ne bodo mogli reči ne.

J. PRIMC

PO PETIH LETIH SPET NA ODER — V novomeškem Domu kulture se je v četrtek popoldne z mladinsko igro Ostržek predstavila nova gledališka skupina Krkinega kluba. Z igro Ostržek so mladi igralci nastopali že kot osnovnošolci, sedaj pa so se pod vodstvom svoje nekdanje tovarišice Slavice Čanič ponovno zbrali in njihovo srečanje je dalo prvo uspešno predstavo. (Foto: J. Pavlin)

Borcem XIV. divizije

Vse borce, ki ste se bojevali v vrstah XIV. divizije, vabimo na zbor skupnosti borcev in na 22. tradicionalno tovariško srečanje, ki bo

v soboto, 2. februarja, ob 13. uri

v zgornji dvorani Doma JLA v Ljubljani. Ostala pojasnila preberite v TV-15.

Vabljeni! Odbor XIV. divizij

*****

Cepljenka je kot dojenček

Trsničar Jože Prus s Krmačine cepi vsako leto okoli 25.000 sadik — Natančno in odgovorno delo, ki daje lep zaslužek in veliko zadovoljstva

KRMAČINA — Od novega leta metliška Kmetijska zadruga v obratu Vinske kleti na Vinomeru prodaja trsne cepljenke; na prodaj bodo do sredine maja, ko je zadnji čas za sajenje. Letos je na voljo okoli 32.000 trsnih cepljenk, od rdečih sort modra frankinja, žametna črnina šentlovska in gamay, od belih laški rizling in kraljevina ter namizne sorte. Vse te cepljenke so vzgojili štirje trsničarji, kooperanti KZ Metlika. Eden teh je Jože Prus, sicer zaposlen kot delovodja v trsničarstvu v obratu na Vinomeru, doma s Krmačine.

»Pri nas se s trsničarstvom ukvarjamo že sedem let. Pri tem dela cela družina, ob večjih delih pa nam priskočijo na pomoč še ostali sorodniki. S trsničarstvom je ogromno dela, skrbi pa tudi tveganje je precej, saj je že najmanjša napaka dovolj, da nastane velika škoda. Res je tudi, da se kar dobro zasluži. Na naši kmetiji je denar od trsnih cepljenk največji dohodek; z njim smo si kupili stroje in dozdali hišo. Od moje plače ali od vinograda si tega ne bi mogli privoščiti,« je odkritosrčno priznal Prus.

Prus cepi vsako leto okoli 25.000 sadik. »Vendar jih pri klasiranju, pri katerem trsničar ne sme biti zraven,

ogromno izvržejo; če pri klasiranju izgubim samo polovico cepljenk, od veselja vržem klobuk v zrak in zavriškam.« Trsničarji kooperanti dobijo od metliške zadruge ves potrebni

Jože Prus

material, se pravi podlago in selekcionirane cepiče, parafin, folijo, sredstvo za razkuženje. Cepiti začneja sredi aprila, nato sledi tako imenovano siljenje cepljenk. Cepljenke so v zabojih z žaganjem in v prostoru, kjer mora biti prvi teden temperatura med 26 in 28 °C, vlaga pa do 96-odstotna, drugi teden pa se temperatura vsak drugi dan zmanjša za 1 stopinjo.

»V tem času neprekinjeno dežuramo, podnevni in ponoči, kurimo; da vzdržujemo pravilno vlago, pa stene v prostoru škropimo z vodo. Silnici pravimo tudi otroška soba. S cepljenkami moramo ravnati tako previdno kot z dojenčki, da se ne prehladijo. Po 8 dneh začne cepična brsteti, na cepljenem mestu se začne delati kalus, cepičenka se zarašča.« Iz silnice sredi maja presadijo cepičenke na najboljšo

njivo, dobro pognojeno s hlevskim gnojem. »Jaz sem njivo, ki meri okoli 25 arov, pognožil s 15 tonami hlevskega gnoja!« V trsnici je precej dela z okopavanjem, pletjem, še posebej morajo cepičenke zaščititi proti peronospori, ki je največji sovražnik trsnice. Jeseni, ko odpade listje, les dozorijo, cepičenke so se ukoreninile in na cepljenem mestu zarasle. Po Martinovem s posebnim plugom cepičenke izkopljejo, zvežejo v snope in označijo po sortah in podlagah. »Kvalitetna cepičenka mora biti na cepljenem mestu dobro zraščena, razvitih mora imeti najmanj pet korenin, a ne iz enega mesta, reznica mora biti dolga najmanj 30 cm in imeti 3 do 8 zrelih zimskih očeš.«

Od razreza podlage in cepičev do skladiščenja cepljenk v klet traja kakšnih 9 mesecev. »Lani smo pri naši hiši za vse to delo porabili okoli 1.700 ročnih delovnih ur in še nekaj strojnih. Največ dela je s cepljenjem in vlaganjem cepljenk na njivo; takrat nam priskoči na pomoč tudi žlahta, ostalo delo pa zmoremo sami. Seveda se s trsničarstvom ukvarjam v prvi vrsti zaradi zaslužka, vendar je prav tako res, da imam s tem delom veliko veselje, tako kot nekateri na primer z lovom,« je na koncu priznal Jože Prus.

A. BARTELI

VZORCI VIN NA STARO POŠTO

SEVNICA — Društvo vinogradnikov Dolenjske, ožji vinogradniški okoliš Sevnica—Boštanj, pripravljata tudi letos 3. februarja dan vinogradnikov v Boštanju. Vzorce vin bodo sprejemali na sevnški stari postji jutri od 15. do 18. ure in v soboto od 9. do 12. ure. V nedeljo bo ocenjevalna komisija vina že pokušala, tako da vin zamušnikov ne bodo sprejemali. Vinogradnice so tudi letos vabljene za peko raznih dobrot. Nadaljnja obvestila o tem dobe pri tajnici Miri Možic na zemljiški skupnosti.

Manjka glavno — mladi kmetje

Zemlje in mehanizacije pa je dovolj za večjo kmetijsko proizvodnjo, ki jo zavirajo še cene

RIBNICA — V kmetijski zadrugi Ribnica načrtujejo letos povsod razen pri teletih večjo proizvodnjo in odkup kot lani. Direktor KZ inž. Mirko Pirč ugotavlja, da bi lahko proizvedli še znatno več, kot načrtujejo, saj je na območju dovolj zemlje in tudi kmetijske mehanizacije. Manjka pa glavna — mladih kmetov.

Ostareli kmetje namreč ne sprejemajo večjih kooperantskih obvez, ampak le toliko, za kolikor vedo, da bodo lahko pridelali. Čeprav je traktorjev in priklučkov veliko, so slabo izkoriščeni.

Kljub tem in drugim težavam s krmi, semenom, nevspešnimi cenami itd., v zadrugi menijo, da bodo letos odkupili za 15 odst. več govejih pitancev, za 7 odst. več mleka, razen črta pa še 100 prašičev (če bo cena ugodna), 160 glav stare klavne govede,

190 glav plemenske živine, 30 ton konj in žrebet itd.

Na področju rastlinske proizvodnje bodo zasejali s pšenico 10 ha, 50 ha koruze za zrnje, 35 ha koruze za silažo, zasadili 10 ha krompirja, v intenzivni obdelavi bo 2.800 ha travnikov in pašnikov in 60 ha travno-deteljne mešanice. Odkupili bodo 200 ton sena letošnje pridelave.

J. P.

Še trdnejša vez zadruga s kmeti

V Črnomlju pripravili analizo o razvojni perspektivi kmetijstva v občini

ČRNOSELJ — Čeprav so na občinskem komiteju ZKS v Črnomlju pred dvema letoma sprejeli natančne usmeritve o razvojni perspektivi kmetijstva v občini, od dogovorjenega ni bilo storjenega dovolj. Zato je predstvedstvo občinskega komiteja dalo znova pobudo za temeljito analizo kmetijstva v občini ter vloge kmetijske zadruge kot nosilca družbene kmetijske proizvodnje in organizatorja kmetijske proizvodnje s kmeti. O analizi, ki jo je pripravila posebna delovna skupina pri predsedstvu OK, je tekla beseda na nedavnem skupnem sestanku predstavnikov skupščine občine, izvršnega sveta, OK in kmetijske zadruge.

Ugotovili so, da je glede na tržne presečke, ki jih kmetje prodajo kmetijski zadrugi, moč sklepati, da je zemlja slabo izkoriščena. Razlogov je več: zemljišča so evidentirana po katastru, dejansko stanje pa je gotovo bistveno drugačno. Zato bodo morali oceniti zemljišča glede na kulturo, ki na njih uspevajo, ter opredeliti hribovske in nižinske kmetije. Ker pa gre veliko tržnih presečkov v promet po drugih kanalih, bomo morali v zadrugi najti takšne oblike povezovanja s kmeti, da bodo vezi z njimi trdnejše. Predvsem gre za pospeševalno službo. Ta je sicer smiselno organizirana, postavlja pa se vprašanje, ali je pospeševalcev dovolj,

ali so dovolj angažirani in nagajani za svoje delo.

Investicijska dejavnost zadruga je bila v zadnjih osmih letih velika, pretežno del sredstev pa so vložili v zasebni sektor. Zadolgovalje so bile tudi naložbe v družbeni sektor, nikakor pa ne v spremljajoče dejavnosti zadruga sektorja (trgovina, transport, mehanična delavnica, skladišča). Delno je za to »kriva« usmeritev v primarno kmetijsko proizvodnjo, delno pa priorite-

tna vlaganja v zastarele objekte in opremo.

Čeprav so odnosi med tozdom Živinoreja, TZO Kmetijstvo in DSSS zadovoljivi, pa neustrejni prostori, nedodelan sistem nagajevanja po delu in rezultatih dela vplivajo na uspešnost dela. Težave, ki izvirajo iz nagajevanja, so izrazite med tozdoma in DSSS. Sicer pa je tudi delo samoupravnih organov zadovoljivo, nikakor pa ne delegacij in DPO. Da na tem področju delavce kmetijske zadruge čaka še veliko dela, o tem ni dvoma, zlasti še ker bo morala črnomalska zadruga v poslovnih združenjih in skupnostih, katerih članica je, zahtevati zase bolj aktivno in agresivno razvojno politiko kot doslej.

M. BEZEK

Zalegla je šele grožnja

Na Mlaki so porabili mnogo preveč pitne vode

KOČEVJE — Pitne vode vedno bolj primanjkuje, zato jih povsod posvečajo vedno večjo pozornost. To velja tudi za Kočevje.

Pred kratkim so izračuni pokazali, da na Mlaki, kjer so hlevi ZKGP, porabijo več pitne vode kot razmeroma velika naselja Dolga vas, Livold, Črni potok in Mozelj skupaj, čeprav so tudi na tem območju hlevi ZKGP. Zato je pred kratkim obiskala Mlako posebna komisija.

Jože Žagar, predsednik sveta potrošnikov KS Kočevje, ki je bil tudi v tej komisiji, je na zadnjem sestanku OO ZK Šeškovega terena v Kočevju med drugim poročal o tem obisku na Mlaki in o pomanj-

kanju vode za Kočevje. Pri tem je kritiziral odnos kmetijev z Mlake, ki sploh niso pokazali dobre volje, da bi poiskali napako, saj je bilo očitno, da vodovod pri njih neke pušča. Kmetijski so dejali, da raje plačujejo več vode, kot da bi poiskali in odstranili napako.

Kasneje smo o tem povprašali pri Hidrovodu Kočevje—Ribnica, ki oskrbuje z vodo območje občin Kočevje in Ribnica. Zvedeli smo, da je bilo stališče kmetijev na začetku res nekoliko nenavadno, ko pa jim je Hidrovod zagrozil, da jim bo vodo odklopil, so se le uklonili in pristali, da bodo napako poiskali in odstranili.

J. PRIMC

Kmetijstvo

O VINOGRADNIŠTVU V ŠENTJERNEJU

ŠENTJERNEJ — Društvo vinogradnikov za območje Šentjerneja in KZ Krka TZO Polje Šentjerneje obveščata vse vinogradnike in poljedelce, da bo predavanje o zaščiti vinske trte, kmetijskih rastlin, o herbicidih, negi in rezanju trte glede na letošnjo hudo zimo. Predvala bosta inž. Jurij Mamilovič, predstavnik tovarne Pinus in inž. Jože Maljevič iz KZ Metlika. Predavanje bo 3. februarja ob 9. uri v vabljeni osnovne šole Šentjerneje. Vabljeno so vsi vinogradniki in poljedelci, ki imajo veselje do sodobnega kmetovanja.

PRESTAVLJENO NOVOMEŠKO SEJMIŠČE

NOVO MESTO — S prvim februarjem bodo novomeško sejmišče prestavili na novo lokacijo na Grabnu zraven zadrugskega skladišča z reprodukcijskim materialom. Da so se odločili za začasno novo sejmišče, je vplivalo predvsem to, da mora biti lokacija zaradi dogona živine na desnem bregu Krke, tam pa bo možna tudi lažja oskrba kmetov, saj Kmetijska zadruga »Krka« preureja skladišče v kmetijski oskrbovalni center. Sejmišče je bilo potrebno prestaviti tudi zaradi začetka gradnje hladilnice in urejanja industrijske cone na Cikavi.

Sejmišča

SEJMIŠČA

NOVO MESTO — Z odjugo je oživel tudi novomeški sejem. Zadnji ponedeljek so kmetje pripeljali za prodajo 250 prašičev, starih 7 do 10 tednov, in 251 prašičev, starih 10 do 12 tednov. Lastnika so menjale 303 živali. Cena pa jim je nekoli padla. Za mlajše je bilo treba odšteti 5.500 do 6.500 din, za starejše pa 6.500 do 9.000 din.

BREŽICE — Na sobotni sejem so rejci pripeljali 336 pujskov, starih do 3 mesece, in 7 pujskov, starih nad 3 mesece. Prodali so 279 prvih in 5 drugih živali. Prve so bile po 300, druge pa po 220 din kilogram žive teže.

M. B.

Kmetijski nasveti

Črvom sledijo še polži

V kmetijstvu je zmeraj kaj novega. Za lumbrikulturno, gojenjem kalifornijskih deževnikov, prihaja še heliokultura, gojenje polžev. Nič novega, bodo ugovarjali poznavalci, polže so gojili že Rimljani in se gostili z njimi na svojih bakanalijah. Toda zdaj gre za farmsko rejo, ki jo podpira in nadzoruje tudi mednarodna organizacija za kmetijstvo in prahrano — FAO.

Jugoslavija šteje med največje izvoznice polžev. Že od nekdanj so nam polži pomagali do tako iskanih deviz, namesto sebi smo jih privoščili predvsem Francozom, pa tudi drugim petičnim sladokuscem. Povpraševanje po polžih se je iz leta v leto večalo, izvozili smo tudi do 3 milijone kilogramov polžev na leto, vendar možnosti s tem še nismo izrpnili. Velja pravilo, da je na svetovnem trgu mogoče prodati tako rekoč neomejene količine polžev — po zelo ugodni ceni. Ob naravnem nabiranju se je pojavila tudi umetna gojitev, ta čas je pri nas že nekaj deset rejcev, pa tudi prva družbena farma.

Polž je ješč in neizbirčen rastlinojedec, ki lahko včasih povzroči v kmetijstvu, predvsem vrtnarstvu, veliko škodo. Neprijetne izkušnje so predvsem s poljskim slinarjem in rdečim lazarjem brez hiške, medtem ko je veliki vrtni polž bolj nedolžen. Ta pride v poštev za farmsko rejo. Lani izšla knjiga »Poljske farme«, ki jo je izdal Ekonomski biro iz Beograda, priporoča rejo vinogradniškega, pisanege in alžirskega polža, ki da se dobro obnese.

Postopek je preprost. Za farmsko rejo je potreben primerno veliko ograjeno zemljišče, na katerem začetno matično leglo polžev krmimo z različno manjvredno zeleno krmno, zlasti s tretjerazrednimi vrtninami. Pisanega polža je mogoče že v enem letu zrediti do prodajne zrelosti, vrednejši vinogradniški polž pa potrebuje za to 2 do 3 leta. Pomembno je, da reja polžev ne zahteva težkega fizičnega dela, pa tudi strokovna kvalifikacija ni potrebna, zato bi lahko dajala pomemben dopolnilni dohodek tudi kmeti in alžirski kmetiji, na kateri ni več dovolj močnih delovnih rok.

Inž. M. L.

Trakulje in radiokativnost

Ribe v kočevskem jezeru imajo trakuljo

KOČEVJE — Na nedavnem občnem zboru ribiške družine Kočevje —sekcija Rinža—kočevsko jezero je več ribičev vprašalo, koliko je resnice na govornih, da imajo ribe v kočevskem jezeru trakuljo in da je voda v tem jezeru radioaktivna. Kaj to pomeni za ribe, ribolov in sploh občane?

Razmeroma zadovoljivo je bil odgovor o trakuljah. Ribe v jezeru imajo trakuljo. Trakulja pa ni škodljiva človeku in toplokrvnim živalim, saj napada med ribami le krapovce. Italijani ribje trakulje celo jedo kot posebno poslastico in ji rečejo »beli špageti«. Po nasvetu ribiških strokovnjakov nameravajo kočevski ribiči v jezero vložiti smuče, se pravi vrsto roparske ribe, ki bodo lovili in jedli bolne in s trakuljo okužene ribe. Smuč je v vodi nekaj podobnega kot ris v gozdu.

Nihče pa ni vedel zanesljivega odgovora o radiokativnosti, zato so predlagali, naj občinska raziskovalna skupnost naroči raziskave o tem in potem tudi javnost obvesti o ugotovitvah.

J. PRIMC

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Nasprotujemo ukinitvi tedna cvička

Povedal bi rad, da se vinogradniki (Trebnje) in širša javnost ne strinjajo z ukinitvijo tedna dolenskega cvička, ki je enostranska in neutemeljena. Če je kamen spotike športna dvorana, je najno, da se odgovorni ljudje v Novem mestu dogovorijo in odstranijo nasprotujoče ovire. Prireditev »Teden dolenskega cvička« je velikega turističnega, gospodarskega in tudi kulturnega pomena za Dolenjsko. Teden dolenskega cvička so posvečene tudi druge prireditve npr. ocenjevanje vin, sprevid vinogradnikov, ki je prikaz dela v vinogradu, razstava kmetijskih strojev, vinogradniške posode, sadik itd. in več strokovnih predavanj, ki so vedno dobro obiskana. Zato očitki glede pjančevanja niso upravičeni.

Če bi bil to razlog, bi morali ukiniti vse take prireditve po svetu in tudi Mednarodni vinski sejem v Ljubljani, na katerem se znatno več poje kot na prireditvi v Novem mestu. Iz gornjega sledi, da ni razloga za preprečitev te tradicionalne prireditve. Upravičeno lahko trdim, da je to ena največjih družbenopolitičnih manifestacij v Novem mestu in za celo Dolenjsko. Če je tako, se čudim, da nekateri odgovorni ljudje pri tem stojijo ob strani, saj smo vendar vsi dolžni izvajati naloge republiške konference SZDL pri nadaljnjem razvoju turizma v Sloveniji. Omenim Informacijo št. 2 SZDL Slovenije, ki pravi: »da sprememo ozka gledanja ter uveljavimo družbene razmere za učinkovito izkoriščanje možnosti razvoja turizma. To zahteva, da v posameznem okolju tudi živimo s turizmom in zanj, saj bomo tako tudi imeli več od njega. Obiskovalce — turist se želi vključiti v življenje v kraju, ne želi ga le opazovati, ampak predvsem doživeti. To odpira nove kvalitete bogatejšega življenja v samem kraju. To pa je odvisno od zavestnih spoznanj delavcev v turističnem gospodarstvu in samih občanov. K temu lahko bistveno prispeva aktivnejša usmeritev vzgoj-

nega in izobraževalnega procesa oziroma trajno družbeno delovanje v tej smeri. Mislim, da moramo takšen smoter turizma in družbeni odnos do njega uveljaviti kot temeljno vodilo v delovanju Socialistične zveze v njenih prizadevanjih za odpiranje in širjenje novih kvalitet v življenju in delu delovnih ljudi in občanov.»

Teden dolenskega cvička naj bo svojevrsten praznik Dolenjske in delovnih ljudi, ki so že leta in leta v skoraj nedostopne kraje zasadili vinsko trto, eno od rastlin, ki uspeva tam, kjer druge kulture ne morejo. Zemlja je postajala rodovitnejša, pokrajina je dobivala novo značilno podobo. Tak način dela nedvomno potrjuje oceno, da je dolensko vino še kako trdo zaslužno, zato je prav, da v Teden dolenskega cvička poudarimo tudi to posebno. Obnoveni vinogradi s številnimi lepimi zidanicami so tudi v turističnem pogledu pozitiven dejavnik. Zato ne smemo prezreti prijetnih srečanj vinogradnikov v okviru družstva, na katerih izmenjujejo izkušnje in se poleg tega razvedrijo in sprostito.

PAVLE MIKLIČ
Trebnje

ŠE: ŽLAHTNIH TRT BO LETOS DOVOLJ

Prispevek o razpoložljivih žlahtnih trtah (v zadnji številki Dolenjskega lista), ki bodo vinogradnikom tukajšnjega vinorodnega območja na voljo spomladi 1985, dopolnjujem še z naknadno dostavljenimi podatki Agrokombinata Krško. Kooperanti—trsničarji te delovne organizacije so pridelali v letu 1984 52200 trt, od tega 27460 trt cepljenk za bela vina (53%) in 24740 trt za rdeča vina (47%). Od belih sort je 44% laškega rizlinga, 30% rumenega plavca in 26% kraljevine. Od rdečih sort je 56% žametovke in 44% modre frankinje. Tako je na tem območju na voljo vinogradnikom 199400 trt cepljenk, od tega 119900 trt za bela vina (60%) in 79440 trt za rdeča vina (40%).

Tokrat malo dlje od dejstev

V OK ZK Novo mesto predvidenih več sprememb, tudi kadrovskih — Boštjan Kovačič evidentiran za možnega kandidata za predsednika komiteja

NOVO MESTO — Na osnovi ocene dela občinskega komiteja, njegovih organov in posameznih članov so 22. januarja na seji komiteja obravnavali povzetke ugotovitev in sprejeli vrsto sklepov za spremembo razmer in učinkovitejše delo.

Zelo samokritično je komitej ugotovil, da so se lani prepočasno vključevali v reševanje perečih

zadev, da je v nekaterih primerih prihajalo do enotnosti pri sprejemanju sklepov, ne pa tudi do enotnosti v akciji. Ugotovili so, da so seje komiteja često na robu sklepčnosti in da komisije pri predstavi komiteja z redkimi izjemami sploh ne delajo. Končno pa gre tudi za preobremenjenost članov komiteja.

Ob teh dejstvih so predlagali spremembe tako v metodah dela komiteja, članov in komisij, spremembe pri zadolženosti posameznih članov komiteja za delo z

osnovnimi organizacijami, zahtevajo od članov komiteja večjo usposobljenost in znanje, v predlogih pa gre tudi za kadrovske spremembe.

Iz teh vsebinskih opredelitev izhaja 14 sklepov za nadaljnje delo, ki naj bi komitej in njegove organe privedlo k učinkovitejšemu delu pri svoji avantgardni vlogi. V komiteju so razrešili funkcije tri člane: Franca Jordana iz Sentjerne, na lastno željo zaradi zdravstvenega stanja in oddaljenosti bivanja. Zaradi preobremenjenosti in delno tudi premahnjenosti za delo z osnovnimi organizacijami pa sta bila razrešena članstva v komiteju Janez Blažič in Ivan Kranjc. Komitej je ugodil tudi zasebni želji predsednika Lojzeta Padovana, ki je prošil za razrešitev. Kadrovska komisija je kot nadomestilo za te člane predlagala naslednje možne kandidate: za predsednika komiteja Boštjana Kovačiča, dipl. sociologa, za člane komiteja pa: Jožeta Pekolja, upokojenca iz Kandije, Miroslava Ladišiča, kemijskega tehnika iz tovarne Krka, in Jožico Šepetavc, sekretarko OO ZK pri Standard-Mercatorju. O teh predlogih bo razpravljalo članstvo na letnih programskih sejah, ki se bodo v vsej občini zvrstile do 15. februarja.

R. BAČER

113 DELAVCEV V TUVINI

NOVO MESTO — Po zadnjih podatkih ob koncu preteklega leta je v območju novomeške občine na delu v tujini 113 občanov, od tega je 104 delavcev Pionirja, 2 sta iz Novolesa, 4 iz tovarne Krka in 3 iz IMV. V primerjavi s prejšnjimi leti je veliko manj delavcev novomeških kolektivov v tujini. Ugotovljeno pa je, da imajo zanje vzorno urejene življenjske in delovne razmere. Podatki kažejo tudi, da je zelo malo primerov vračanja zdomec domov.

R. BAČER

Sposobni lahko ostanejo

Borci hočejo vedeti, kaj se dogaja po tovarnah — Po terenu se bodo vrstile konference članstva

NOVO MESTO — Razširjena seja občinskega odbora ZZZB NOV je bila 22. januarja namenjena pripravam na volilne konference krajevnih organizacij, kjer pričakujejo vrsto vprašanj, na katera bo potrebno dati odgovor.

Ker so borci do sebe in drugih od nekaj kritični, jih napake v družbi bolijo. Res pa je, da so velikokrat preslabo obveščeni o zadevah, ki najbolj

● Zgleden primer za udeležbo in sklepčnost so borci. Čeprav stari, večinoma bolelni in kljub slabemu vremenu so 22. januarja na razširjeni seji občinskega odbora s predsedniki krajevnih organizacij manjkali samo trije. Vsi ostali so bili navzoči.

tualnih zadevah v domači občini. Predsednik izvršnega sveta občinske skupščine Jože Suhadolnik je borcem še posebej razložil položaj IMV in najnovejša prizadevanja za čimprejšnjo dokončno odločitev o usodi kolektiva. Ko so borci obravnavali priprave na izvedbo volilnih konferenc po terenu, ki se bodo zvrstile med 1. februarjem in 30. marcem, so poudarili, da v borčevski organizaciji mandat ni omejen, zato lahko sposobna vodstva ostanejo, če članstvo tako želi. Za vodstvo občinske organizacije ZZZB pa so dali v razpravo listo možnih kandidatov.

R. B.

burijo kri, zato tudi njihova kritika ni veselej usmerjena na pravi naslov. Da bi znali predsedniki krajevnih organizacij na bližnjih sestankih s članstvom odgovarjati na razna vprašanja, so tokrat dobili izčrpano informacijo o današnjih najbolj ak-

PRI PRAKTIČNEM POUKU — Na metliški srednji šoli tekstilnih usmeritev je 185 učencev, med njimi samo 6 fantov. Na sliki: tovarišica Radmanova enemu od njih, Zlatku, ki se je zelo izkazal v šoli in proizvodnem delu, razlaga, kaj bo delal. (Foto: A. Bartelj)

Praksa — bližnjica do znanja

Učilnica za praktični pouk v tekstilni šoli je povsem zasedena

METLIKA — Pri 185 učenkah in učencih na metliški srednji šoli tekstilnih usmeritev ni nič čudnega, da je delavnica za praktični pouk stalno povsem zasedena, in to ne samo dopoldne, ampak trikrat na teden tudi v popoldanskem času. Da dobijo učence čimveč praktičnega znanja, skrbijo štiri učiteljice praktičnega pouka.

Metliška šola izobražuje za poklice: pomočnik tekstilnega konfekarja ter tekstilni konfekar I in II, in to za delovne organizacije Beti, Komet, Labod in Novoteks, kjer opravljajo učence tudi proizvodno delo. Šola je zrasla iz bivše Betine poklicne šole in tudi sedaj Beti največ naredi za to šolo. »Pri praktičnem pouku dajemo največji poudarek na konfekarstvo, zahtevnost tega dela pa je, odvisna od programa, vsi pa spoznavajo način dela na vseh vrstah šivalnih strojev. Medtem ko v skrajšanem programu šivajo razne izdelke, kot so pižame, puloverji, spalne srajce itd., učenke iz

Kako kaže letos oskrba z drvmi?

Zdaj ne bo več seznamov predplačnikov

NOVO MESTO — Občani, ki jim pohaja kurjava, postajajo nervozni in dan za dnem sprašujejo Gozdno gospodarstvo, kdaj bodo sprejemali predplačila. Kakšne so trenutne možnosti za nabavo tovrstne kurjave in kako bo potekala oskrba z drvmi letos, je povedal inž. Vlado Pavec, direktor TOZD Gozdarstvo Novo mesto.

«Od marca dalje bomo samo ob ponedeljkih sprejemali vplačila 20 do 25 naročnikov za drva. Več ne moremo in ne bomo, sicer bi morali po novi zakonodaji v vplačilu blago v 15 dneh dostaviti ali pa plačevati strankam zamudne obresti. Ker pa sekamo, vozimo in napravljamo drva vse leto in nimamo zaloga, bomo vse leto drva postopoma dobavljali strankam. Odlučili pa smo se, da spiskov predplačnikov ne bo več, ker se tak način poslovanja ni obnesel.»

— Ali bo drv dovolj? «Po naših računih bi moralo biti drv dovolj za oskrbo prebivalstva novomeškega območja, če bodo občani disciplinirani in če se ne bodo posamezniki nabavljali večletnih zalog kurjave. Na ta račun drugim ne ostaja nič. Vozili bomo s traktorji ali manjšimi kamioni po 8 do 9 metrov na družino.»

— Zakaj ste spiske predplačnikov ukiniteli?

«Kot sem že rekel, deloma zaradi nove zakonodaje, deloma pa zato, ker se spiski niso obnesli. Uvedli smo jih pred dvema letoma v dobri veri, da bomo tako omilili vrste čakajočih. Lani smo v pičlih treh urah razprodali vso količino drv, ki jih v letu dni napravimo. Dogajalo pa se je, da so med daljšo čakalno dobo pri nas nekateri drva kupili že drugod, a so vseeno naše vzeli. Tako lahko vidimo pred stanovanjskimi hišami ali bloki ogromne skladovnice drv. Očitno imajo nekateri večletne zaloge kurjave. Ne zdi se nam tudi prav, da drva pri nas naročajo občani, ki imajo svoje hote, a se jim ne zdi drv pripravljati. Ker letos ves januar zaradi vremenskih prilik nismo mogli drv napravljati in ne voziti iz gozdov, imamo tako na spisku od lani še 132 čakajočih. Ljudem bi morali dopovedati, da vsi ne morejo spomladiti dobiti drv, ker proizvodnja poteka vse leto.»

— Ali je možno drva kupiti še drugod kot na vaši upravi na Šmihelski cesti?

«V okviru GG smo se dogovorili, da bodo drva prodajali Novomeščanom tudi v Straži, Črmošnjicah in Podturnu. Kar pa zadeva oskrbo prebivalcev v Sentjerneju, Škocjanu in drugih večjih središčih, je dogovor naslednji: občani tistih predelov bodo pri revirnih gozdarjih izvedeli, kdaj bo sečnja na njihovem območju in takrat bodo doma lahko dobili drva.»

R. BAČER

ŽE NA RAZSTAVI

NOVO MESTO — V prostorih Ljubljanske banke v Novem mestu so te dni odprli razstavo prototipov izdelkov domače in umetne obrti. To je odraz javnega natečaja, ki sta ga razpisala Medobčinska gospodarska zbornica za Dolenjsko in Dolenjska turistična zveza, da bi spodbudila izdelavo originalnih dolenjskih turističnih spominkov.

Na natečaj se je odzvalo 14 udeležencev. Prvo nagrado je za sodobno, vendar s tradicionalnim nadihom oblikovanega, keramičnega petelčička prejel Novomeščan Matjaž Matko iz Mestnih njiv. Drugo nagrado so za izdelke iz gline podelili Francu Škodi's Prekope, tretja nagrada pa ni bila podeljena.

Novomeška kronika

PODALJŠANI PRAZNIKI — Mi-nuli teden so na Glavnem trgu končno le podrli novoletne jelke, ki so diko dolenjskih mest krasile že od božiča. Delo menda ni bilo najlažje, ker so drevesa že nakazovala — korenine.

SKIBUSI — Marjan Smrke, direktor tozda Avtobusni promet pri Gorjancih, omenja v svojem pisanju o (ne)zamanjanju skibusov, ki so med počitnicami vozili na Gače, tudi besede, kot so socialistično novinarstvo, bulvarski časopis, nepreverjeno blatenje, monopoli na resnico, «lokalec» itd. Rádi bi opozorili, da poznamo v svetu ne glede na sistem politične ureditve, monopoletne resnico ter velike in-male časopise samo dve vrsti avtobusov: tiste, ki zamujajo, in take, ki ne. Skibusi za Gače so, žal, zamujali. Tega ni moglo spremeniti še tako vneto in vse pohvale vredno nošenje premrlih akumulatorjev v posteljo, da drugih hvalevrednih naporov niti ne omenjamo. (M. BAUER)

KRKA KOT MORJE — Pred dnevi so Novoteks obiskali prosvetni delavci in si z zanimanjem ogledali proizvodnjo v tem pomembnem dolenjskem izvozniku. Med ogledom je beseda nanesla tudi na opremljanje okolja. Pri tem tekstilci nimajo najbolj čiste vesti, čeprav je Novoteksov vodil radovednih prosvetarjev znal razvozlati tudi to zagato. Takole nekako je povedal: Res je, da Krka zaradi naših vseh ni zelena, ampak modra. Pa kaj, saj je takšna še lepša, videti je kot morje! Slišati je, da se za omenjenega vodilca zanimajo v semiški Iskri. Gotovo ima kakšno dobro besedo tudi za sicer smrtno nevarne poliklorirane bifenile v Krpi.

Ena gospa je rekla, da je bliskovita zamenjava mož na stolčku generalnega direktorja Renaulta še en dokaz pravilne kadrovske politike IMV.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 17. do 23. januarja so v novomeški porodnišnici rodile: Jožica Francič iz Čadra — Matjaža, Kata Vardič iz Gorenje Strazje — Anito, Marija Košmirj iz Stopice — Boštjana, Marija Šajatović iz Magovcev — Emila, Stjepka Zvonković iz Bubnjarskega Broda — Tanjo, Andreja Mirtič iz Soteske — Klemena, Veronika Leščanec iz Metlike — Boštjana, Marija Golob iz Malenske vasi — Ernesta, Ema Bizjak iz Krškega — Andreja, Marinka Sever z Račjega sela — Tanjo, Milena Bonnar iz Jablana — Adrijano, Tatjana Slak iz Dolenje vasi — Uroša, Metka Knez iz Zdol — Petro, Jelka Krmelj iz Pijavic — Marka, Nuša Justin iz Semeča — Nino, Marija Sodja iz Osojnika — Janeza, Zinka Panjan iz Dolnje Dobrave — Andreja, Mira Dujaković iz Broda — Milka, Marija Rajković iz Trebnjega — Davida, Darja Kos iz Gorenjega Vrhopolja — Jasno, Monika Miklič iz Velike Bučne vasi — Tadeja, Mojca Jurečič iz Hrastja — Jureta, Marija Gorenc iz Črešnjice — Barbaro, Zorica Furjančič iz Črnomlja — Denisa, Jožica Rešetič iz Gorenjega Polja — Tjašo, Jožica Zagorc z Vrha — Matjaža, Jožica Tomšič iz Gruče — Mojeo, Alojzija Blažič iz Velikega Slatnika — Miha, Majda Simončič iz Zapuž — Katjo, Ivanka Bandelj iz Dolnjih Prapreč — Marka, Ljudmila Bevc iz Dolenjega Kronovega — Polonco, Magda Robek iz Karteljevega — Kristo, Boža Škrjinar z Mirne — Tejo, Amalija Jeraj iz Stehanje vasi — dečka in deklko ter Marija Murš iz Velikega Lipovca — deklko.

IZ NOVEGA MESTA : Miroslava Abazovič z Drske 20 — Alenko, Ivanka Urbanč iz Jerebove 3 — Jureta, Slavka Kočjač z Ceste herojev 20 — Roka in Josipa Jerin z Mestnih njiv 2 — Igorja. Čestitamo!

Sprehod po Metliki

HOTELSKI GOSTJE MORAJO imeti hudičovo srečo, da lahko telefonirajo. Če to želijo. Telefonski aparat je namreč zaklenjen od prihoda receptorja, ki prične delati ob 17. uri. Ključ ključavnice telefonskega aparata v restavraciji pa ima edino šef strežbe. V slušalko lahko rečete «halo» torej le, če šef dela takrat, ko bi se v radi pogovarjali. Sicer pa se lahko gostje hotela «Bela krajina» poslužujejo telefonske govorilnice pod arkadami Mercatorjeve trgovine. Od hotela je oddaljena samo dvajset metrov.

SNEG IN HUD MRAZ sta zadala Metličanom nemalo preglavic. Veliko jih je ostalo brez pitne vode, ker so zamrzle vodovodne cevi. Ulice in ceste so bile zaletane s snegom, da so se pešci stežka prebijali po njih, nesrečni šoferji pa so zaman tavali od trgovine do trgovine, iščeč akumulatore.

Podpora družbenemu informiranju

Bolje izkoristiti računalniške zmogljivosti

22. januarja je občinski komitej ZKS Novo mesto razpravljal tudi o nalogah pri oblikovanju družbenega sistema informiranja v občini. V gradivu, ki so ga prejeli člani komiteja, so bili povzeti vsebina in naloge iz zakona o družbenem sistemu informiranja, ki je bil v SRS sprejet aprila 1983. Po skoraj dveh letih je z upresničevanjem dolžnosti tega zakona začelo 5 slovenskih občin, ostale (med njimi je tudi novomeška) pa še niso storile ničesar.

Iz obsežne in zelo zavzete razprave je bilo razbrati, da ima gospodarstvo v novomeški občini in v pokrajini kar zajetno računalniško opremo. Podčrtali so nujnost stremeljenj za uporabo računalnikov v proizvodne namene ter ugotovili, da je sodelovanje pri uporabi računalniške opreme v gospodarstvu že zažvelo. Vse kaže, da bo takšno sodelovanje težje doseči pri računalniških zmogljivostih, ki so v upravnih službah. Najodločnejše bo treba nastopiti proti zavoram in miselnosti, ki ni naklonjena sodobni informacijski tehnologiji, povsod, kjer takšni pojavi so.

Na seji je bila dana najširša podpora razvoju informacijske tehnologije in računalništva. Menili so, da je treba brez odlašanja inovirati družbeni svet informiranja, naročiti pri ustreznih strokovnih ustanovah izdelavo projekta za družbeni sistem informiranja v občini in določiti organizacijo, ki bo v občini nosilec nalog družbenega sistema informiranja. Podčrtali so tudi nujnost medobčinskega sodelovanja v pokrajini.

SLABO OBISKANE URICE

NOVO MESTO — Občinska zveza prijateljev mladine je prenehala pripravljati ure razvedrila za predšolske otroke, ki so potekale ob nedeljah dopoldan v novomeškem Krkinem klubu. Vzrok odpovedi je izredno slab obisk, za katerega niso krivi otroci, temveč njihovi starši. S tem pa prizadevni delavci OZPM ne bodo prenehali z aktivnostmi saj že pripravljajo sobotne računalniške dopoldneve za pionirje.

Da bo več mesa in mleka

Za intervencije v kmetijstvu bo letos v metliški občini na voljo okoli 18 milijonov dinarjev

METLIKA — V letošnjem letu naj bi imel sklad za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane v metliški občini na voljo blizu 18 milijonov dinarjev. Ta denar bodo v prvi vrsti namenili za pospeševanje proizvodnje hrane v tej belokrajski občini, predvsem mesa in mleka. Kakor je že v navadi, bodo proizvodnja hrane in vse, kar spada v okvir tega sklada, pospeševali po dveh osnovnih programih: večino sredstev, okoli 80 odst., bodo porabili za izvrševanje tako imenovanega republiškega programa, ostalo pa za občinski program. V ta sklad prispevajo sredstva zaposleni občani po 0,85 odst. od bruto osebnih dohodkov; tolikšen del denarja, kot ga bodo zbrali doma, pa pričakujejo tudi od tistih občan, kamor metliška občina prodaja svoje tržne kmetijske presežke, od mleka, mesa, krompirja itd.; poleg tega prispeva v sklad denar tudi slovenska živinorejska poslovna skupnost.

Po republiškem programu naj bi v metliški občini največ, blizu 4,3 milijona dinarjev, v letošnjem letu namenili za regresiranje proizvodnje mleka, nekaj več kot 2,3 milijona bo šlo za blagovne rezerve (za kar pa se denar zbira po posebni stopnji), 2 milijona dinarjev za pitanje mlade goveje živine, prav toliko za sofinanciranje pospeševalne službe in dober

milijon za regresiranje semenske koroze. Iz občinskega programa bodo največ denarja za posamezno postavko, 1,4 milijona din. dali kot regres za gradnjo novih silosov, ki naj bi jih letos zgradili v občini okoli 2.000 kubičnih metrov. Iz občinskega programa bodo del denarja namenili za štipendiranje za kmetijske poklice, zlasti za tiste dijakke, ki bodo po končanem šolanju ostali doma na kmetijah. Sklad bo podprl tudi veterinarski program, predvsem preprečevanje mastitisa in skrajševanje poporodnega odmora pri kravah. Prav tako se bo moral sklad bolj vključiti v pospeševanje vinogradništva, zlasti v obliki regresiranja trsnih cepčenk za združene kmete, ki proizvajajo tržne presežke.

Za povečanje stalaža krav naj bi kmetje dobili po 40.000 dinarjev premije na glavo, do te premije pa bodo upravičeni tisti kmetje, ki bodo imeli čredo najmanj petih moznic in bodo to čredo imeli najmanj pet let. Eden od namenov sklada je tudi oživljanje višinskih predelov občine, zato bodo stimulacije za prirajo mesa, in proizvodnjo mleka v hribovskih vaseh višje kot v ravninskih. Tako bo znašala stimulacija za privez telet v nižinskem predelu 12 din za kilogram žive teže, v višinskem pa 24 din.

A. B.

Nekateri zadovoljni že z ničlo

Črnomaljski komunisti o letošnji resoluciji in dolgoročnem planu

ČRNOMELJ — Res je, da so v letošnji resoluciji črnomaljske občine in dolgoročnem planu zajeta mnenja članov ZK in specifičnost tamkajšnjega področja...

Spet drugje so pri planiranju premalo agresivni, zadovoljijo se pač s tem, kar so dosegli, samo da je ob koncu leta vsaj ničla. Družbenopolitične organizacije so v delovnih organizacijah pri planskih prizadevanjih odigrale predvsem vlogo organizatorjev razprav...

preteklosti, da bodo zaradi na hitro sprejetih odločitev težave z reproductivnim, zato bodo padli v vodo vsi načrti, pa najsi bodo kratko — ali dolgoročni.

Podvomili so o realnosti nekaterih zelo visokih indeksov pri pridelavi poljedelskih kultur. Komunisti so pripomnili tudi, da je premalo vlaganj v izobrazbo ljudi, če želijo, da bodo lahko upravljali s tehnologijo, ki jo imajo.

Prav nič ni v resoluciji zapisanega o združbi, ki jih je na začasnem delu v tujini iz črnomaljske občine kar 540, od tega samo iz šestih nerazvitih

okoljskih krajevnih skupnosti čez 200. Poleg tega so bile dosedanje razprave z zdomci in programi zanje preveč površni in jih ne stimulirajo, da bi se vračali v domovino. Vprašanje enega izmed komunistov, ali v črnomaljski občini ne znajo izkoristiti tega, da bi zdomci sovlagali v industrijo in kmetijstvo...

M. BEZEK

Belt: prednost naložbam

Pri tem jim bodo morali pomagati sovlagatelji — Le s sodobno opremo lahko konkurenčni z izdelki

ČRNOMELJ — Črnomaljski Belt je zadovoljivo zaključil preteklo leto, v letošnjem letu pa čaka kolektiv veliko vlaganj v opremo, saj se zaveda, da bo v naslednjih letih le tako lahko kos zahtevam na tržišču, domačem, posebno pa tujem. Ker tako za

KONFERENCE V GLAVNEM PRAVOČASNO

ČRNOMELJ — Programske konference osnovnih organizacij ZKS v črnomaljski občini so bile v večini zaključene decembra, največ pozornosti pa so posvetili obravnavi in sprejemu poročil o delu OO ZK v preteklem letu ter sprejemu programov za prihodnje leto...

Nekaj rešili, drugod ostali še nemočni

Komunisti Šeškovega terena v Kočevju o svojem delu

Zelo živahna in kritična je bila razprava o delu in predlogu programa dela za leto. Tako so ugotovili, da svet ZK v KS Kočevje ni zaživel (vsi štirje sklicani sestanki so bili nesklepni), hišna samouprava marsikje se ni izvolila oz. ustanovljena, udeležba na zborih krajanov je slaba in so bili vsi zbori nesklepni. Poudarjeno je bilo, da so tudi komunisti dolžni tvorno sodelovati na bližnjih razpravah o ureditvi tretje faze Ljubljanske ceste...

J. P.

Za 1. maj na Travno goro

Tam bo srečanje delavcev ribniške občine

RIBNICA — Na nedavnem posvetu s predstavniki OO sindikata, ki ga je sklical občinski svet ZS Ribnica, so se pogovorili o bližnji obravnavi zaključnih računov za lani in o drugih vprašanih, pomembnih za življenje in delo delovnih ljudi.

Sklenili so, da bodo na bližnjih zborih delavcev razpravljali tudi o financiranju ribniške godbe na pihala. Občinski svet Zveze sindikatov bo letos prvič organiziral za praznik dela 1. maj srečanje vseh članov sindikata na Travnici gori. Taka srečanja bodo v bodoče vsako leto.

Med ocenjevanjem praznovanja dedka Mraza so ugotovili, da nekatere OZD še vedno niso izpolnile skupno sprejetih obveznosti. Tako niso nakazali denarja do druge polovice januarja še iz delovne organizacije Inles, obrata Saturnus v Loškem potoku, KZ Ribnica, Eurotrans Ribnica, Sukno Jurjevica, VP Ribnica in postaja milice Ribnica.

M. GLAVONJIC

ŽAGA ZA PRAZNIK

RIBNICA — Otvoritev nove žagalnice v Ribnici bo za občinski praznik 26. marec. Gradnja te žage je doslej največja Inlesova investicija, saj znaša njena predračunska vrednost 240 milijonov dinarjev. Od tega odpade 70 milijonov na gradbena dela, skoraj vse ostalo pa na nabavo domače (100 milijonov dinarjev) in uvožene (60 milijonov) opreme. To investicijo so pokrili z lastnimi sredstvi Inlesa, združenimi sredstvi poslovnih partnerjev Inlesa ter domačimi in tujimi posojili.

cije in se dogovorila za vsebino in obliko delovanja, je dejal Niko Borštnar.

Sicer pa si bodo v trebanjski mladinski organizaciji prizadevali, da bi mladim olajšali zaposlovanje in pridobivanje stanovanj. Zlasti slednja so bila zaradi tako imenovane soudeležbe skoraj nedostopna. Dogovarjajo se, da bi sleherni delavec plačeval prispevek, s katerim bi mladi hitreje prišli do strehe nad glavo. Sicer pa načrta novo vodstvo trebanjske mladinske organizacije okrepiti delo komisij, ki so nekako zaspale. Vendar pa je Niko Borštnar pohvalil komisijo za kulturno dejavnost in center za obveščanje in propagando, ki sta bila res prizadevna. Sploh pa bo potrebno v vrste mladinske organizacije vnesti več svežih idej, osebnega angažmaja, volje do dela. Mladi žele, da bi si spet pridobili zaupanje, za katerega se zdi, da se je v preteklosti nemara tudi upravičeno zmanjšalo.

J. SIMČIČ

Pravičneje nagrajevati

V Inlesu pripravljajo spremembo nagrajevanja — Več za minulo delo — Manj odbitka za izkušnje

RIBNICA — Glavno delo sindikata v Inlesu bo letos usmerjeno na razprave v zvezi s spreminjanjem sistema nagrajevanja, oblikovanjem in razpolaganjem

Dušan Jamnik

sredstev za stanovanjsko izgradnjo in dopolnjevanjem nekaterih drugih samoupravnih aktov. Za nekatera področja pojasnila o tem smo zaprosili predsednika OO sindikata v DSS Inlesa Dušana Jamnika.

Najprej naj omenim spremembo pri osebnih dohodkih med živim in minulim delom. Doslej je bilo to razmerje 96:4 v korist živega dela, v bodoče pa bo 90:10. Izračuni so namreč pokazali, da delovna zmožnost starejših de-

lavcev peša in z njo tudi osebni dohodki, ki so tako, da ne zagotavljajo primerne pokojnine.

Naslednja novost je, da se bo mladim delavcem, ki še nimajo zahtevane delovne dobe oz. izkušnje, odbijalo v odstotkih od osebnega dohodka manj, kot se je doslej, oziroma tudi manj, kot je bilo predvideno v osnutku sporazuma o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka ter sredstev za osebne dohodek in skupno porabo, ki je zdaj v razpravi.

Pomembna za naše razmere je novost, naj bi se odslej odbijalo delavcem od osebnega dohodka za manjkajočo izobrazbo le do štiriidesetega leta starosti, tistim, ki so stari nad 40 let, pa ne.

— In kakšne novosti se obetajo na stanovanjskem področju?

— Pomembna novost je, da se v pogojih za pridobitev stanovanja ne bo šlo v dobro prosluče dejstvo, da stanuje v kraju, kjer je sedež naše OZD. Še vedno pa je veliko razprav o tem, če naj sredstva za stanovanjsko izgradnjo združujemo na ravni tozov ali delovne organizacije. Dokončen predlog o tem še ni oblikovan.

J. PRIMC

Volitve so priložnost za mlade

Niko Borštnar pravi, da morajo mladi »izkoristiti« za prodor na površje

TREBNJE — »Zdaj se s polno paro pripravljamo na bližnje volitve,« pravi Niko Borštnar, 19. oktobra lani izvoljen za sekretarja občinske konference ZSMS Trebnje. »Zavzemali se bomo za to, da bi čimveč mladih prišlo v samoupravna telesa, da bi končno mladina tudi v naši občini imela več besede.«

»Na več sestankih, ki smo jih imeli skupaj s predstavniki ZK, smo se dogovorili, da moramo naše politično delo okrepiti. K temu bodo lahko pripomogli zlasti tisti mladinci, ki so že člani ZK.

Ti naj bi bili spodbujevalci dela v osnovnih organizacijah, kar se doslej ni dogajalo. Za to pa naj bi se zanimali tudi sekretarji osnovnih organizacij ZK. Sekretarji osnovnih organizacij v tistih okolišjih, kjer osnovna organizacija mladine ne deluje, pa morajo v najkrajšem času sklicati skupne sestanke z mladimi.

Določene naloge pri vzgoji in izobraževanju naj bi prevzeli tudi komunisti v šolah, kjer naj bi mlade bolje kot doslej pripravljali za družbenopolitično delo. Vsekakor pa želimo okrepiti delo osnovnih organizacij. Doslej sva s predsednikom

Niko Borštnar

Uspešen svet

Lani mnogo akcij

TREBNJE — V začetku tega meseca je svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, ki deluje pri občinski skupščini Trebnje, sprejel poročilo o delu v preteklem letu in program dejavnosti za to leto.

Tajnik sveta Ivan Zajc je povedal, da so tudi lani izvedli vzgojno izobraževanje šolske in predšolske mladine. V vseh osnovnih šolah so učenci opravili kolesarske izpite, kar 1.286 otrok pa je tekmovalo za prometno značko. Tudi akcija »varnost otroka v prometu« je potekala podobno kot pretekla leta, le da niso bile podeljene rumene rutice, ker jih je zmanjkalo celo proizvajalcem.

Ivan Zajc

»Seveda pa čisto z vsem le nismo zadovoljni,« pravi Zajc. »Z izobraževanjem pionirjev prometnikov se ne moremo pohvaliti, ker smo imeli težave z mentorjem. Zdj predlagamo, da to nalogo prevzame AMD. Na našo pobudo bi morala občinska skupščina v preteklem letu ustanoviti tudi komisijo za spremljanje stanja cestno prometne signalizacije. Komisija naj bi izdelala tudi elaborat o potrebah na tem področju, vendar pa komisije še ni in naš svet lahko za zdaj samo opozarja na napake, ne da bi imel kakršnokoli moč pri odpravljanju slabosti. K sicer obsežnemu programu dela, ki smo ga sprejeli za to leto, pa smo na sestanku dodali še nalogo, da spet oživimo delo komisij za varnost prometa v krajevnih skupnostih. O tem, da dobimo od skupščine premalo denarja za našo dejavnost, pa niti ni potrebno spet govoriti,« je dejal Ivan Zajc.

J. S.

K NOVEMU RAČUNALNIKU

RIBNICA — Inles Ribnica se je konec minulega leta priključil na nov računalnik (Delta 644), ki je nameščen v Riku Ribnica. Zdj imajo pri Inlesu štiri terminale in en tiskalnik. Doslej so imeli na računalniku obdelano le prodajo (že na starem računalniku), dogovorili pa so se, da bodo imeli še proizvodnjo, nabavo, finance in obračun osebnih dohodkov. Računajo, da bodo s pomočjo računalnika dosegli učinke na področju proizvodnje, nabave in prodaje, kar bo doprineslo k boljšim rezultatom gospodarjenja.

Ribniški zobotrebci

RAZPRODAJE VLEČEJO — Tudi v ribniških trgovinah so se začele sezonske razprodaje. Po znižanih cenah je bilo največ čevljev in konfekcije. V tem obdobju so prodali tudi precej koles, ki so jih kupci lahko kupili na tri obroke, brez pologa in obresti.

VREME NAGAJA — Zaradi odjuge je odpadel smučarski tečaj v Danah. Sreče niso imeli niti učenci osnovne šole iz Krškega, ki so bili v šoli v naravi na Travnici gori, in učenci osnovne šole »Jože Moškrčič« iz Ljubljane, ki so bili v Glazuti.

ZAKAJ NI PRITOŽB — Ko smo te dni obiskali več ribniških trgovin, smo ugotovili, da imajo povsod knjige pritožb prazne, se pravi, da v njih ni pritožb in ne pohval. Na vprašanje, če so Ribničanje res tako zadovoljni s svojo trgovino, je bil še najbolj zanimiv odgovor, ki smo ga slišali iz blagovnic: »Ribničanje radi kritizirajo trgovino in trgovce, vendar le z rajno trgovino in trgovci, vendar le z besedami. Neradi pa pišejo, še bolj neradi pa se podpisajo.«

Urbanček, praviš, da te je učitelj pohvalil? — Da, dejal je: »V tem razredu je mnogo oslov, ti si pa največji.«

Drobne iz Kočevja

POSLEDICE MRAZA — V prejšnjih številkah našega lista smo poročali o škodi, ki jo je povzročila zima oz. mraz. Nekatera škoda pa se je pokazala šele te dni, ko je mraz popustil. Marsikdo je ugotovil, da mu je v kleti ali shrambi zmrznil krompir ali drugi kmetijski pridelek. Niso pa redki tisti, ki jim je zmrznila voda v vodovodnih ceveh in sanitarijah.

OBLETNICA SOKOLA — Letos bomo slavili 40-letnico osvoboditve in še vrsto drugih jubilejev. Naj omenimo le 75-letnico telovadnega društva »Sokol« v Kočevju, ki je bil ustanovljen leta 1910. Njegovo delovanje je bilo med Kočevjarji zelo težko, saj je Sokol kljub temu postal trden temelj vse telesne kulture v Kočevju.

Trebanjske iveri

MAŠČEVANJE JE SLADKO — Če se kakšen občan pritožuje čez Komunalno ali čez njeno enoto Snaga, se mu kaj lahko zgodi, da bo našel razbito kanto za smeti. Hujšega udara in bolj sladkega maščevanja ubogih komunalcev (ki delajo v mrazu, dežju in celo v snegu) si ni mogoče misliti. Zlasti glede na cene, kakršne veljajo za kante za smeti.

TREBANJCI SE RAZVIJAJO — Včasih smo dejali takim ljudem, ki jim pamet ni delovala najbolje, da se jim koleščki narobe vrte ali pa da jim manjkajo. Kako gredo v korak s časom v trebanjski občini, kaže za sodobne čase in tehnologijo pritrjeno staro reklo. Zdj v Trebnjem rečejo malo premaknjenim ljudem, da se jim diski (tako, kakršni so v računalnikih) ne vrte najbolje.

Naj se ve, kdo pije in kdo plača

Bolj ko so časi težki, več ljudi zaide v stisko, iz katere si sami ne morejo pomagati. Takrat je na vrsti solidarnost, vendar ne solidarnost kar počež.

Omogočila jo bo predvsem boljša preglednost, do katere do zdaj ni bilo lahko priti. V anketi je vseh 63 organizacij združenega dela in delovnih skupnosti v občini odgovorilo, da je sistem družbenih pomoči treba prilagoditi novim razmeram in ga zastaviti bolj pravično. To nekateri pojasnjujejo s pripombo, da se družbeno pomoč ne sme spreveči v pouhu lenobi in brezdelju, ampak mora spodbujati delo.

Seveda se ne bo mogoče izogniti pomoči mladim družinam pri doletovanju stanovanj, ker se njihova življenjska raven zadnje čase močno znižuje. Do danes je od 74 upravičencev do stanovanj v letu 1982 prišlo pod solidarnostno streho 41 prosilcev. Še vedno pa je 16 mladih družin, ki so dobile solidarnostna stanovanja za pet let, pa se niso izselile. Šest od teh jih gradi hiše, za eno je kupila stanovanje delovna organizacija, eni pa so stanovanjsko pravico podaljšali za nedolžen čas.

Ostaja torej še devet družin, ki stanovanj niso vrnille niti se niso dogovorile za čas in način vračanja. Med tem pa pritiskajo na stanovanjsko skupnost novi prosilci.

J. T.

KRATKOTRAJNO ZMAGOSLAVJE

KRŠKO — V prejšnji številki DL smo objavili poročilo Prepričljivo zmaganje Krčanov z letošnjega tekmovanja rezervnih vojaških starešin in mladincev v Dražgošah. Resnici na ljubo pa moramo reči, je bil do Krčanov na tekmovanju 13. januarja zelo radodaren računalnik, ki jim je prišel pri topografskih nalogah kopico točk več, in tako so Krčani nezasluzeno pobrali vse lovorice, čeprav so v resnici zmagali Sobočani. Krčani pa običajni na 8. mestu. Žalostno je le, da so organizatorji odkrili napako računalnika zelo pozno, saj so z republike jedro prihiteci in pobrali vse pokale šele 22. januarja, potem ko so se »zmagovalci« po sprejemu pri predsednikih sveta in komiteja za ljudsko obrambo že lep čas veselili ...

LE DESETINA DELAVCEV V SINDIKATU

KRŠKO — V sredo, 24. januarja, se je občnega zbora osnovne organizacije sindikata na področju samostojnega osebnega dela v občini Krško udeležilo 25 delavcev, ki so za novo predsednico izvolili Edko Petrič, natakario iz Bifeja Kos na tržnici. Sindikat delavcev pri zasebnikih naj bi se končno le prebudil iz dolgotrajnega mrtvila predvsem tako, da bodo skušali z obiski in osebnimi stiki povečati število članstva. Od 400 delavcev pri zasebnikih jih je namreč v sindikatu komaj 48.

Gledé vere strpno in brez očitkov

ČATEŠKE TOPLICE — Na novoletnem srečanju, ki ga je komisija za odnose z verskimi skupnostmi pri občinski skupščini minuli teden sklicala z njihovimi predstavniki v hotelu Terme, je goste pozdravil Slavko Lupšina, predsednik koordinacijskega odbora za te odnose, pri OK SZDL v Brežicah.

»Živimo v istem času in prostoru,« je dejal, »zato so tudi mnogi problemi skupni. Če bomo vse težave še naprej reševali proti in strpno, bomo ob letu spet lahko ugotovili, da so naši odnosi dobri.« V svojem nagovoru je omenil tudi dragoceno podporo duhovnikov ob zadnjem občinskem referendumu. Zahvalil se je zanj, za njim pa se predsednik občinske skupščine Mirko Kambič.

G. Milan Kšela, župnik iz Brežic, je v svojem novoletnem voščilu zaželel zbranim predstavnikom skupščine in OK SZDL uspehe na gospodarskem, kulturnem področju in spričo negotove prihodnosti zaradi napetosti v svetu izreklet tudi željo po še boljšem sodelovanju. »Storiti moramo vse, da bo življenje duhovno plodno,« je izjavil, »in da bomo različno misleči, ki živimo skupaj strpni med seboj. In če se ne sporazumemo,« je ponovil misel s sprejema v republiki, »moramo novič razmišljati o tem, kako bi se sporazumeli.«

Na srečanju, na katerem je sodeloval tudi Primož Hainz iz koordinacijskega odbora za urejanje odnosov z verskimi skupnostmi pri predsedstvu RK SZDL, so duhovniki med drugim omenili težave pri plačevanju elektrike. Za tokovino v cerkvah jim ne priznajo gospodinjске tarife, ampak jo plačujejo po enaki ceni kot vsi drugi uporabniki, to je druživa, obrtniki, delovne skupnosti.

Med problemi, ki se niso urejeni, so opozorili na opravljanje verskih obredov v domovih počitka in v brežiški bolnišnici. Imeli so pripombe zaradi neupoštevjanja odlokov o pokopalskem redu in pogrebnihi svečanostih, saj dostikrat ni nikogar, ki bi v poslovnem sprevedu nosil zastavo ali križ.

J. TEPPEY

NAJBOLJŠA BRIGADA — Sekretar republiške konference ZSMS Tone Anderlič je izročil priznanje RK ZSMS mladinski delovni brigadi »Matija Gubec« iz Krškega za izjemne uspehe na lanskim MDA Istra 84. Podobno priznanje sta si od preko sto brigad prislužili le še dve mladinski in pionirski brigadi v Sloveniji, zato je obraz večkratnega udarnika Cveta Bahča (na desni) toliko bolj zadovoljen. (Foto: Perc)

Več imajo zato, ker več dajejo

V dobovski KS se ne ustrašijo ne vaških in ne krajevnih samoprispevkov

DOBOVA — »Do marca, ko bomo krajanj poravnali svoje obveznosti za izgradnje mriške vežice, bomo imeli za seboj referendum za novi samoprispevek, s katerim nameravamo zavarovati asfaltno prevleko na krajevnih cestah,« je povedal predsednik krajevne konference SZDL Ivan Glas.

SZDL se je za to odločila na programski seji, predsedstvo pa se je 23. januarja posvetovalo o vsebini referendumskega programa in višini bodočega samoprispevka s predsedniki sveta in skupščine KS, vaških skupnosti in vaških odborov SZDL. Krajanje bodo pred sklicom zborov volilcev obirno seznanili s tem v glasilu Naše brazde.

Samoprispevek bodo razpisali za pet let. Plačevali naj bi ga vsi zaposleni, ki jih je nekaj nad tisoč, in sicer po 2 odst. od osebnega dohodka. Upokojenci, katerih pokojnine so višje od 12 tisoč dinarjev, bi prav tako prispevali po 2 odst. Obrtniki bodo predvidoma dajali po 1,5 odst. od letnega čistega dohodka, kmetje pa 1,5 odst. od katastrskega dohodka.

Zdaj računajo, da bodo letno razpolagali z okoli 10.000 dinarji in da bi v enem letu lahko prelili z zapornim slojem asfalta vsaj 3,32 km krajevnih cest. Pri tem so upoštevali, da velja kvadratni meter 700 din. V dobrih štiri letih bi program lahko dokončali. Vrstni red bo določala komisija, edino prednostno merilo pa bo dotrajanost cest.

Vaška skupnost Sela bi morala za osnovni sloj asfalta razpisati lasten samoprispevek, da bi bila izenačena z drugimi in upravičena do soli-

prišli na glasovanje brez vsakih dvomov. V Naših brazdah bodo dobili informacije tudi v številkah, za vsako leto posebej, kolikor je možno predvideti podražitve in povečevanje osebnega dohodka ter pokojnin.

Vendar to še niso vsi načrti. Prav zdaj se v KS dogovarjajo o sanaciji Prosvetnega doma, za kar bodo del sredstev prejeli od občinske kulturne skupnosti. Najprej bo seveda na vrsti streha, potem oder in dvorana. Mnogi si želijo, da bi pod isto streho uredili tudi dvorano za družabne prireditve, če si jo bodo lahko privoščili.

J. TEPPEY

Za razpravo si je včasih le vredno vzeti čas

V tovarni »Djuro Salaj« bodo ponovili referendum

KRŠKO — Družbenopolitične organizacije in delavski svet v krški Tovarni celuloze in papirja Djuro Salaj so te dni proučili vzroke za neuspeli prednovoletni referendum, ko v tozidh Papir. Vzdrževanje in Tes delavci niso sprejeli samoupravnega sporazuma o združevanju v delovno organizacijo in predlaganega statuta DO.

Menijo, da so s tem delavci izrazili ne le delno ali popolno nasprotovanje samoupravnim aktom, ampak so v precejšnji meri izrazili tudi nezadovoljstvo z avtorji številih neresenih vprašanj. Prevelika rast stroškov, nereseni delovni pogoji v nekaterih tozidh, premajhna odgovornost za izvajanje skupno dogovorjenega in naposled preveč foramsko delovanje družbenopolitičnih organizacij v pripravah na referendum skoraj niso mogli prinesiti drugega rezultata. Premalo časa so posvetili tudi javni razpravi, v tej pa tudi niso bila dovolj pojasnjena posamezna stališča, denimo glede kolektivnega poslovodnega organa in razvojnih težeh.

Krški papirničarji so se doslej že dostikrat znašli v precej bolj zapletenem položaju zaradi splošnih gospodarskih razmer ali posamičnih ukrepov zvezne administracije, zato je zadnji »samoupravno-normativni voz« gotovo laže razpusti. Zato so se brez dramtiziranja skrbenje in bolj zavzeto lotili priprav na nov referendum čez 6 mesecev; tedaj naj bi tudi v omenjenih tozidh le sprejeli akte delovne organizacije pa tudi paket svojih treh »tozdovskih«, v tozdu Celuloza le dveh svojih aktov, ki ji ma je »spodrsnilo« na decembrskem referendumu. Vsekakor bo treba več truda in si včasih za javno razpravo o osnutkih aktov, da ne bo neprijetnih in nepotrebnih spodrsiljajev.

P. PERC

Bolje je modro molčati?

Z volilno programske konference mladih

KRŠKO — Mladim se zdi, da je v precejšnji meri res, da je vse vnaprej določeno, manjša pripravljenost za politično delo pa je tudi zavoljo premajhne usposobljenosti mladinskih aktivistov in delegatov.

To so med drugim poudarili na sobotni volilno programske konference občinske mladinske organizacije v Krškem. Šibkost Zveze socialistične mladine se kaže tudi v tem, da je med iskalci zaposlitve največ mladih, od okoli 300 brezposelnih jih je namreč kar 160 mlajših od 26 let.

V Kostaku se mladim zdi, da so edini, ki ukrepajo, čeprav niso zadovoljni, saj je precej neresnosti v samem predsedstvu osnovne organizacije. V Kovinarski se mladi držijo pregovora, da je bolje modro molčati, kakor pa govoriti. Zlasti mlade delavce iz neposredne proizvodnje moti podjetniški odnos starejših, ki se hvalijo, da so oni kupili stroje in pravzaprav dvignili tovarno. Mladi pa naj predvsem priredujejo kulturne in športne prireditve. Starejši tako menijo marsikje, tudi v M—Preskrbi, kjer gre lahko

mladince na mladinski sestanek le, če vzame svoj redni dopust. Tudi v tovarni Djuro Salaj« pokličejo mlade le, kadar jih potrebujejo. Mladinske organizacije pa v tej delovni organizaciji še

● Predlog, po katerem naj bi Dom mladih v Krškem, kjer je dejavnost zelo pestra in živahna dobil poklicnega upravnika, ki bi skrbel, da ne bi propadlo že tako skromno družbeno premoženje, in predlog za poklicnega predsednika OK ZSM zaenkrat nista dobila širše podpore. Predsednik OK bo še poslej Tone Petrovič, podpredsednica bo Gordana Šeško, poklicni sekretar pa Ivan Urbanč. Izvolili so tudi novo predsedstvo, sprejeli programske usmeritve za letos in sklenili ustanoviti enoto študenstkega servisa v Krškem.

nimajo povsod. Za to so si tudi sami krivi, saj preveč pričakujejo rešitve od zgoraj in zunaj kolektiva.

P. PERC

Konec zimskega spanja komunale

Kostak in SKIS nič naredila za reorganizacijo komunalne dejavnosti

KRŠKO — »Če stvari še naprej ne bodo tekle, ne bodo speljane, smo predlagali občinskemu izvršnemu svetu, naj poseže tudi po ukrepu družbenega varstva,« je povedal predsednik občinskega komiteja ZK Herman Pregl, ko je člane predsedstva občinske konference Socialistične zveze v Krškem 22. januarja seznanjal z razpravo na narazširjeni seji predsedstva OK ZK o reorganizaciji komunalne dejavnosti v občini.

Komunisti so izrekli zelo ostro kritiko Kostanku in strokovni službi samoupravne komunalne interesne skupnosti (SKIS), ki bi bili morali skrbeti za spremembe in uskladitev oz. reorganizacijo skladno z zakonom, dogovorom in naposled tudi občinskimi odloki, a niso ničesar storili. Resda je bilo slišati veliko bojzani, češ da skoncetrirana dejavnost pri Kos-

stala pa naj bi kadrovska in organizacijsko močna delovna organizacija z dvema tozdoma in delovno skupnostjo skupnih služb.

Del strokovnih služb SKIS bi se le prenesla na izvajalca, ta pa bi prevzel naloge enostavne in razširjene reprodukcije. Pri zdajšnjih delitvi dela na razširjenoin enostavno reprodukcijo v komunalnem gospodarstvu namreč ni ustreznih rezultatov, ker izvajalec komunalnih storitev oz. enostavne reprodukcije nima pravega vpliva na oblikovanje politike izvajanja razširjene reprodukcije, po drugi strani pa je samoupravno dogovarjanje v SIS materialne proizvodnje, zaradi tehnomenedžerskih opravil v drugem planu, kar nikakor ni sprejemljivo.

PAVEL PERC

ŠOLA ZA UČITELJE

SEVNICA — V pravkar minuli šestih polletnih počitnicah je tudi tokrat potekalo posebno izobraževanje za šolnike. V gasilskem domu so se pogovarjali z dvema predavateljema. Magistra Mira Cenčeva je govorila o metodah in sredstvih vzgojnega dela pri pouku, dr. Avguštin Lah pa o varstvu okolja po svetu. (Po vojni je nekaj žolaja delal v tukajšnji Kopitarni.) Pohvalil je napore te tovarne, ki z novim kotlom zmanjšuje izpuščanje saj in pepela v okolje. Na to predavanje so šolniki poslali vabilo tudi ostalim kolektivom in skupnostim. Žal je prenekateri to priložnost zamudil.

Ko je vrtaško centralno »zeblo«

Kdo bo plačal ceho za zavozeno kurjavo na olje? V novoletnem mrazu je zamrznila, stanovalci pa so bili kljub temu bolj na toplem kot kdaj prej

SEVNICA — Zgodba ima svoj začetek, še preden so se pred dobrima dvema letoma stanovalci sploh vselili v nove bloke Pod Vrtačo. V sindikalni dvorani je bilo takrat več »vročih« sestankov.

Padali so hudi očitki na račun investitorja, prejšnje vodstvo stanovanjske skupnosti, ki je dalo zakopati v zemljo veliko cisterno in zgraditi še večjo kotlovnico s kotloma na (predrago) olje. Stanovalci so mahali z izreki iz časopisov z napovedmi predsednice ZIS in še koga, da prihajajo za takšno kurjavo hudi časi. Kljub temu je ob veljalo: ključev ne bo, če stanovalci ne vzamejo tudi kurjave, kakršno pač imajo!

Prvo novo leto je kljub temu za marsikoga minilo v mrazu. Še bolj je treslo hitro praznjenje cistern, dokler se večina stanovalcev ni odločila, da tako ne bodo več razmetavali težko prisluznega denarja. Nekateri so na svojo pest začeli skrbeti za kurjavo. Za med so šle termoakumulacijske peči. Stihala so opozorila, da so dimniki le

nadomestni, elektroinstalacija se je ponekod celo stalila. Za zadnje zimo so se nekateri še bolj znašli: vgradili

● Občinski izvršni svet se je minulo poletje očitno zadovoljil z dopisom stanovanjske skupnosti, niso pa se zadovoljili stanovalci. Bo moral o zadevi končno razpravljati, ki je vrtaška centralna — spomenik — sedaj resnično zmrznila? Bojda sta kotla še cela, skupile so jo le nekateri cevi in ventili! Po nestrokovni oceni je zaenkrat le za 500 tisočakov škoda.

so 9-in večkilovatne etažne električne grelece in poslej imajo centralno na svoje.

Od minulega poletja sem je hišna samouprava dobivala »strokovna« opozorila stanovanjske skupnosti, ki niso dopuščala izbire.

Tisti, ki že premorejo etažno ogrevanje, kajpak ugovarjajo in zatrjujejo, da talitvi žic v zidu nisi krivi sami, temveč tisti, ki imajo po več termooakumulacijskih peči. Lahko se tudi vprašamo, če je vgrajena napeljava sploh v skladu z zahtevami in normativi. Skratka: novi dvomi na račun izvajalca, tukajšnjega Betona. Predsednik hišnega sveta Ivan Božič ml. zatrjuje, da bi urejanje vseh teh zapletov terjalo profesionalca in ne le volonter-skoga, hišno samoupravo. Mapa vseh dopisov je že izredno debela, rešitve pa še vedno ni.

A. ŽELEZNIK

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Od 19. do 26. januarja so v brežiški porodnišnici rodile: Slavica Antolovič iz Bizeljskega — Nataša, Jožica Kozole iz Dobrave — Branka, Kristina Černič Motore iz Drožanj — Gala, Silvestra Šaskovič iz Gor. Skopje — Petra, Darinka Šephar iz Noršič sela — Vedrana, Zdenka Krevelj iz Kalce — Naklo — Roberta, Pavla Planinc iz Sevnice — Katjo, Majda Tomšič iz Cirnika — Jožico, Erika Podvinski iz Blatnega — Polono, Dušana Tasič iz Arta — Aleksandra, Renata Domitrovič iz Samobora — Anito, Milka Budimlič iz Sp. Starega grada — Admira, Marina Vitko iz Otoka — Božidarja, Dragica Babojelič iz Luga — Mira, Jožica Juratovac iz Bregane — Marino, Marjanca Mlinarič iz Breznanice — Matija, Irena Kostevc z Bizeljskega — dečka. Čestitamo!

ELITNO AMD V ATOMSKI?

KRŠKO — Med 89 avto-moto društvi v Sloveniji, ki so lani združevala 89.202 članov, je tudi AMD Nuklearna elektrarna Krško. Pri nuklearni si očitno precej prizadevajo, da bi bili nekaj posebnega, na primer: lani so imeli daleč najmanj, reci in piši 4 (štiri) člani! Iskrene čestitke ali sožalje elit?

Krške novice

NADARJENI GLASBENIKI — Sobotno mladinsko konferenco v veliki dvorani občine so večkrat popostrili zvoki domačih in zabavnih viž godcev, ki so spremljali mladoporocence in kandidate na usodni poti do matičarke. Neckajkrat so zvoki »fraitonerie« za krates čas celo prekinili sejo, mladim v dvorani in tistim, ki so že dahnilii »da« v poročni sobi, pa vili poguma za razpravo in bolj ali manj trnovo-pot...

VIDEOREKORDER — Pri Domu mladih se sprašujejo, od kod ŠKUC-u videorekorder, ki so jim ga posodili za 4.500 dinarjev na uro, ko so priredili videovečer. Sami namreč premorejo le kakšnih 20 kripajočih stolov in 10 razmajanih omar, kar so podedovali od nuklearke. Hvala bogu, da je vsaj volje na pretek...

RAČUNALNIK — Klub posavskih študentov iz Maribora bi rad kupil računalnik Commodore, a brez pomoči združenega dela in zbornice ne bo mogoče zbrati denarcev. Morda bodo uslišani, čeprav bi morda z računalnikom laže ugotovili tudi, zakaj se diplomanti ne vračajo v Posavje in kakšna je izobrazba vodilnih...

ROSTEREI — Športno-zabavno društvo s takim imenom so ustanovili mladi Krčani pred letom dni in presenetljiv odziv jih silil, da od neformalne skupine, ki združuje čez 80 članov, preidejo h krškemu Partizanu kot sekcija. Upajmo, da nova »fasada« ne bo povzročila, da bi »obledel« prestre dejavnosti od košarke, malega nogometa in streljanja z zračno puško pa do »lavor dirke« ppozimi...

Sevniški paberki

KNAPOVSKI KRUII — Stara resnica o boljsem sosedovem kruhu ne drži vedno. Tako Sevniciani že nekaj časa jedo zasavski kruh, ker je domača, Merxova pekarna, v remontu. Kruh, ki prihaja v Sevnico, je seveda iz zgodnejše peke, kot so ga bili vajeni jesti. Zatorej je trd, da je kaj. Poslej bo verjetno marsikdo bolj cenil kruh, ki ga spečejo domači peki.

CENEJŠE KURE — Minuli teden se je pri akcijski prodaji poceni kuredine sicer zataknilo, ker je zamudil tovarnjak. Zato je bilo nekaj nejevolje, ki pa je konec tedna, ko so doma te kure spekli, verjetno minila. Še cenejše bodo kure rjavke ta teden. Hvalevredna v noma trgovcev ob siceršnji draginji....

Boštanj slavi rojaka

Ob kulturnem prazniku otvoritev razstave del, ki jih je Vladimir Štoviček podaril rodnemu kraju — Stalna zbirka v prostorih KS

BOŠTANJ — Znaní medaljer Vladimir Štoviček iz Strajbarskega turna je na jesen življenja bolj pozabljen, kot bi si ta umetnik zaslužil.

Pred dvema letoma ga je dr. Teppey ob priložnostnem obisku zaman iskal v ateljeju. Po daljšem iskanju se je oglasil s podstrešja. «I, kaj delam, stavec, tu gori?», je odgovarjal. «Streha prepušča, v atelje mi curi voda pa zatikam to presneto pločevino.» Potem je končal nevarno opravilo, ki nikakor ni ga moža njegovih let.

To pa je le eden od drobcev, ki razodevajo umetnikovo stisko.

Ko je bil mojster lani na združenju v zdravilišču je nastala darilna pogodba, s katero se je odločil okrog 45 svojih del podariti rojstnemu Boštanju. Tukajšnja krajevna skupnost zdaj poskuša ta dela dostojno predstaviti javnosti. Odbor za proslavo pri KS nenehno zaseda. Pod roko dipl. inž. arhitekture Mirka Blaznika iz Slovenjane in mizarja Draga Krošlja, predsednika sveta KS, bodo za stalno razstavo poklonjenih Štovičkovih del uredili sejo sobo v novem gasilskem domu. Mojster si je prostor ob lanski 20-letnici okteta Boštanjski fantje z zadovoljstvom ogledal.

Širši izbor Štovičkovih del bodo ob 18. uri predstavili na razstavi, ki bo odprta 8. februarja.

In kaj pravi o podarjenih delih dolgoletni mojstrov kritik in poznavalec Janez Mesesnel iz Lju-

bljane v priložnostnem prospektu, ki bo izšel ob tej priložnosti? «Starosta slovenskih upodobljenih umetnikov, kipar in medaljer V. Štoviček, je podaril svojemu rojstnemu kraju delček svojega opusa: to plemenito dejanje je le dopolnitev njegovega življenjskega

Vladimir Štoviček se vedno ustvarja, čeprav se približuje devetdesetemu letu.

ga dela in poslanstva, ki je kot pri vsakem pravem umetniku nenehno darovanje. 30 plaket in medalj predstavlja njegovo zrelo umetniško žetev, v malem materializira vse tisto, za kar se je učil, za čemer je hrepenel, za kar je trdo delal in kar je končno kot zrelo mož in izoblikovan umetnik dosegel.»

A. Ž.

Pričevanja iz Lamutove skicirke

V Dolenjski galeriji na ogled Lamutova likovno dokumentarna dela — Razstava v počastitev 70-letnice rojstva Vladimira Lamuta, slovenskega kulturnega praznika in 40-letnice osvoboditve — Prva letošnja prireditev lepo obiskana

NOVO MESTO — V veliki dvorani Dolenjske galerije so na ogled likovno dokumentarna dela Vladimira Lamuta, ki jih širša javnost do zdaj ni poznala. Gre za skice, risbe, gvaše in kvarele, ki jih je Lamuta ustvaril med vojno kot izgnanec in taboriščan, takoj po vojni, ko je v skicirko zapisoval motive iz obnove novega mesta, pa malo kasneje, ko je skupaj s 55 slikarji iz vse Jugoslavije risal in slikal v krajih, koder sta šli četrti in peta sovražna ofenziva. Ko se je vračal s teh poti, je na liste ujel tudi več motivov iz življenja brigadirjev, ki so gradili progo Brčko — Banoviči. Tu opus, ki je pretresljiv zlasti v delih iz taborišč Monin in Gonars, saj so to zapisi Lamutove osebne kalvarije, so Lamutovi svoji podarili Dolenjskemu muzeju.

Razstavo so odprli minuli petek. Na otvoritvi so v priložnostnem kulturnem programu nastopili pianistka Tatjana Saje, študentka ljubljanske akademije za glasbo, ter recitatorja Staša Vovk in Jože Falkner. Zbranim, med katerimi sta bila tudi Lamutova žena in sin, je o razstavi spregovoril kustos Dolenjske galerije Jožef Matijević, ki je med drugim dejal, da je

razstava posvečena 70-letnici Lamutovega rojstva in bližnjemu slovenskemu kulturnemu prazniku. Predsednik občinske konference inž. Niko Ri-

har pa je dogodek povezal z letošnjim praznovanjem 40-letnice osvoboditve in pri tem poudaril, da dobiva kultura ustreznejše mesto med drugimi dejavnostmi, kot ga je imela do zdaj. Poimenoval je, da je to dejavnost za ozke kroge, je namreč že dolgo preseženo, zdaj gre za to, da dobi kultura tudi ustrezno gmočno podlago. In k temu naj bi pripomogel tudi za maj predvideni kulturni plenem slovenskih komunistov.

Razstava bo odprta do 13. februarja, torej dovolj dolgo, da si jo bodo ogledali vsi, v katerih se živi spomin na slikarja someščana, ki je pred trindvajsetimi leti storil svoj konec v objemih voda Krke. Ogledati pa bi si jo morala tudi mladina. Tudi zato, ker je razstava svojevrstno pričevanje o samem umetniku o življenju, ki ne prizanaša.

I. Z.

Pred kulturnim plenomom ZKS

Predsedstvo slovenskega partijskega vodstva je že jeseni sklenilo pripraviti posebno, plenarno zasedanje centralnega komiteja, na katerem bo beseda samo o kulturi, ustvarjalnih in idejnih tokovih v njej. Objavili so, da bo to zasedanje maja, do takrat pa bo javna razprava o gradivu, ki ga je v prvi polovici tega meseca priobčil Komunist.

Kot je na nedavnem srečanju z novinarji poudaril Josip Košuta, izvršni sekretar v CK ZKS, se je kulturna dejavnost prav v zadnjem, gospodarsko zaostrenem obdobju dokaj razbohotila. Tega se seveda moramo razveseliti in še spodbujati nadaljnjo ustvarjalnost, hkrati pa to pomeni, da kaže z nekoliko bolj kritičnim očesom pogledati idejna vprašanja, ki jih bogatenje kulturne ponudbe prav gotovo prinaša s seboj.

Po besedah dr. Borisa Majerje, člana CK ZKS, je naloga komunistov še odgovorneje obravnavati različne idejne tokove in oceniti, kaj je v kulturno-umetniškem dogajanju naprednega in kaj nazadnjaškega. Čeprav priznavamo različnost pogledov in tokov, v ZK vseeno potrebujemo enotnost glede temeljnih vprašanj, pravi dr. Majer.

Kdaj in kako bo stekla javna razprava o teh vprašanjih pri nas na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju, ta čas še ni znano. Glede na nekatera vprašanja, ki jih v Komunistu objavljene teze posebej izpostavljajo, bi kazalo obravnavo pripraviti na regijski ravni.

In ne samo to. Če naj bi tako v dolenjski kot v posavski regiji dosegli enotnost, kar zadeva bistveno problematiko, pa ne samo ob tej razpravi, ne bi bilo odveč, kaže pa se tudi potreba, da bi pri medobčinskih svetih ZK ustanovili stalne organe — komisije za kulturo.

I. Z.

PETERNEKOVE FOTOGRAFIJE

NOVO MESTO — V petek, 1. februarja, ob 18. uri bodo v fotogaleriji novomeškega Foto-kino kluba v Domu kulture odprli razstavo fotografij Ninovega fotoreporterja Tomislava Peterneka in ob tej priložnosti predstavili tudi monografijo »Fotografije«, v kateri je zbranih nekaj najboljših fotoreportajev tega ustvarjalca. O avtorju bo na predstavitvi govoril Slavko Timotijević.

RAZSTAVLJAJO NOVI ČLANI ZDSLU

LJUBLJANA — Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov je v svoji galeriji v Komenskega ulici pripravila razstavo slik, grafik, risb in plastik svojih novih članov. To so: Rajko Apollonio, Rade Adžigovskij, Anton Blatnik, Bojan Bole, Venko Cvetkov, Zvonko Čoh, Maja Dokler — Lapanja, Stojan Grauf, Igor Istrič, Hussain Galeb, Zlatko Gineza, Mare Kovačič, Cveto Maršič, Mira Mikuš, Anton Miklavžin, Janez Klemen, Tomaž Križnik, Brigita Požegar, Jasna Radšek, Peter Rehar, Janez Repanšek, Marjan Rojnik, Andrej Skrbinec, Zora Stanič, Janko Kastelic, Božidar Svetek in Boris Zohar. Razstava bo na ogled do 8. februarja.

RECITAL ZA KULTURNI PRAZNIK

LJUBLJANA — 8. februarja dopoldne bo v Cankarjevem domu v počastitev slovenskega kulturnega praznika literarni recital, na katerem bo igralce Marjan Benedičič interpretiral pesmi Jirija Wolkerja, Ivana Minattija in Janeza Menarta. Recital ima naslov »Šel bom med visoke majske trave« po eni od Minattijevih pesmi.

kultura in izobraževanje

Jubilej Valvasorjeve knjižnice

Na kulturnem večeru priznanja Valvasorjeve knjižnice, ZKO in literarnega kluba

KRŠKO — Osrednja občinska prireditev ob letošnjem slovenskem kulturnem prazniku, ki se bo začela v petek, 8. februarja, ob 19. uri v Delavskem kulturnem domu Edvarda Kardelja, bo posvečena tudi 20-letnici ustanovitve Valvasorjeve knjižnice in čitalnice. V programu tega kulturnega večera bo sodeloval Literarni klub Bena Zupančiča s točko »O. Vrba...«. Ob koncu bodo v avli doma odprli razstavo del likovnih pedagogov iz krške občine, zatem pa bo srečanje vseh kulturnih delavcev.

Prireditev bo začel Živko Žebek, predsednik sveta Valvasorjeve knjižnice, ki bo v nadaljevanju orisal razvojno pot ter vlogo in pomen Valvasorjeve knjižnice in čitalnice pri širjenju bralne kulture v Posavju. (Daljši zapis o 20-letnici bomo objavili v Dolenjskih razgledih.) Ob tej priložnosti bodo 21 bralecem, ki obiskujejo Knjižnico vseh dvajset let, podelili priznanja, za katera je izdelal predloge krški rojak — arhitekt Valentin Scagnetti. Dvajset priznanj bodo podelili tudi posameznikom oziroma delovnim organizacijam ter se jim s tem zahvalili za vse, kar so storili za razvoj knjižničarstva v občini. Po nastopu literarnega kluba bo predsednik ZKO Mirko Avsenak podelil občinska priznanja, prvič pa bodo podeljena tudi priznanja literarnega kluba.

NASTOPI »KRESA«

DOLENJSKE IN ŠMARJEŠKE TOPLICE — Novomeška folklorna skupina Kres, ki jo vodi Branka Moškon, bo 11. februarja spet gostovala v obeh Toplicah. Ob 18. uri ko plesala v Dolenjskih, ob 20. uri pa v Šmarjeških Toplicah. Nastopila bo z dolenjskimi, belokranjskimi, štajerskimi in drugimi plesi.

Kaj »vidi« petletka topliškega KUD?

Srednjeročni program KUD Maks Henigman pred sprejemom — Na torkovem občnem zboru tudi o preureditvi prosvetnega doma v Dolenjskih Toplicah

DOLENJSKE TOPLICE — Topličani so dolgo tuhtali, kako in s čim bi obogatili kulturno življenje v svoji krajevni skupnosti, kašen naj bi bil delež njihovih kulturnih skupin pri tem in kako bi to ponudbo vključili v razvoj zdraviliškega turizma, ki ga pospešujejo v svojem kraju.

Odgovore na ta in podobna vprašanja, najrazličnejše ugotovitve in stališča ob tem so uporabili pri oblikovanju dokumenta, programu dela KUD Maks Henigman za obdobje 1985-1990, ki ga bodo obravnavali na občnem zboru tega društva v torek, 5. februarja, sklicanega ob 17. uri v topliškem prosvetnem domu. Seveda je že iz tega razvidno, da je za glavnega oblikovalca in usklajevalca kulturnega delovanja v Topliški dolini določeno to društvo.

In kaj predvidevajo za novo srednjeročno obdobje? Izselitev knjižnice iz prosvetnega doma v primernejši prostor pri bifeju, kjer bi uredili tudi čitalnico, hkrati pa združiti to knjižnico s knjižnico zdravilišča. Filme naj bi poslej redneje gledali, posvečali skrb za filmsko vzgojo mladih, poleti pa imeli tudi kino na prostem. Navno bo začeli izdajati filmski list.

Na področju gledališke dejavnosti načrtujejo predstaviti za vsak mesec v sezoni. Od tega bi eno do dve predstavi pripravila domača skupina, eno soteška Zarja, druge pa naj bi zagotovili z gostovanji. Poleg tega bodo poskusili izpeljati srečanje mladih gledaliških ustvarjalcev.

Nosilci pevske kulture bodo vsi trije zbori, ki delujejo v okviru KUD Maks Henigman, in pionirski zbor osnovne šole Baza 20. Nastopali bodo na samostojnih koncertih in drugih prireditvah. Da bi vzbudili še večje zanimanje za to zvrst ljubiteljskega delo-

vanja, bodo prirejali pevske revije, na katerih bodo poleg domačinov sodelovali zbori, vključeni v Dolenjsko pevsko zvezo.

Korak naprej naj bi naredili v glasbeni in plesni dejavnosti, omogočali mladim nastope, po možnosti priredili tabor mladih glasbenikov, sicer pa organizirali gostovanja priznanih skupin. Več tovrstnih prireditev se bo zvrstilo v okviru topliškega poletja, cikla kulturnih in drugih manifestacij, ki je že do zdaj bogatil topliško kulturno življenje.

Več pomembnega se obeta na likovnem področju. V program so zapisali, da bodo z zdraviliščem pripravili slikarsko ali kiparsko kolonijo, sodelovali pri organizaciji razstav, spodbujali likovno dejavnost v osnovni šoli, poskušali pridobiti in urediti manjšo galerijo itd.

Ob vsem tem kaže poudariti, da društvo nikakor ne bo bito zagledano vase, to se zlasti potrjuje predvideno sodelovanje z delovnimi in drugimi organizacijami v topliški in straški krajevni skupnosti, z domačo osnovno šolo, poskušali pridobiti in urediti manjšo galerijo itd.

DVA KONCERTA KRKINEGA ZBORA

DOLENJSKE IN ŠMARJEŠKE TOPLICE — Jutri bo mešani pevski zbor novomeške Krke dvakrat nastopil. Ob 18. uri bo imel koncert za zdraviliške goste v Dolenjskih Toplicah, ob 20. uri pa bo pel v Šmarjeških Toplicah.

no šolo, nastajajočim pionirskim domom in organizacijami, ki skrbijo za otroke.

Na tako sodelovanje pa se navezjuje predvidena prenova prosvetnega doma, kjer bo tudi poslej večina prireditev, omenjenih v srednjeročnem programu. Akcijo za prenovalo doma so že začeli. Pripravljen je tudi samoupravni sporazum, s katerim bodo zagotovili sredstva za delovanje tega doma. Sicer pa bo o tem posebej beseda na društvenem občnem zboru prihodnji teden.

I. Z.

»Učilnica« med proizvodnjo

Učitelji iz novomeške občine imeli letos zimski izobraževalni dan v delovnih organizacijah

NOVO MESTO — Prosvetni in pedagoški delavci iz novomeške občine so ostali zvesti tradiciji in tudi letos med zimskimi šolskimi počitnicami posvetili en dan lastnemu družbenopolitičnemu izobraževanju. V nasprotju s prejšnjimi leti, ko so se zbrali v Domu JLA in poslušali predavanja, so se tokrat v »učilnice« zanje spreminile delovne organizacije.

Tako so minuli petek učitelji, razdeljeni na skupine, obiskali nekaj večjih delovnih organizacij v Novem mestu in drugih krajih novomeške občine ter s proizvajalci izmenjali informacije in izkušnje s področja svobodne menjava dela, oziroma se pogovarjali o tem, kako uspešno si vsak na svojem področju prizadeva izpolnjevati programe.

Popoldne so se zbrali v veliki dvorani Doma JLA, kjer je bil kulturni del letošnjega izobraževanja in srečanja. Tu so pozorno sledili programu, ki sta ga izvajala novomeška folklorna skupina Kres in Šentjernejski oktet.

Viktor Povše: OTOČEC, olje — platno — Akademski slikar Viktor Povše, topliški rojak, bo letos razstavljal v viteški dvorani topliškega zdraviliškega doma. Po dolgem času bodo Topličani spet lahko videli njegove dolenjske motive na platnih.

Večeri z antologijo

Veliko zanimanja za »Pesmi dolenjske dežele« in njih avtorje — Jutri literarni večer v Metliki

METLIKA — V počastitev slovenskega kulturnega praznika in ob izidu antologije »Pesmi dolenjske dežele« pripravljata Dolenjski list in srednja šola tekstilne usmeritve v Metliki v petek, 1. februarja, ob 19. uri literarni večer v metliškem hotelu Bela krajina. Pesniki Dular, Šali, Cestnik, Kočvarjeva, Zoran, Markelj in Perhaj bodo brali svoje pesmi sami, sicer pa bo večer posvečen belokranjskim pesnikom in tistim, katerih pesmi so povezane z Belo krajino.

Bržkone se bodo podobne prireditve zvrstile še v nekaterih krajih in občinah, saj bi radi še marsikje videli in slišali avtorje, katerih dela sestavljajo zajeto knjigo lirike, ki jo je spodbudila dolenjska dežela.

DOLENJSKE TOPLICE — Podobna prireditev bo v dvorani tukajšnjega zdravilišča v sredo, 6. februarja, v večernih urah. V središču pozornosti bo prav tako omenjena antologija, v njej objavljene pesmi pa bodo brali nekateri avtorji, ki živijo v Novem mestu in okolici (Šali, Markelj, Perhaj, Kočvarjeva, Zoran). O knjigi »Pesmi dolenjske dežele« bo govoril prof. Jože Škufca.

NOVO MESTO — Literarni večer pesnikov, katerih dela so uvrščena v antologijo »Pesmi dolenjske dežele«, pripravlja tudi kulturno-umetniško društvo Krke, in sicer za 18. februarja zvečer v novomeškem hotelu Metropol. Predstavili bodo dela pesnikov, ki živijo v Novem mestu.

Malone maratonska okrogla miza

Krčani dobro izpeljali območno srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov — Najboljši predstavljeni na literarnem večeru — Izčrpen pogovor o ustvarjanju

KRŠKO — V okviru 13. srečanja pesnikov in pisateljev začetnikov Slovenije je bila tu minulo soboto območna prireditev za Dolenjsko in Posavje. Udeleženci so si najprej ogledali jedrsko elektrarno in kulturne zanimivosti Krškega, nato pa sedli v Delavskem kulturnem domu Edvarda Kardelja za okroglo mizo, kjer je tekla beseda o literarnem ustvarjanju. Zvečer so dela enajstih avtorjev, ki jih je izbrala posebna tričlanska žirija (Vida Fritz, Tine Soško, Ivan Zoran), predstavili na literarnem večeru.

Najzanimivejši del območnega srečanja je bil vsekakor pogovor o prispevkih, ki so jih avtorji poslali za to srečanje, še posebej pa v kriterijih žirije pri ocenjevanju in izboru. Ob tem je treba povedati, da člani žirije nikakor niso imeli lahkega dela, saj so morali temeljito prebrati dela devetnajstih pesnikov in pisateljev začetnikov iz Dolenjske in Posavja. To ni

in v čem so slabosti. V tem delu razprave je bil ob dveh navzočih članih žirije, Tinetu Sošku in Ivanu Zoranu, še posebej aktiven pisatelj Peter Božič, predsednik odbora za literarno dejavnost pri ZKO Slovenije, saj je lahko pri tem uporabil kar največ lastnih spoznanj in izkušenj iz svojega dolgoletnega pisateljevanja.

Dela, predstavljena na literarnem večeru tega območnega srečanja, je Literarni klub Bena Zupančiča, ki je sicer v celoti sam izpeljal program zahtevne prireditve, natisnil v prvem delu nove številke svojih Literarnih listov. V drugem delu te publikacije se s svojimi prispevki predstavljajo petnajst članov krškega literarnega kluba.

J. J.

ČETRTI SEMINAR ZA TAMBURAŠE

PTUJ — V tukajšnjem domu učencev ob 15. do 17. februarja potekal četrti seminar za vodje tamburaških skupin. Pod vodstvom prof. Save Vukosavljeva iz Novoga Sada bodo udeleženci obravnavali predvsem problematiko izvajanja folklorne glasbe. Seminaristi bodo predvidoma lahko kupili tamburaško literaturo, in sicer na prodajni razstavi, ki jo nameravajo pripraviti organizatorji. Če bo dovolj prijaviteljev, bodo hkrati izvedli tudi seminar za člane tamburaških skupin. Udeleženci bodo spoznavali zakonitosti instrumentalne igre.

Na malone maratonski okrogli mizi, ki se je po literarnem večeru nadaljevala in se končala nekako ob polnoči, so udeleženci kritično členili najmanj po en prispevek vseh avtorjev, ki jih je izbrala žirija. Tako členjenje je hotelo še posebej opozoriti, kje in kaj so v posamezni pesmi ali proznem zapisu literarno dobro izpeljana mesta

POHVALA CVETLIČARNI

KOČEVJE — Pri Lipovčevih v Stari cerkvi pri Kočevju so imeli 14. januarja smrt v družini. Prav takrat pa je izredno snežilo, pa tudi mrzlo je še bilo. V cvetličarni brežiške Agrarie v Kočevju zato niso imeli cvetja za vence. Vendar so se potrudili in ga naročili iz Novega mesta. Pripeljali naj bi ga z avtobusom, ki vozi na progi Novo mesto—Kočevje. Vendar se je prav tisti dan avtobus pokvaril. Cvetje je kljub temu prispelo v Kočevje z avtobusom preko Ljubljane. V cvetličarni Agrarie v Kočevju so se potrudili in tudi zvečer in ponoči delali vence ter jih vozili k Lipovčevim v Storo cerkev. Lipovčevi so bili prijetno presenečeni nad uslužnostjo cvetličark Agrarie v Kočevju.

UMRLA JE NJMSTAREJŠA KRAJANKA

Naša najstarejša krajanka je bila Marija Mokronovič z Ušivca nad Birčno vasjo. Pionirji naše šole smo jo rad obiskovali in se z njo pogovarjali. Vedno je bila dobre volje, čeprav je v življenju doživela veliko hudega. Rodila se je v Hrušici 5. decembra 1889. V šolo je hodila v Stopiče. Imela je šest otrok. Najbolj hudo ji je bilo, ko sta ji padla sinova in umrli dve hčerki in mož. Lani nam je dejala, da si želi dočakati sto let. Njeno življenje pa se je končalo s 96. leti.

ALENKA MUHIČ podr. Birčna vas

ZA DRAGE INSTRUMENTE

NOVO MESTO — Za nabavo dragih medicinskih instrumentov v splošni bolnišnici Novo mesto so prispevali: OZS Elektro Črnomelj 15.000 din, Krka, tovarna zdravil — tozd Tehnoservis (namesto venca na grob Antona Šmalca) 12.200 din, Janko Bračička s Cankarjeve 1, Metlika (namesto venca na grob Jožeta Matkoviča iz Metlike) 5.000 din, družina Andrijačič (namesto venca za Antona Šmalca) 4.000 din. Novomeška bolnišnica se vsem darovalcem toplo zahvaljuje.

Ob pogostitvi upokojencev

Razgovor je pokazal, da nekateri s pokojnino komaj žive — Preslabo vrednotimo minulo delo

RIBNICA — Inles je pripravil novoletna srečanja upokojencev v tozidih Loški potok, Dolenja vas, Soderžica in Ribnica. Na srečanju v Ribnici so upokojence seznanili z gospodarjenjem in drugim dogajanjem v kolektivu, pel jim je kvartet Inles, za vse udeležence so pripravili kosilo, pa tudi za ples je bilo poskrbljeno, pri čemer se je izkazalo, da so ženske daleč bolj poskočne kot moški. Zanimivo je bilo prisluhniti pogovorom upokojencev. Marsikateri ima minimalno pokojnino 13.000 din in zelo težko živi. Spominjali so se povojnih let, ko so obnavljali porušeno domovino in tovarne. Iz nekdanje skromne Rudeževe žage v Ribnici je zrastel današnji Inles, največji proizvajalec stavbnega pohištva v Jugoslaviji. Veliko dela in odrekani članov kolektiva je bilo potrebnih. V tovarnah in strojih je njihovo minulo delo.

Ponavljam: Milič je bil četnik

Odgovor občinskega odbora ZRB NOV iz Črnomlja na prispevek s tem naslovom, objavljen 27. decembra lani

Občinski odbor ZRB NOV Črnomelj je prejel dokument, ki ga je bil poslal Janez Kramarič iz Zagreba in iz katerega je bilo razvidno, da je Miro Milič komandant četniškega bataljona. Začel je raziskovati, kako je prišlo ime Milič na spominsko ploščo padlih prosvetnih delavcev Bele krajine v času NOB, ki jo je 27. aprila 1951. na osnovni šoli Mirana Jarca v Črnomlju odkrilo Društvo prosvetnih delavcev okraja Črnomelj.

Ugotovljeno je bilo, da je bil Miro Milič šolski upravitelj na šoli Drage, občina Metlika. 1. junija 1942 je šel v partizane in bil v Belokranjskem odredu od 22. julija 1942, ko je pobjel iz odreda in odšel neznan kam.

OO ZRB NOV Črnomelj kljub vsestranskemu prizadevanju ni uspelo najti pismenega dokazila Društva prosvetnih delavcev, iz katerega bi bili razvidni predlogi imen, ki bodo napisana na spominski plošči. Tudi ni pismenega dokazila, kateri organ oz. organizacija okraja Črnomelj sta dala soglasje za postavitve spominskega obeležja. Zaradi časovne oddaljenosti (33) let ni bilo možno dobiti pojasnila v zvezi s postavitvijo spominske plošče niti od ljudi, ki so bili takrat člani Društva prosvetnih delavcev Črnomelj.

Po posredovanju tov. Kramariča je predsedstvo OO ZRB NOV sprejelo sklep, da se napravi nova plošča brez imena Mira Miliča. Zato je bila 23. aprila 1984 poslana naročilnica Pionirju—tozd Gradbena operativa Metlika in en izvod vodji DE Kamnoseštvo Gradac. Vodja DE Kamnoseštvo Gradac je v začetku septembra 1984 telefonično zagotovil, da je plošča gotova in bo zamenjana do 1. 11. 1984. Vendar tega niso storili. Ponovno smo posredovali in obljubili so, da bodo dela opravili do konca novembra. Spominske plošče še do danes niso zamenjali, vendar ne po krivdi ZRB NOV.

Občinski odbor ZRB NOV Črnomelj

Majhne, a bistvene pripombe

O razgovoru v Kočevju

V Dolenjskem listu je 10. januarja letos vaš sodelavec J. Primc objavil prijazen zapis o razgovoru, na katerega me je povabila kočevska knjižnica. Vaša pozornost me je prijetno presenetila. Vendar vas prosim, da na ljubo resnici in nepisanim običajem novinarskega dela objavite nekaj majhnih, vendar bistvenih popravkov.

Najprej moram podčrtati, da J. Primc nisem dal nobenega intervjuja! Če pa je J. Primc svoje beležke o mojem prostem razgovoru napisal v obliki intervjuja, bi mi moral ta intervju poslati, da bi ga avtoriziral. V nevtoriziranem intervjuju J. Primca je namreč več netočnosti. Predvsem španski borec in na dachauskem procesu na smrt obsojeni ni Juranič, kot ga skozi ves intervju imenuje pisec, temveč Juranič, Drugič. Juranič ni bil minister in tretjič: v razgovoru nisem dejal, da je bil Juranič med špansko državljansko vojno na tečaju NKVD. Bil je le v oficirski šoli! Četrto: v razgovoru nisem rekel, da je Juranič podpisal, da bo delal za NKVD, ker tega preprosto nikoli ni podpisal. Petič: nisem rekel, da je moja knjiga predvsem protest proti metodam na Golem otoku, saj vendar moj roman Umiranje na obroke obravnava dachauske procese in ne Golega otoka.

IGOR TORKAR LJUBLJANA

Jezični ovira za prave ljudi

Opomba na rob novomeške kronike

V novomeški kroniki sem 24. januarja prebral provokacijo, obarvano z nacionalizmom. Srbohrvaško govoreča tovarišica je najmanj kriva, ker je je mati naučila svojega jezika. Ker je devet mesecev v Sloveniji, se še ni naučila slovenščine. Pa tudi v šoli so jo učili, da je uradni jezik v SFRJ srbohrvaški. Za posebnosti posameznih republik ji niso povedali. Ni mi jasno, kako je prišla na to delovno mesto, saj so že pri sprejemu v kadrovskih službah ČGP Delo vedeli, da ne pozna slovenskega jezika.

Ko sem ji povedal, kaj piše o njej v Dolenjskem listu, je bila presenečena, drugače je mislila o novi okolici, verjela je v propagando, da jezik ni ovira za komuniciranje med pravimi ljudmi. »Bojevniki« pa je izvršil svojo dolžnost bojevniki: ni se oziral na tovarišice, važna je zmaga. Ubogi zamejci, če jih na vsakem koraku srečujemo podobna opozorila. Tovariši »bojevniki«, škoda, da niste tudi 8. maja leta 1945 počakali Črnogorske sedme mladinske brigade in je opozorili na poskuse, katere predlagate tovarišici. (Ta brigada iz sestava 3. divizije II. jugoslovanske armade se je imenovala »Budo Tomović« in je bila leta 1945 v Novem mestu).

Toliko! Podpiram vsak humani boj, vendar ne na račun drugega naroda ali nemočne ženske. Za konec morda še besede someščana Roburja: »Drugič pamet v roke, ko boš ustvarjal svet.«

MIRO RAJLIČ Straža 160/1

Še: Note so postranska zadeva

Pripombe k bodici v rubriki Trebanjske iveri (Dolenjski list 17. jan.)

V Dolenjskem listu je bil 17. 1. 1985 objavljen žaljiv sestavek o glasbeni šoli Trebnje, ki deluje kot posebna enota Vzgojno izobraževalne organizacije tozd Center za izobraževanje in kulturo. Vsebinski sestavka je obravnavala OO ZKS ČIK na razširjeni seji 23. 1. 1985 in sprejela naslednja stališča.

Članek postavlja dvom o podeljenih družbenih priznanjih tej šoli in dvom o učno-vzgojnih rezultatih, ki jih šola dosega. Eno in drugo dejstvo je trdno verificirano, zato ironično postavljanje dvomov pisca članka, ki za svoje navede ni iskal dokazov pri pristojnih organih, ne žali samo učno-vzgojnega kadra te šole, pač pa postavlja pod vprašaj tudi vlogo vseh tistih organov in institucij, ki po svoji funkciji ali pristojnosti spremljajo in ocenjujejo delo, prizadevanja in učno-vzgojne rezultate glasbene šole. V septembru 1984 je bila glasbeni šoli podeljena »Plaketa občine Trebnje« za njene dosežke na področju glasbene vzgoje mladih, že tri pridelovanja ji je podelila OIS Trebnje za sodelovanje na različnih revijah, deklinskiemu pevskemu zboru glasbene šole je bilo podeljeno priznanje in bronasta plaketa za uspešno sodelovanje na 9. reviji mladinskih pevskih zborov

leta 1984, v letu 1983 je dobila priznanje OK SZMS za sodelovanje in skupna prizadevanja za razvoj organizacije, učenci in učitelji so posamezno dobili že več priznanj na različnih tekmovanjih. Torej ne gre dvomiti, da je glasbena šola upravičena svoj obstoj in doprinesla svoj delež k življenju in bogatstvu kulturnega življenja v občini in na področju glasbene izobraževanja. Brez primernih učno-vzgojnih rezultatov šola tega ne bi dosegla. O teh rezultatih se redno poročajo pristojnim organom in do sedaj so bila vsa sprejeta. Doseženi učno-vzgojni rezultati se potrjujejo preko učencev, ki nadaljujejo študij na srednji glasbeni šoli (7) in glasbeni akademiji (7). Vseh štirinajst učencev je brez problema opravilo sprejemne izpite. V trebanjsko godbo na pihala je vključenih že 45 učencev (od 60 članov).

Trenutno in že nekaj časa je dejansko problematičen en sam učenec, ki pouka iz predmeta nauka o glasbi ne obiskuje. Zakon o glasbeni šoli predvideva ukrep izključitve. V primeru tega učenca je bil na zadnji redovni konferenci izrečen vzgojni ukrep, da se mu da še zadnja možnost. Gre torej za posamezen in osamljen primer, ki se trenutno rešuje na željo staršev in ne

more služiti za posploševanje ocen o doseganju učno-vzgojnih rezultatov šole, v nobenem primeru pa ne kot podlaga za pisanje v javnih občilih. Domnevni pisec bodice tov. Simič je o uspehih in prizadevanjih glasbene šole že pisal v Dolenjskem listu 14. 4. 1983 v članku pod naslovom »muzika za malo denarja?«. V uvodu tega članka je zapisal: »Po osmih letih delovanja glasbene šole v Trebnjem je več kot očitno, da je njen delež v kulturnem življenju občine nepogrešljiv.« Od kod sedaj tako enostranska in žaljiva ugotovitev? Kolektiv glasbene šole je zaradi takega enostranskega in neobjektivnega ocenjevanja prizadevanj in dosežkov šole upravičeno prizadet. Toliko bolj, ker pisec članka ve, kje je glasbena šola, in je imel vso možnost svojo »bodico« pravočasno preveriti in ugotoviti, ali je potrebno in koristno o tem pisati, ne da bi se čutil poklicanega za »zbadanje« tistih, ki svojo nalogo odgovorno opravljajo. Nesporno gre za primer, ko je novinar neobjektivno in žaljivo pisal o javni ustanovi in ji s tem pred javnostjo oporekal njen ugled in doseženo mesto v vzgojno-izobraževalnem procesu.

OO ZKS VIO TOZD ČIK TREBNJE

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 1. II.

ZIMSKI POČITNIŠKI SPORED: 9.00 ZVERINICE IZ REZIJE: Volk v Žbujančevih bajti 9.15 ŠOLARJI — KAM DANES, KAM JUTRI 9.20 JAPONSKE PRAVLJICE: Čudovito žerjavovo darilo 9.40 NAŠA HIŠA — NAŠ BLOK, dokumentarni film 10.10 ZGODBA O GOSKIČI GAGIČI 10.20 GLASBA ZA CIBANE: Naša četica koraka 10.35 PRED IZBIRO POKLICA: Poklici v kovinarstvu in strojništvu 11.05 DEČEK IN DEKLICA, 5. del poljske nadaljevanke 6.25 — 23.25 TELETEKST 16.40 POROČILA 16.55 SP V SMUČANJU — SMUK (M), kombinacija, posnetek iz Bormia 17.40 ŠOLA ZA JUNAKE: Internationala, nanizanka TV Beograd 17.55 GRIZILI ADAMS, ameriška nanizanka

18.25 OBZORNIK LJUBLJANSKEGA OBMOČJA 18.40 OTROŠKE NALEZLJIVE BOLEZNI: Bakterijske nalezljive bolezni, izobraževalna oddaja 19.10 RISANKA 19.26 ZRNO DO ZRNA 19.30 DNEVNIK 19.55 VREME 20.00 POSLEDNJA OAZA: Obstanek, dokumentarna serija 20.30 NE PREZRITE 20.45 S. Sheldon: BES ANGELOV, nadaljevanje in konec 21.30 DNEVNIK 21.45 CANOA, mehiški film To je izrazito politični film, vendar ni agitka, marveč zgledno umetniško delo. Gre za prikaz resnične dogodke, ki se je pripetil 14. septembra 1968, ko je v vasi San Miguel Canoa podjvana in od župnika nahujšana tolpa vaščanov pobila nekaj ljudi, tri pa do nezveste pretepla, misleč, da gre za pet študentov, gverilcev in komunistov, ki jim bodo vzeli vse, z njihovim bogom na čelu. Pravih krivcev niso nikoli

kaznovali, kar ni za razmere v Mehiki nič posebnega, obenem pa je treba vedeti, da je slab mesec zatem sledil gnusen pokol študentov v glavnem mestu, in to tik pred začetkom olimpijskih iger, in tako je ta dogodek padel v pozabo.

DRUGI PROGRAM

17.25 Dnevnik — 17.45 Majske igre — 18.15 Živeti v družini — 18.45 Humoristični klub — 19.30 Dnevnik — 20.00 Glasba in mi — 20.45 Včeraj, danes, jutri — 21.00 Delitve Makedonije — 21.50 Pošta (italijanski film)

TV ZAGREB

8.55 TV v šoli — 10.35 Zimski šolski spored — 16.30 Video strani — 16.40 SP v smučanju — 17.30 Poročila — 17.35 TV koledar — 17.45 Majske igre — 18.15 Živeti v družini — 18.45 Humoristični klub — 19.30 Dnevnik — 20.00 Gangsterska kronika — 21.00 Zabavna oddaja — 21.45 Dnevnik — 22.00 V petek ob 22^h

SOBOTA, 2. II

7.55 — 23.10 TELETEKST 8.10 POROČILA 8.30 A. Ingolič: UDARNA BRIGADA, lutkovna nadaljevanke 8.45 DIGITALNI PAS: Deklica v deželi stripa 9.10 MITI IN LEGENDE: Zgodba o Ehnatonu 9.25 OTROŠKA TELEVIZIJA: Črna oddaja 9.50 ČUDEŽI NARAVE: Bog bizon, kanadska poljudnoznanstvena serija 11.10 OBISKUJEMO SLOVENSKE MUZEJE IN GALERIJE: Narodni muzej Ljubljana 11.55 SP V SMUČANJU — SMUK (Ž) 15.30 POROČILA

15.35 GUMIJASTI TARZAN, danski mladinski film 17.00 PJ V KOŠARKI — BOSNA: ZADAR, prenos 18.30 BOJ ZA OBSTANEK: Mrtvi ali živi, angleška dokumentarna serija 19.00 RISANKA 19.26 ZRNO DO ZRNA 19.30 DNEVNIK 19.55 VREME

DRUGI PROGRAM

14.05 Tiabu biru (senegalski film) — 15.10 Otroška predstava — 16.10 Filmovnica — Deček in violina (jugosl. mlad. film) — 18.10 Cedimir Ilič — 19.00 Narodna glasba — 19.30 Dnevnik — 20.00 S skupino Amila — 20.30 Krvavi februar — 21.00 Poročila — 21.05 Poezija — 21.35 Športna sobota — 22.00 Slavni zdravniki bolnišnice Charite — 23.00 Kronika Festa

TV ZAGREB

8.55 TV v šoli — 11.55 SP v smučanju, smuk (ž) — 15.45 Kritična točka — 16.15 Narodna glasba — 16.45 Poročila — 16.50 Koledar — 17.00 Košarka Bosna: Zadar — 18.30 Medtem (kulturna oddaja) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Črni sin (ameriški film) — 21.45 Dnevnik — 22.00 Večer za Dž. Stojilkovića in 50 let Ježa

NEDELJA, 3. II.

7.45 — 13.15 in 14.45 — 22.20 TELETEKST 8.00 POROČILA 8.05 ŽIV ZAV. — Risanke, Smrkci 8.50 Grizli Adams, ponovitev ameriške nanizanke 9.20 ŽIVLJENJE VERDIJA, ponovitev italijanske nadaljevanke 10.35 FESTIVAL DOMAČE ZABAVNE GLASBE — PTUJ 84 11.20 LJUDJE IN ZEMLJA 11.55 Bormio: SP V SMUČANJU — SMUK (M), prenos

12.55 POROČILA 15.00 MOSTOVI 15.30 N. Novak: GLEDALIŠČE V HIŠI, humoristična nadaljevanke 16.25 POROČILA 16.30 LJUBA ORLOVA, sovjetski film 17.55 TV KVIZ 18.50 KNJIGA 19.05 RISANKA 19.26 ZRNO DO ZRNA 19.30 DNEVNIK 19.55 VREME 20.00 Ž. Senčić: INŠPEKTOR VIN-

KO, nadaljevanke 21.15 SLOVENC V ZAMEJSTVU 21.45 ŠPORTNI PREGLED 22.15 POROČILA

DRUGI PROGRAM

9.00 Oddaja za JLA — 15.05 Nedeljsko popoldne — 17.00 Kako ukrasti milijon dolarjev (ameriški film) — 18.55 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Moja domovina — 21.00 Včeraj, danes, jutri — 21.20 TV kinoteka: Ustvarjena drug za drugega (ameriški film)

PONEDELJEK, 4. II.

ZIMSKI POČITNIŠKI SPORED: 9.00 ZVERINICE IZ REZIJE: Mravlji in muren 9.20 ŠOLARJI — KAM DANES, KAM JUTRI 9.25 JAPONSKE PRAVLJICE: Ribič in lovec 9.40 ŽIVALI — MOJE PRIJATELJICE, dokumentarni film 10.15 MUCE 10.35 TRI SKLADBE ZA KITARO 10.45 PRED IZBIRO POKLICA: Poklici v metalurgiji

11.15 DEČEK IN DEKLICA, 6. del poljske nadaljevanke 16.10 — 22.15 TELETEKST 16.25 POROČILA 16.40 SP V SMUČANJU — SLALOM (Ž) — kombinacija 17.40 OTROŠKA TELEVIZIJA: Bel oddaja 18.05 KLOVNI SO BOLNI OD SMEHA 18.10 KMEČKE OTROŠKE IGRE: Slovenija hoče hčerko imeti 18.25 POKRAVSKI OBZORNIK 8.45 VAM, glasbena oddaja 19.15 RISANKA

19.26 ZRNO DO ZRNA 19.30 DNEVNIK 19.55 VREME 20.00 L. la Plante: VDOVE, angleška nadaljevanke 21.00 AKTUALNO: V kolesju prihodnosti 22.00 DNEVNIK

DRUGI PROGRAM

17.30 Beograjski TV program — 19.00 Telesport — 19.30 Dnevnik — 20.00 Krivulja ustvarjalnega procesa — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.10 Dinastija — 22.00 Kronika Festa

TOREK, 5. II.

ZIMSKI POČITNIŠKI SPORED: 9.00 ZVERINICE IZ REZIJE: Grdina pod grmom 9.20 ŠOLARJI — KAM DANES, KAM JUTRI 9.25 JAPONSKE PRAVLJICE: Deček s slamico 9.40 RITEM, dokumentarni film 10.15 POMLADN SUITA 10.25 RDEČA KAPICA 10.35 PRED IZBIRO POKLICA: Rudarski poklic 11.00 PETROV OTROK, 1. del švedske nadaljevanke 16.10 — 23.20 TELETEKST

16.25 POROČILA 16.40 SP V SMUČANJU — SLALOM (M) — kombinacija 17.40 MPZ ZAGORJE 84 18.10 MITI IN LEGENDE — Egiptovski miti: Legeride o svetu mrtvih 18.25 ZASAVSKI OBZORNIK 18.40 PERISKOP, zabavno poučna oddaja Začenja se nova oddaja za najstnike. V dvajsetih oddajah, kolikor jih bodo pripravili letos, budo skušali predstaviti vse, kar zanima današnje mladino. Skupaj z mladimi bodo izbirali teme s področja znanosti, kulture, umetnosti, športa, glasbe, plesa in še kaj.

19.10 RISANKA 19.26 ZRNO DO ZRNA 19.30 DNEVNIK 19.55 VREME 20.00 H. Ibsen: DIVJA RAČKA, 2. del drame 21.10 OMIZJE ..... POROČILA

DRUGI PROGRAM

15.55 Dnevnik — 16.15 Pustolovščina: Radost Evrope — 16.45 PJ v košarki, Zadar: CZ ali Cibona? Bosna — 18.15 Književnost — 18.45 Železi ste, pogledje — 19.30 Dnevnik — 20.00 EP v umetnostnem drsanju, pari prsto

SREDA, 6. II.

ZIMSKI POČITNIŠKI SPORED: 8.35 ZVERINICE IZ REZIJE: Volk išče drva v Črnem potoku 8.55 ŠOLARJI — KAM DANES, KAM JUTRI 9.00 JAPONSKE PRAVLJICE: Poljski in mestni mišek 9.10 KAM, dokumentarni film 9.55 S. Caterina: SP V SMUČANJU — VELESALOM (Ž), prenos 1. teka 11.20 PAJKOVA POJEDINA, balet 11.40 POJMO S PTIČKI 11.55 PRED IZBIRO POKLICA: Poklici v živilski industriji 12.25 PETROV OTROK, 2. del švedske nadaljevanke

13.25 S. Caterina: SP V SMUČANJU — VELESALOM (Ž), prenos 2. teka 15.50 — 22.40 TELETEKST 16.05 POROČILA 16.20 SP V SMUČANJU — VELESALOM (Ž), posnetek 17.40 A. Ingolič: UDARNA BRIGADA, ponovitev lutkovne nadaljevanke 17.55 DOMAČ NALOGA NA POTEPU, 2. del predstave SLG Celje 18.25 DOLENJSKI OBZORNIK 18.40 RAČUNALNIŠTVO, angleška izobraževalna oddaja 19.10 RISANKA 19.26 ZRNO DO ZRNA 19.30 VREME 19.30 DNEVNIK 19.55 VREME

20.00 TROBENTARJEVA SVATBA, dokumentarizacija TV Beograd 20.45 Film tedna: DEMONI V VR-TU, španski film Film, ki je dobil precej nagrad, prikazuje špansko družino pred vojno, ko je Franco utrjeval svojo fašistično vladavino, in po njej. 22.25 DNEVNIK

DRUGI PROGRAM

17.25 Dnevnik — 17.45 Merlin — 18.15 Nekoč in zdaj — 18.45 Zabanoglasbena oddaja — 19.30 Dnevnik — 20.00 Narodna glasba — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.05 Po poteh svobode — 21.50 Resna glasba

ČETRTEK, 7. II.

9.00 ZVERINICE IZ REZIJE: Volk, petelin in botra lisica 9.20 ŠOLARJI — KAM DANES, KAM JUTRI 9.25 JAPONSKE PRAVLJICE: Zalostni velikan 9.55 Bormio: SP V SMUČANJU — VELESALOM (M), prenos 1. teka 11.15 OGENJ, dokumentarni film 11.50 FIČIRIČ 12.05 BRUNČO NA GUGALNICI 12.25 VOLJA JE POT, izobraževalna oddaja 12.55 PETROV OTROK, 3. del švedske nadaljevanke

13.55 Bormio: SP V SMUČANJU — VELESALOM (M), prenos 2. teka 15.50 — 22.15 TELETEKST 6.10 SP V SMUČANJU — VELESALOM (M), posnetek 17.40 O. Župančič: NARIŠEM TIČKO 17.50 SREČANJE Z MIŠKOM KRAJNJCEM 18.10 G. Vitez: ZRCALCE 18.25 OBALNO — KRAŠKI OBZORNIK 18.40 DELEGATSKA TRIBUNA 19.10 RISANKA 19.26 ZRNO DO ZRNA 19.30 DNEVNIK 19.55 VREME 20.00 PROSLAVA PREŠERNOVE-

GA DNE, prenos iz Cankarjevega doma 21.05 L. Visconti — E. Medioli: LUDWIG, nadaljevanje in konec 22.00 DNEVNIK

DRUGI PROGRAM

17.25 Dnevnik — 17.45 Jelenček — 18.15 Kemijska tehnologija — 18.45 Radenci '85: srečanje plesnih orkestror JRT — 19.30 Dnevnik — 20.00 Šest čevljev zemlje (nemška nanizanka) — EP v umetnostnem drsanju: ženske prsto

НАРОДНА БАНКА ЈУГОСЛАВИЈЕ
 NARODNA BANKA JUGOSLAVIJE
 НАРОДНА БАНКА НА ЈУГОСЛАВИЈА

Račun, ki ga bomo plačevali 30 let

Z začetkom letošnjega leta bi morali v Jugoslaviji začeti z največjo pevojno finančno operacijo, ki naj bi trajala kar trideset let. Zaenkrat se še ni začela, saj marsikaj okrog nje še vedno ni najbolj jasno. Gre za pokrivanje negativnih tečajnih razlik, tako starih kot tekočih, ki nastajajo zaradi sprememb tečaja dinarja. Te pa so bile posebno v zadnjih dveh letih ogromne.

Ameriški dolar se je leta 1983 pri nas podražil kar za 101, lani pa za 68,5 odstotka. Do konca lanskega leta se je nabralo že za okrog 2.350 milijard dinarjev negativnih tečajnih razlik (letos naj bi se negativni račun povečal še za 940 milijard dinarjev ob predvidenem zmanjšanju tečaja dinarja za četrtino), ki jih bo nekako treba plačati. Od tega, kdaj in kako jih bomo

poravnavali, bo namreč v marsičem odvisno naše gospodarsko življenje prihodnjih let.

Do leta 1978 smo negativne tečajne razlike sproti pokrivali, potem pa smo s sprejetjem nekaj novih predpisov omogočili popolno nedisciplino na tem področju. Poslovnim bankam je bilo dovoljeno odlaganje pokritja teh razlik za nedoločen čas, Narodni banki Jugoslavije pa

pokrivanje negativnih tečajnih razlik izključno s pozitivnimi, ki so bile mnogo premajhen vir. V tem obdobju se je namreč hitro večalo devizno varčevanje občanov, Narodna banka Jugoslavije pa je medtem postala tudi izredno velik dolžnik na mednarodnem trgu kapitala.

Z negativnimi tečajnimi razlikami se srečujemo tako v bankah kot v gospodarstvu, vendar so bančne približno desetkrat večje od slednjih. Najpomembnejši vir negativnih tečajnih razlik je seveda jugoslovanski dolg tujini, čeprav ne gre zanemariti tudi deviznih obveznosti med domačimi subjekti. Tako znaša napr. dolg do deviznih varčevalcev 7,2 milijarde, do tozđov pa okoli 2,5 milijarde dolarjev. Banke so se v preteklosti v velikem obsegu devizno zadolževale in te devizne dolgove potem »pretopile« v dinarske kredite. Ob tem niso ohranjale realne vrednosti svojih dinarskih kreditnih naložb (z neposredno revalorizacijo ali posredno preko obstrebn mere, ki je bila ves čas bistveno pod stopnjo inflacije, sedaj pa bi morala biti enkrat višja od normalne, da bi pokrila stroške bank za financiranje dinarskih kreditov in nepokritih tečajnih razlik), kar se seveda dogaja z njihovimi deviznimi dolgovi. Zadolževanje in spreminjanje deviznih dolgov v dinarske kredite, ki so pogosto končali v zidovih sumljivih tovarn, od katerih mnoge niti še dograjene niso, mnoge pa prinašajo velikanske izgube namesto zaslužka, sega v največji meri v čas pred letom 1980, ko je bil dolar kar desetkrat ali še kaj več cenejši, kot je danes, veliko tudi na račun močne precenjenosti vrednosti dinarja.

Nepokrite tečajne razlike povzročajo resne motnje v gospodarstvu. Prvič: spodbujajo, upoštevač celoten cikel od devizne zadolžitve do dinarskega kreditiranja in porabe, splošno rast cen; drugič, onemogočajo normalno delovanje bančnega sistema, brez katerega tudi gospodarstvo ne more učinkovito poslovati. Če bi dopustili nadaljnje kopičenje negativnih tečajnih razlik, bi praktično skoraj povsem razvrednotili stabilizacijski program in protinflacijsko politiko. Negativne tečajne razlike so, kot je bilo že nakazano, v bistvu nepokrita poraba in kot take močno žarišče inflacije.

Predlog za reševanje problema tečajnih razlik, s katerim je zvezni izvršni svet prišel na dan s precejšnjo zamudo pred koncem lanskega leta, temelji na dveh načelih: preprečiti nastajanje novih nepokritih tečajnih razlik, stroške doslej nakopičenih razlik naj plačajo tisti, ki so devize porabili. Tu pa se zadeve zapletejo. Nikomur ni do tega, da bi sprejel to breme odprtih rok. Vselej pa ni jasno, kdo je devizna posojila zares porabil, zaradi česar bomo verjetno morali pogoltniti socializacijo tečajnih razlik. Ne vzdrži povsem tudi teza, da je za tečajne razlike kriv, oz. da se je z njimi okoristil končni porabnik deviz. So pivci kave, uvožene z devizami, krivi za tečajne razlike kot končni porabniki teh deviz? Uvoznik kave je moral devize banki pošteno plačati, seveda po takratni ceni z dinarji, ki so bili bistveno več vredni, kot so danes. Kdo se je tu torej okoristil s tečajnimi razlikami? Ali so za tečajne razlike krive delovne organizacije ali občani, ki so imeli ali še imajo v bankah devizne vloge? Vsi ti so imeli ali še imajo v bankah devizne vloge? Vsi ti so krivi samo toliko, da so si izbrali od bank jim ponujeno obliko varčevanja, pri kateri jim inflacija ne kradé prihrankov.

Stvari so še vedno v marsičem precej nedorečene. Nasploh pa naj bi gospodarstvo svoje dosedanje negativne tečajne razlike poravnalo v desetih letih, medtem ko naj bi imele poslovne banke na voljo 15 let. Narodna banka Jugoslavije pa kar 30 let. Zaenkrat naj bi torej pokrili le manjši del starih tečajnih razlik. Tudi za tečajne razlike, ki bodo nastajale v prihodnje, je skoraj težko verjeti, da bi jih sproti pokrivali. Kljub vsemu še najbolje kaže za pokrivanje novih tečajnih razlik v gospodarstvu (pokril naj bi jih vsak ozd zase, kjer se pač pojavljajo, pomoč pri tem pa bi dobile nekatere prednostne gospodarske dejavnosti ter manj razviti), precej slabše v bankah, NBJ pa naj bi vse do leta 1990 le deloma pokrivala tekoče tečajne razlike, saj za kaj več ni realnih virov sredstev. Ob vsem tem lahko le upamo, da bodo končne rešitve toliko domišljene, da gospodarstvo bremena pokritja tečajnih razlik ne bo vkalkuliralo v ceno, banke pa v pretežni meri v nove davke. Očitno pa se bista problema resneje sploh ne bomo lotili.

Z. LINDIĆ—DRAGAS

KAJ BO REKEL ZADNJI SLOVENEK?

Ob zadnjem popisu je živelo v Sloveniji nekaj manj kot 1.900.000 ljudi. Slovenci smo se dolga stoletja tolažili, da se pač ne množimo hitro; zdaj pa je dokaj iznenada prišlo v ospredje naših demografskih razmišljanj vprašanje, če se sploh še. Število novorojenčkov namreč pada že vse od 1979. Še leta 1980 so jih Slovenke rodile blizu 30.000, dve leti kasneje pa dva tisoč manj. Natančnih statističnih podatkov za lani in predlani ni, vendar so strokovnjaki prepričani, da število novorojenčkov še naprej pada; s čimer se zmanjšuje tudi naravni prirastek, saj smrtnost zadnjih nekaj let stoji na številki 18.000. Statistični podatki in kazalci, ki jih tako ali drugače obračajo demografi, torej neizpodbitno dokazujejo, da se prebivalstvo Slovenije komajda še obnavlja ali pa sploh ne več.

Če bodo gibanja še naprej enaka ali podobna, se lahko že zdaj oprimemo črnega humorja in razpišemo uganko, kaj bo čez 100 ali 150 let na smrtni postelji povedal zadnji Slovenec. Nekdo bo rekel, da je med 28.000 na novo rojenimi in 18.000 umrlimi na leto še vedno 10.000 pozitivne razlike. Žal je še najbolj res, da se število prebivalstva v Sloveniji veča predvsem zaradi vse večje starosti. Povečevanje je v bistvu staranje. Slovenci nismo nikoli bili mlado ljudstvo, zdaj pa nam preti realna groznja, da bo kmalu petina ali celo četrtnina prebivalstva starejša od 65 let. Kaj bo to pomenilo za narodno gospodarstvo, da drugih nič manj pomembnih posledic niti ne omenjamo, ni težko predvideti.

In ko tako vsi odrasli, prisebni in vsaj malo razmi-

šljujoči pripadniki manj kot dvomilijonskega naroda tahnajo nad prihodnostjo svojega ljudstva, ta isti narod kaj malo ali nič ne stori ali gane, da bi se stvari zasukale na bolje. Značilen, svež in ne nepomemben primer takega ravnanja so razprave o porodniškem dopustu, za katerega najbrž celo najbolj zakrknjen samotar ne more trditi, da ni v najbolj neposredni zvezi z rastjo števila prebivalstva. Pa se je kljub tresenju gora rodila le miš. Odgovorni zastopniki našega ljudstva so namreč sklenili, da bo porodniški dopust, ki je trajal 246 dni, ostal tak tudi v tem letu.

Bolj svetla prihodnost rojevajočih Slovencev je tako preložena na bolj denarne čase, ko naj bi porodniški dopust trajal eno leto, nadomestilo osebnega dohodka pa bi sproti valorizirali. Sprotna valorizacija je končno uveljavljena tudi za sedanjih 246 dni. Kako hitro razmišljanje in ukrepanje!

In tako kljub nekaterim majhnim popravkom, ki jih je terjal že najbolj prvinski čut za pravičnost, še naprej ostajamo ljudstvo, ki si samo žaga vejo, na kateri sedi ali čepi. Seveda bi bilo absurdno trditi, da je podaljševanje porodniške in dostojno nadomestilo osebnih dohodkov mater edina pot do večjega števila Slovencev. Gotovo pa je ena od najbolj zanesljivih.

Kljub naši nadvse znani inventivnosti se namreč otroci še vedno rojevajo samo iz žensk. Če ne bi bilo tako, bi bila zadeva veliko lažja. Preprosto bi sprejeli »resolucijo o dvigu proizvodnje delavcev, vojakov in samoupravljalcev.« Kakšen bolj prosvetljen in nekoliko sentimentalni sestavljalci bi morda dodali tudi rodoljube.

MARJAN BAUER

mala enciklopedija neverjetnosti

šunke, skledo solate, velik krožnik pečene ovčetine, pet trdo kuhanih jajc, nekaj kosov torte, sadje in kavo. Ko je kralj umrl, so opravili obdukcijo. Ugotovili so, da je imelo veličanstvo dvakrat večji želodec kot povprečen človek.

Kleopatra je imela zelo učinkovit način preizkušanja strupov, ki jih je izumljala sebi v zabavo: strupe so prvi preizkusili sužnji.

Ruski car Peter Veliki je bil višji od dva metra in tako močan, da je s prsti zvijal novce, sem in tja pa tudi kakšno podkev.

Ker ga še niso preklicali, je v ameriški zvezni državi Kentucky še vedno v veljavi zakon, po katerem lahko oženjeni moški kupi klobuk le, če ga spremlja (njegova) žena.

Iz ameriške znanstvene razprave povzemamo, kako se bogati otroški besedni za-

klad. Dvanajstmesečni otrok zna 3 besede, tri mesece starejši 19, osemnajstmesečni 22, enaindvajsetmesečni 118, besednjak dveletnega otroka pa ima že 270 besed.

Jachanan-ben-Napcha, slavni rabin, avtor Gemare in Jeruzalemskega talmuda, je imel menda tako dolge trepalnice, da jih je moral ko je hotel malo pogledati po svetu, dvigati s prsti.

Francios Vidocq, ki je v času Napoleona osnoval moderno francosko policijo in bil 23 let njen vodja, je bil predtem dokaj cenjen kriminalalec.

Leta 1914 je ameriški zunanji minister William Jennings Bryan poslal vabilo na slovesno otvoritev panamskega prekopa tudi vojni mornarici Švice.

Metuzalem v svetu miši je bil Hercules, miš, ki ga je posvojila ugledna francoska družina. Miljenček je živel 5 let in 7 mesecev.

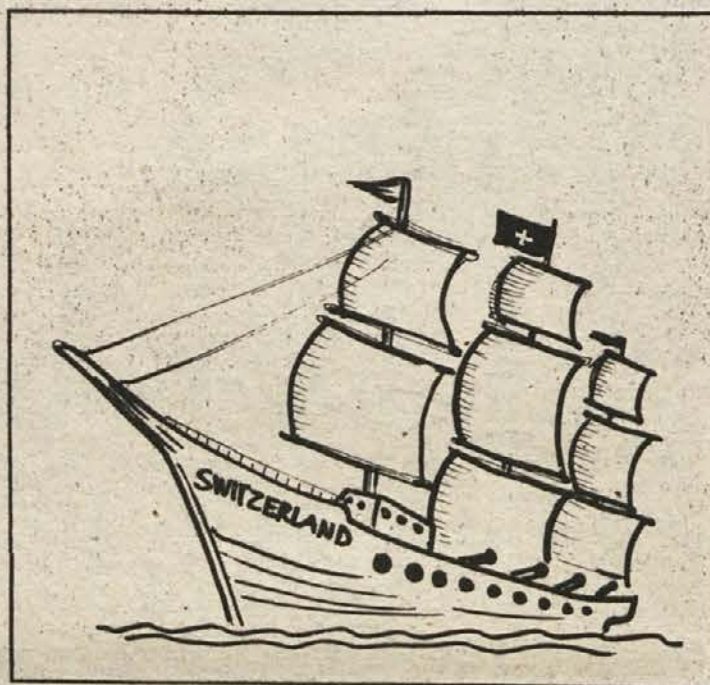
Raziskave nekega ameriškega psihologa dokazujejo, da deluje zelo intenzivno brbljanje na živčno osebo tako škodljivo kot hrup pnevmatskega kladiva. Zanimivo pa je, da je brbljanje celo koristno, če oseba v njem sodeluje.

Pred 20 leti je skupina strokovnjakov z ultrahitro kamero, ki je bila povezana s kronometrom, snemala teniško žogico, ki jo je serviral takrat slovit igralec Michael Sangster. Ugotovili so, da je žogica dosegla hitrost 247 km na uro.

Preden so Kitajci leta 1952 okupirali in anektirali Tibet, je bil vsak četrti odrasli moški prebivalec te države budistični svečenik.

Angleški kralj George I., utemeljitelj hannovrske dinastije, sploh ni znal angleško. Njegov materni jezik je bila nemščina, z ministri pa je občeval v francoščini.

Tipičen zajtrk francoskega kralja Ludvika XIV. je vseboval naslednje jedi: štiri globoke krožnike juhe, celega fazana, štiri prepelice, dve rezini

VOJAŠKI KOTIČEK

IZOBRAZILA TISOČE MLADIH

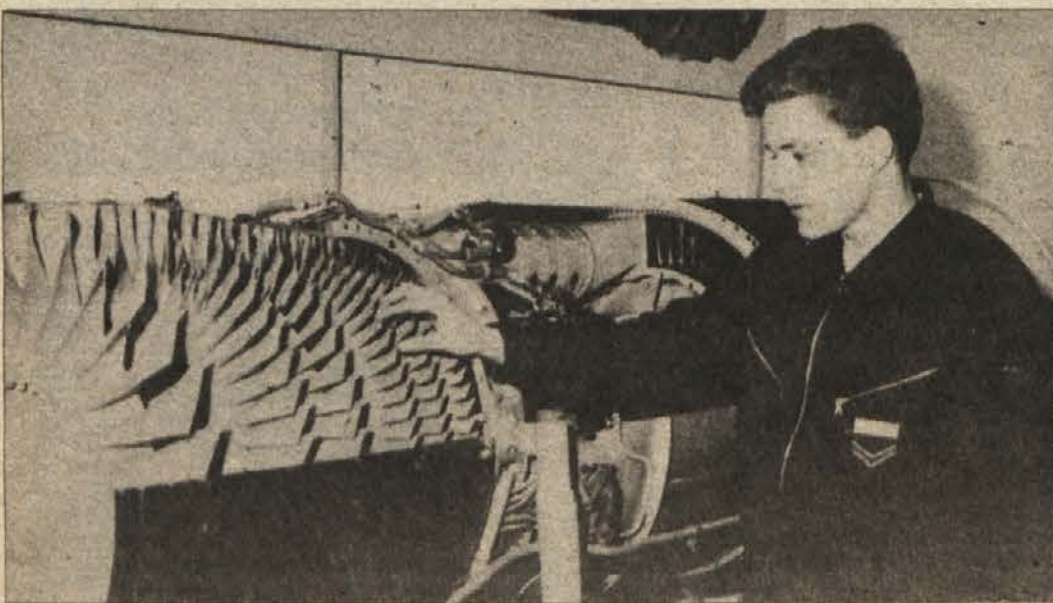
3. februarja letos bo Letalska tehniška srednja vojaška šola v Rajlovcu pri Sarajevu praznovala 40-letnico ustanovitve in uspešnega dela pri

šolanju tisočev mladih iz vse Jugoslavije za vrsto specializiranih poklicev, ki so nujno potrebni v vojnem letalstvu in protiletalski obrambi. Šola je bila ustanovljena 3. februarja 1945 po ukazu vrhovnega komandanta NOV in POJ tovariša Tita. V 40 letih je večkrat spremenila kraj delovanja in ime, vedno pa je bila neusahljiv vir strokovnih kadrov za naše vojno letalstvo in protiletalsko obrambo.

Ta šola je sodelovala v izobraževanju, na desetine razredov Šole rezervnih letalskotehničnih oficirjev, gojencev Letalske tehniške vojaške akademije in več generacij vojakov za vojno letalstvo in protiletalsko obrambo. Dala je veliko izvrstnih starešin za razne dolžnosti v poveljstvih, enotah in ustanovah ter veliko doprinesla k izgradnji vojaškega šolskega sistema. Danes se mladi v tej šoli izobražujejo za štiri osnovne poklice: strojnotehnični, elektrotehnični, elektronskotehnični in za smer telekomunikacij s precejšnjim

številom ustreznih specialnosti.

Šola je v 40 letih izgradila močan vzgojno-izobraževalni sistem. Veliko pozornost posveča vzgoji gojencev, in sicer na temelju pridobitve naše revolucije, pripadnosti samoupravni socialistični družbi, bratstvu in enotnosti ter neuvrščeni politiki Titove Jugoslavije. Danes razpolaga šola za močnim kadrovskim potencialom in visoko razvito materialno-tehnično bazo, pa so vse naloge uresničene z dobrimi rezultati. Večkrat je bila ta šola proglašena za najboljšo v vsem vojnem letalstvu in protiletalski obrambi, njeni razredi pa za najboljše v rajlovske letalskem tehniškem šolskem centru. Med drugim je dobila red za vojaške zasluge z zlatimi meči, red bratstva in enotnosti z zlatim vencem ter številna druga priznanja oboroženih sil Jugoslavije in mnogih prijateljskih držav, iz katerih v tej šoli pridobivajo znanje o sodobnem letalstvu številni mladi.

Glasba

PO KOLOVOZU DO ZVEZD

Reški duet Denis & Denis se je v samo štirih mesecih prebil iz popolne anonimnosti v sam vrh jugoslovanskega pop-rocka, saj ni najstnika ali babice, ki ne ni poznala uspešnic »Ujemi ritem« in »Program tvojega kompjuterja«. Denis & Denis je uspel brez omembe vredne propagande in najrazličnejših medijskih zvijač iz orožarne domače zabavne glasbene scene.

Ključne tega nevsakdanjega uspeha držita v rokah pevka Marija Perazić in Davor Tolja. Slednji je na prvi pogled neupadljiv, Perazićeva pa ekspozitivna in dominantna. V pesmi »Program tvojega kompjuterja« je Perazićeva bolj erotična in senzualna kot vse tako imenovane dame domačega popa—Josipa Lisac, Meri Cetinić, Sladjana Milošević, Baby Doll itd. Poslušalci in gledalci dajejo njeni skrajna surovi čutnosti prednost, saj deluje veliko manj vsiljivo in ponarejeno kot menda tako fatalna Baby Doll.

Poleg atraktivnega videza se je reški duet pri svojem vzponu poslužil tudi za današnji čas značilnih spolnih nedorečenosti, o čemer pričata tudi samo ime skupine, ven-

dar je ta pot že tako uhojena, da o tem ni vredno posebej zgubljati besed.

Ne glede na zelo slabo, rekli bi celo amatersko pripravo terena, je Denis & Denis prodal svojo prvo ploščo »Čuvaj se« v nakladi 50.000 izvodov. In to sredi poletja, ki je za promocijo novih pesmi posevem neprimeren čas, in v obdobju, ko njuna založniška hiša Jugoton govori o krizi naklad.

Poznavalci trdijo, da so za uspeh Denis & Denis poleg prijetnega videza zaslužne njune tipične pop pesmi na način tehno popa. Ne odstopata od klasičnega načina zlaganja pop pesmi, ki mora biti preprosta in s pevnim refrenom. Take so poslušalcem pač najbolj všeč.

KAMNITE PRIČE PRETEKLOSTI

Prvi znaki jeseni se že kažejo na drevju in na polju. Nebo postaja temnejše in noči vse daljše. Pogledi starcev, žena in otrok vse pogosteje zdrsnjejo proti obali, proti ustju zaliva. Pričakovanje je vse bolj napeto. Zdaj zdaj se bo izza skal prikazalo belo jadro, zaslišala se bo zamolka pesem veslačev in gromki pozdrav očetov, bratov, sinov, hrepeneče pričakovanih zakonskih mož. In polno bo lepih daril, nepoznanega in neslutene bogastva iz daljnih, neznanih dežel. Ali pa ladje sploh ne bo? Se bo naselje pogreznilo v zimski sen v globoki re-
vščini, lakoti in žalosti? Mladi Uli se v veselju razžari obraz, ko zasliši krepke moške klice iz zaliva. Ladja je tu! In njen Angar z njo. Pograbi Tora, rojenega to poletje. Pokazala mu ga bo, prvorojenca. Njemu, očetu, gospodarju. In že so tu. Ponosni, močni skačejo z ladje in množica d'e k njim. Vsakdo išče svoje. Ula visoko dviguje malčka. Naj ga vidi, ponosni oče! Vendar očeta ni. Še zadnji Viking je zapustil ladjo, Angarja pa ni. Ula pričinja razumeti. Letos je na vrsti ona. Temni se ji pred očmi. Nekje od daleč, iz mraka sliši bratov glas: »Bila sva skupaj. Boril se je kot lev. Padel je častno. Ne joči Ula, postavila mu bova kamen.«

Tako nekako, sva si predstavljala, so morali nastati runski kamni, ko sva se v Skansnu, etnološkem parku, ustavila pred velikim kamnom in poskušala razbrati, kaj piše na njem. Kot kača se ovijajo stare pisave po kamnu in pripovedujejo o nekem davno minulemu dogodku ali človeku. Zaman sva si belila glave. Starogermanska pisava, tako imenovane rune, se nama ni dala razvozlati. Pa tudi če bi se, v staronordijski niva preveč vešča. Ker pa sva hotela napisom priti do dna, saj naju je v spominu še vedno zgečevalo vznemirjenje, ki sva ga občutila v mladih letih ob branju napetih vikinških zgodb, sva se odločila, da bova šla stvaram do konca.

NAMESTO KAMNA — NAJMODERNEJŠA KNJIŽNICA

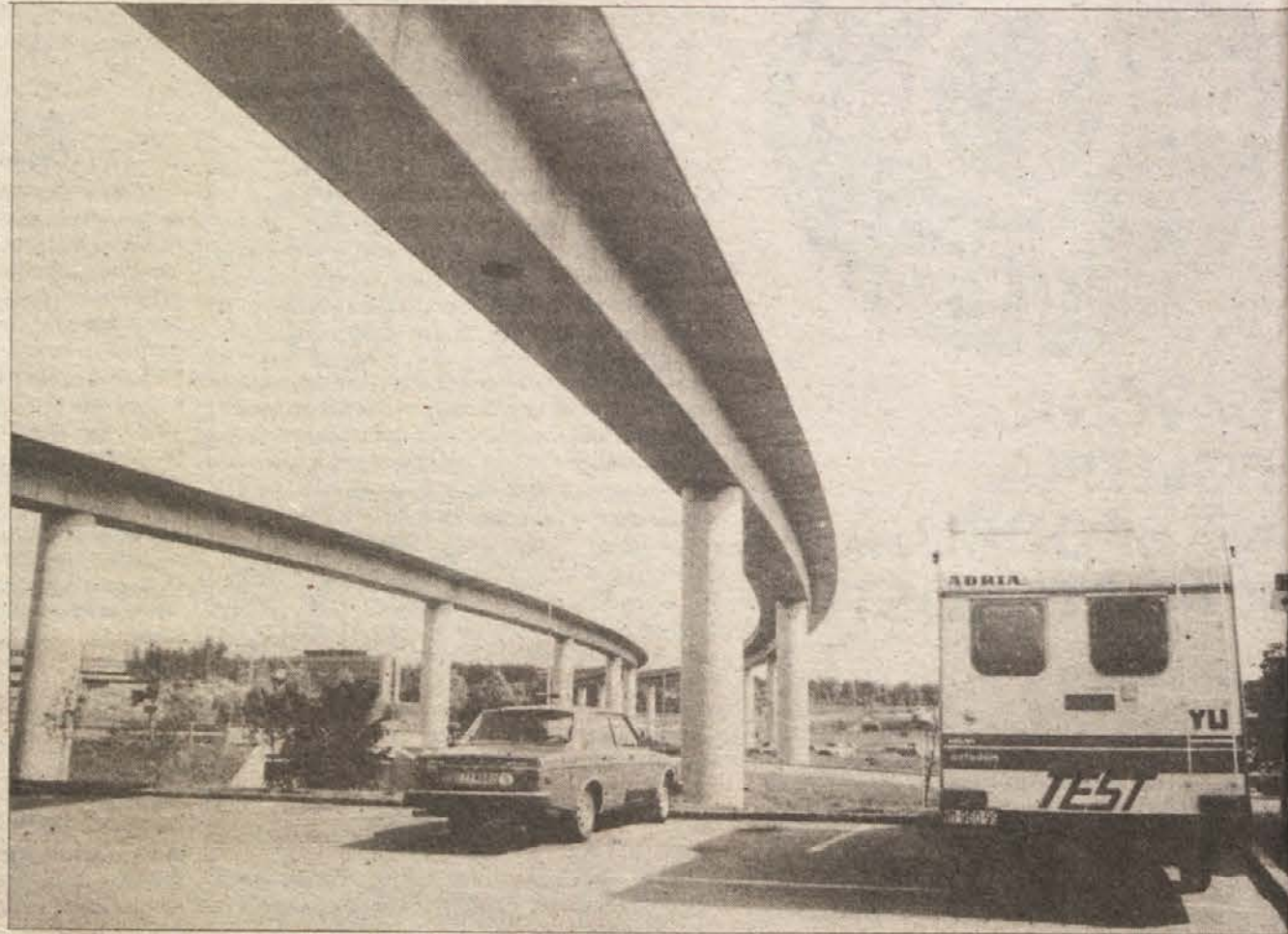
Povedali so nama, da je na Švedskem ohranjenih še več kot tri tisoč runskih zapisov in da bi v naravi take, kot so bili kamni nekoč in na istem mestu, še najlaže našla v Upplandu, pokrajini severno od Stockholma, kjer jih je največ ohranjenih. Sedla sva na podzemsko železnico in se odpeljala proti severu mesta, v Kisto, najnovejšo in najmodernejšo stockholmsko predmestje. Kakih petnajst minut sva se vozila globoko pod zemljo, potem naju je nenadoma oslepila močna sončna svetloba. Proga se je dvignila iz podzemlja na visok viadukt in vlak se je ustavil sredi predmestnega središča, v višini streh. Tako se je podzemna železnica nenadoma prelevila v nadzemsko. Izstopila sva in začudeno opazovala strehe postopij, med katerimi sva se znašla. Nič nordijskega ni bilo na njih. Prav po sredozemsko so lomljene, pod njimi pa se šopiri razgibana arhitektonska igra

betona, železa in lesa — terasna stanovanja predmestnih prebivalcev. Celotno naselje je povezano z mostovi za pešce in kolesarje, avtomobilski promet pa je povsem umaknjen v spodnje nadstropje, v globoke vseke, ki vodijo do kletnih garaž pod stavbami.

»Kje bi v tem modernem kolosu našla prastare spomenike, ki jih iščeva?« sva se spraševala z nemalo dvoma. Prijazna sopotnica, ki sva jo vprašala, je z roko pokazala na stavbo ob veliki fontani: »Tam vprašajta!« Res sva vstopila in se znašla v svetli in veliki podružnici stockholmske mestne knjižnice. Krajši sprehod po knjižnici je zadostoval za ugotovitev, da bi tej predmestni knjižnici morala pri nas zavidati tudi največja mesta. Police so nizke in lahko dostopne, knjižno gradivo pa je na njih urejeno pregledno in preprosto. Kakih štirideset tisoč kosov ima ta podružnična knjižnica, kot nama je povedala knjižničarka. Poleg tega ima celo vrsto dnevnih časopisov in revij, ki si jih obiskovalci brez vsakih procedur mirno vzamejo in sedejo z njimi v bližnji fotelj. Po branju vrnejo stvari na njihovo mesto. Če jim je med branjem dolgčas, lahko zraven poslušajo tudi glasbo: pri izposojevalnem pultu naročijo ploščo ali kaseto, dobijo slušalke in jih pri fotelju, ki ima za to posebno vtičnico, priključijo. Knjižnica ima več tisoč kaset in plošč od klasične pa do najmodernejše glasbe.

AVTOMATSKA IZPOSOJA

»Knjižnica je urejena po najmodernejšem skandinavskem sistemu,« nama je povedala knjižničarka Lena Palm. »Letno se knjižna zaloga obrne štiri- do petkrat, kar nekako ustreza našim normam. Kot verjetno vesta, je pri nas knjižna izposoja visoka.

Visoko nad cestnimi vozlišči, parkirišči in kar med strehe poslovnega in trgovskega središča modernega predmestja Kista te po vitkih viaduktih pripelje hitra podzemna železnica. Po nekaj sto metrih slikovite vožnje, z razgledom na zanimivo arhitektonsko rešitev novega predmestja, vlak izgine v podzemlje in že po petnajstih minutah si v središču Stockholma.

Knjige so drage, zato si ljudje veliko izposojajo. Pa tudi v knjižnico radi prihajajo. To je neke vrste krajevna dnevna soba. Vse informacije o kraju samem dobijo tukaj, kar je zlasti pomembno zato, ker smo v tem kraju vsi novi. Če pa kakšne informacije ali literature tukaj ni, smo povezani s celotnim stockholmskim knjižničnim sistemom. Tako dobimo podatke po telefonu takoj, zelena knjiga pa je potem pri nas najkasneje v nekaj dneh. Izposoja je avtomatska. Pri izposojevalnem pultu je kamera, ki izposojo zabeleži, potem pa se vsi podatki in kontrola prenesejo na centralni računalnik. Tako imamo zelo malo administracije.

Z zavidevanjem sva s knjižničarko hodila po knjižnici. Ko je zvedela, da sva Jugoslovana, naju je popeljala še k polici, kjer imajo nekaj sto knjig v srbohrvaščini. Poleg njih je stalo tudi več slovenskih. Kar milo se nama je storilo, saj kaj takega v tem predmestju res nisva pričakovala.

»Žal si vaši rojaki bolj malo izposojajo,« je dodala najina spremljevalka, midva pa sva v opravičilo zamomljala, da pri nas pač nimamo tako izrazitih knjižničnih navad. Kakšne imamo ljudske knjižnice, kako borna je njihova oprema in kako malo damo pri nas za nov knjižni fond, o tem sva bila seveda raje tiho.

Ob vsem bogastvu te knjižnice bi skoraj pozabila, po kaj sva pravzaprav prišla. »Zanimajo naju runski kamni,« sva končno le povedala in že nama je pričela knjižničarka zavzeto pripovedovati, medtem ko je pred naju kopičila goro literature o zgodovini Vikingov, o njihovih pohodih v južne dežele, o trgovskih stikih in vojaških, predvsem roparskih podvigih. Švedski so zelo ponosni na svojo zgodovino in brez kančka sramu tudi priznajo, da so njihovi predniki sicer veliko trgovali, večkrat pa so si, namesto da bi odprli mošnjo, v tujih mestih blago nabrali kar s silo. Norveški in danski Vikingi so obvladovali predvsem zahodnoevropske obale vse do Sredozemlja, švedski pa so po ruskih rekah prodirali v notranjost celine, preko razvodnic, kot nekdanj Argonavti, zvelkli ladje po suhem in potem zapluli vse do Kaspijskega in Črnega morja. Potrkali so tudi na vrata Bizanca in se udinjali pri bizantinskih cesarjih kot telesna straža.

RUSIJO ZDRUŽIL ŠVED

Švedski zgodovinarji pripovedujejo tudi, da je bil Rurik, poglavar Vikingov, tisti, ki je postavil temelje ruski državi, in da se Rusi imenujejo pravzaprav po Švedih. Iz Roslagena na Švedskem je prišel Rurik z vojsko preko finskega zaliva in ustanovil naselbino Novgorod, od koder je potem obvladoval velik del ozemlja, predvsem ob rekah. Njegovi nasledniki so vladali Rusom celih sedemsto let. In ker so domačini klicali Švede ljudje iz Roslagena, se je sčasoma ustalil naziv Rus za vse prebivalce na ozemlju, ki so ga imeli pod oblastjo.

Spomladi, ko se je odtajal led na rekah in morjih, so se vikinški vojaki podali na plovbo. In ko so se vrnili, so postavljali runske kamne. Eni so opevali veličino in junaštvo tistih, ki se niso vrnili, na drugih pa so samozavestni poglavarji dali opisati svoje vojaške podvige, ki naj bi še pozne prednike spominjali nanje. Precej runskih kamnov se je ohranilo do danes, veliko pa jih je že izdolbel zob časa. Na ohranjenih sta razvidni predvsem dve vrsti pisave. Stare rune, tiste do devetega stoletja, so imele štiriindvajset znakov, med 9. in sredino 11. stol., ko je bilo postavljeno največ kamnov, pa so imele le šestnajst znakov.

Še bi poslušala prizadevno knjižničarko, pa se nama je mudilo, da bi videla in fotografirala pravi kamen. Tedaj se spomni knjižničarka, da je njene službe pravzaprav konec in da naju bo kar ona popeljala do te kulturne znamenitosti. Tako sva končno prišla do cilja. Knjižničarka nama je prevedla besedilo, ki je že dobro tisočletje vklesano v kamen in govori o slavni preteklosti te ponosne nordijske dežele. Po zaslugi neznanega umetnika, ki je s skrbno roko klesal rune, jih umetelno zvijal v kačasto izpoved, je iztrgan pozabljenju kančke preteklosti.

K SONCU, SOL—VEND

Zahvalita sva se spremljevalki in se polna vtisov napolila proti jugu. Blizal se je namreč čas, da zapustiva deželo jezer, temnih gozdov, polarnega sonca in valujočih polj rumene repice. Stockholmu, najina skandinavska »baza«, je izginil za obzorjem in sledila sva

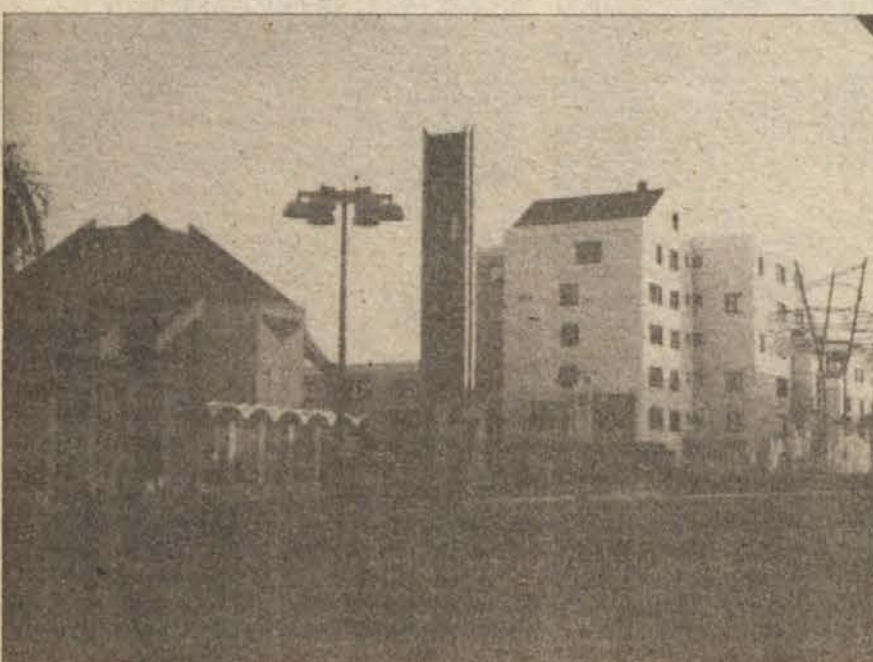
pradavnemu klicu, ki je pogol stalare Vikinge iz skromnih bivališč. Za soncem!

Avtodom, najin zvesti spremljevalec, je zopet požiral kilometre in se bližal morskim ožinam, ki ločijo Skandinavijo od evropske celine. Med potjo sva premišljala o teoriji, po kateri naj bi bili Slovenci pravzaprav Vikingi, ki so se v daljni preteklosti naveličali dolgih in mračnih severnih zim in se napoliti proti jugu. V stari nordijski niva naj bi se imenovali Solvendi, torej tisti, ki so se obrnili proti soncu. Ta naziv naj bi se po stoletjih preoblikoval v Slovenci.

Naj bo ta teorija še tako za lase privlečena, nama je bilo kar všeč, da sva Slovenca in da nama ne bo treba čakati na dolgo skandinavsko zimo. Morda tudi zato, ker sva okusila, kako je tam vse drago, najina popotna mošnjička pa sta se skoraj docela posušila. Najraje bi jo urezala kar počez preko evropske celine, da bi čimprej ugledala vrhove domačih Alp, vendar sva se počasi le obrzdala. Nemško avtocesto sva že videla, z nje pa Nemčije ne kaj prida. Zato sva se usmerila k njenemu osrčju, znameniti dolini Rena.

Deloma ohranjeno sporočilo na kamnu se glasi: »Björn je dal postaviti ta kamen po svojem bratu ... Bog pomagaj njegovemu duhu in božja mati. Vklisal Visäte.«

Opeko, beton, les in železo, vse so iznajdljivi arhitekti villi in prijetno kompozicijo. Na levi je cerkev z zvonikom, sredi terasna stanovanja, na desni pa kulturni center s knjižnico. Na tem nivoju ni avtomobilov, ti so potisnjeni nadstropje niže.

Informacijski pult v podružnici stockholmske mestne knjižnice. Če informacije niso dostopne v domači knjižnici, jih bralec lahko takoj dobijo po telefonu.

Prijazna knjižničarka Lena nama je v bližnjem parku pokazala kulturnozgodovinsko znamenitost kraja: kako tisočletje star runski kamen.

STOLETNIKA ŠENT- JERNEJSKIH DIRK

vozil član pripravljalnega odbora. Dirke na cesti so bile vse do leta 1891, ko so tekmo prestavili na travnik ob cesti, ki je bil last gostilničarja Bučarja in kasneje Ivana Čampe. Tod je kmalu nastalo pravo dirkališče, na katerem so bile tekme z izjemo nekaj let pred I. svetovno vojno in med njo vsako poletje. Sprva so bile dirke na delovni dan, kasneje pa so jih prestavili na praznik sv. Petra in Pavla, 29. junij, podeželsko prebivalstvo se je tako laže udeleževalo prireditve, ki je skupaj z nepogrešljivo veselico trajala dolgo v noč.

KAR Z DOMAČIMI VOZOV

Kot zanimivost zapišimo, da so spočetka tekmovali kar z domačimi vozovi, nekaj kasneje so se pojavile še dirke z zapravljičkami in tekme jahačev. Šele po prvi svetovni vojni (leta 1926) je jahalno in dirkalno društvo za svoje člane in tekmovalce nakupilo prve dirkalne vozičke. In če je torej za razvoj dirkalnega športa v Šentjernejem leto 1926 po svoje prelomno, lahko ne enako trdimo tudi za letnico 1924, ko je dolenski konjski šport dobil prvega plemenjaka za tamkajšnje toplovkne kobile, čistokrvnega ameriškega žrebca z imenom Danko. Morda bo ob tem zanimiv podatek, da je danes na svetu okoli 70 pasem konj — samo v Evropi jih je preko 40 — vendar le nekateri ustrezajo strogim pogojem, ki jih postavlja konjski šport. Dirkalne konje začno praviloma šolati z osemnajstim meseci, na tek-

mah pa nastopajo že dveletni konji. Šest let stare živali navadno ne tekmujejo več na galopskih dirkah, po dvanajstih tudi ne na kasaških, pač pa še v skokih čez ovire ali jih vrnejo v kobilarne za prirejo. Prav vzgoja dirkalnih konj je poglavje zase. Za ilustracijo le podatek, da v ZDA v ta namen urijo preko 30 tisoč konj, njihove cene pa dosegajo prav vrtooglave številke. Le nekaj dni je star podatek, da so na tradicionalni dražbi kasaških konj v Harrisburgu v ZDA v vsega osmih mesecih prodali kar 1.113 konj v skupni vrednosti 29 in pol milijona dolarjev. Ni treba veliko znanja, da izračunamo povprečno ceno konja, ki je znašala 26.550 dolarjev, kar je doslej najvišja vsota. Morda ne bo odveč tudi podatek, da je kobilarna Hannover lani prodala 122 enoletnikov v skupni vrednosti 6,6 milijona dolarjev, med njimi pa je bila tudi breja kobila Francy Donut, ki je dosegla svojevrsten svetovni rekord: zanjo je namreč kupec odšel 375.000 dolarjev (83 milijonov dinarjev).

NE SAMO ŠPORT

Tudi v Šentjernejem je skušala konjereja skozi desetletja kolikor toliko v korak s časom. Vse do druge svetovne vojne so bili rezultati zelo obetavni, saj je, denimo, ameriški kasač kot športni konj zavzemal 10 do 15 odst. vsega staleža, res pa, da je že takrat imel vse vidnejše mesto na kmetijah teži gospodarski konj (šlo je za križanega posavca iz sosednje Hrvaške).

Doslej znani viri govore, da so bile prve galopske dirke na ozemlju današnje Jugoslavije leta 1820 v Šabcu, kjer so čez 66 let ustanovili tudi prvo »Kolo jahača Knez Mihajlo«. V Slovenijo je ta šport prispel nekoliko kasneje. Prve kasaške dirke so bile leta 1874, le leto kasneje pa so v Ljutomeru ustanovili Dirkalno društvo. Natanko deset let kasneje je bil prvič gostitelj konjskemu tekmovanju tudi Šentjernej. Tako govore danes nekateri neizpodbitni dokazi. Nedokazano pa ostaja, kako je s pisanimi trditvami, da so bila tekmovanja s konji v šentjernejem že v začetku 19. stoletja, še v času bivanja gozdarja in izumitelja Jožefa Resslera v Pieterjah.

A kaj bi segali tako daleč v prateklost, ko pa je bilo že z utemeljitvijo, da sega datum prvih šentjernejških konjskih dirk v leto 1885, precej dela? Zbrani dokazi pa so vendarle dovolj prepričljivi. Že leta 1937 je Ivo Pirkovič zapisal, da so se prijatelji šentjernejške konjereje »pred več kot pol stoletjem odločili za javne nastope v obliki konjskih dirk«. Drugi, še bolj prepričljiv dokaz najdemo v dejstvu, da je jahalno in dirkalno društvo v Šentjernejem 7. julija 1935 proslavilo 50-letnico konjskih dirk; temu dogodku je bila posvečena celo posebna značka, ki se je ohranila še do danes.

Kranjska kmetijska družba s svojim konjarskim odsekom je bila tista, ki je spočetka kazala največ zanimanja, da se konjski šport na Dolenskem udomači. Seveda so imeli pri tem svoj račun: večja prodaja konj in tudi višja cena živali. Posli so jim nekaj časa kar dobro cveteli, sčasoma pa je prodaja njihovih konj vse bolj upadala. Vsa sreča, da ne na račun konjskega športa. Navdušenje nad vzrejo konj je celo presegló pričakovanja in že za leto 1889 imamo ohranjen celoten spored dirk, ki so bile na državni cesti, start in cilj sta bila pri grobeljskem križu. Tekmovalci so na kilometer dolgi progi vozili pošamično. Dirka je vodila do Šentjerneja, kjer so na trgu tekmovalci obrnili in se po isti poti vrnili do Grobelj. Da bi bilo vse po predpisih in pravilih, se je za vsakim tekmovalcem kot sodnik

potreba po tovrstnih delovnih konjih je prišla še posebej do izraza po II. svetovni vojni, ko je postalo zagrebško center dolenskemu kmetu osrednji nakupovalni center. Zares vsa sreča, da je kmalu prišlo do dosledne razdelitve pasemskih konj: Dolenska je tako postala okoliš noričana, ki je še danes priznan kot izvrsten gospodarski konj, v primerjavi s posavsko-belgijskim križancem pa je veliko manj zahteven, ima pa tudi precej daljšo življenjsko dobo. In veliko zaslug za tovrstne uspehe pri konjereji na Dolinskem gre prav šentjernejškemu klubu, ki mu še zdaleč ni zgolj za športne dosežke, pa čeprav bo letošnja proslava 4. avgusta namenjena prav stoletnici konjskih dirk.

Veliko prezgodaj je danes govoriti o tem, kakšno bo avgustovsko slavje v Šentjernejem, obstajajo pa podatki o tem, kako je potekala proslava 50-letnice na travnatem dirkališču pri Čampovi gostilni. Velika udeležba dirkačev in gledalcev je dajala slavju veličastno podobo, prav to pa je verjetno opogumilo takratne odbornike v klubu, da so pričeli misliti o novem dirkališču. Danes bi kljub še takšni zagnanosti le stežka uspelo kaj podobnega, takrat pa so komaj tri leta po velikem slavju priredili novo veselico. Z velikim pompom so leta 1938 proslavili novo, pol milje dolgo in 8 metrov široko dirkalno progo, za katero so bili najbolj zaslužni Franc Jerele, dr. Dušan Reja, Beno Gregorčič, dekan Anžič, Mencin, Recelj, Vodopivec, Košak, Kerin, Kocjan, da ne naštevamo vseh. Navdušenje za konjerejo pa je kmalu pobrala vojna vihra. Ne le da je v njej dobesedno izginila generacija ameriških kasačev, pač pa je tudi povojno kar tragično navdušenje za vsesplošno mehanizacijo kmetijstva, ki je skoroda docela razvrednotilo konja kot delovno silo, opravilo svoje. Torej velja zahvala tistim nekaj zanesenjakom, ki so že leta 1946 na novo ustanovili društvo, ki se je le leto kasneje preimenovalo v Klub za konjski šport; njegov prvi predsednik je postal Franc Kerin iz Podbočja.

IZJEMA JE BILO LE LETO 1956

Prve povojne dirke so bile v Šentjernejem 20. junija 1947, do danes pa z izjemo leta 1956 ni bilo poletja, ko v Šentjernejem ne bi bilo konjske prireditve. Doslej jih je bilo že 43, na njih pa kar 258 kasaških in 14 galopskih dirk, vmes pa še 18 preponaških tekmovanj in dve konjerejski reviji. Podatki za lansko leto kažejo, da je šentjernejški konjski klub po doseženih tekmovalnih rezultatih na 5. mestu za Ljutomerom, Ljubljano, Mariborom in Komendo, kar je vsekakor lep dosežek, še posebej, če upoštevamo, da so za Šentjernejčani celo člani konjeniškega kluba z Brda. Zanimivo je tudi, koliko denarja so slovenski hipodromi namenili kasaškemu in galopskemu športu v letu 1984. Lanski nagradni sklad v Šentjernejem je za dve prireditvi znašal 525 tisoč dinarjev, kar je bolj skromna vsota, saj so, denimo, v Ljutomeru izplačali 904.000 din, Ljubljani 820 tisočakov, Komendi 672 tisoč, da ne naštevamo naprej. Prav smešno nizka pa so ta števila, če jih primerjamo s tistimi v sosednji Avstriji, da ne govorimo o angleških rekordih. Iz dunajskega galopskega društva je podatek, da je lani znašala povprečna premija na dirko 40 tisoč šilingov, vsega skupaj pa so lastnikom in rejcem polnokrvnih konj izplačali 6,6 milijona šilingov. Seveda dobi vse to pravo veljavo šele potem, ko povemo, da je njihov povprečni zaslužek na dirki 127 tisoč šilingov.

Daleč od tega smo, da bi si lahko privoščili takšne zasluge in nagrade, navsezadnje tudi družbena podpora konjereji še zdaleč ne daje mesta, kot bi si ga zaslužila. Še vsa sreča zatorej, da nekaj dajemo na jubileje. In stoletnica je zagotovo jubilej, iz katerega bi morali Šentjernejčani na račun preteklosti in prihodnosti poleg slave, ki je zastoj, iztržiti vsaj dograjeno in urejeno dirkališče.

BOJAN BUDJA

Nesporazumi

KOČEVSKO- BELOKRANJSKA LOVSKA VOJNA

V začetku novembra 1983 je začel veljati odlok o določitvi lovskogojitvenih območij v SR Sloveniji, ki je bil sprejet na podlagi predloga Lovske zveze Slovenije in Skupnosti organizacij združenega dela za lovstvo in ribištvo SRS ter na podlagi mnenj občinskih skupščin v Sloveniji. S tem odlokom je bilo določeno tudi 6. kočevsko-belokranjsko lovskogojitveno območje. V odloku piše tudi, da so ta območja podlaga za združevanje lovskih družen v njihove zveze.

Vse bi bilo lepo in prav, če ta odlok med belokranjskimi lovci ne bi zbudil vala neodobranja, včasih celo hude krvi in ogorčenja. Zdi se jim, da so opeharjeni, saj jim pred sprejetjem odloka ni nihče omenil tega, da bodo ukinili Zvezo lovskih družen Bele krajine, sedež lovskogojitvenega območja pa bo le v Kočevju. »Nikoli sicer nismo trdili, da smo proti 6. lovskogojitvenemu območju, vendar nam ukinitev Zveze lovskih družen Bele krajine ne ustreza. Že za obdobje 1981—1985 smo s Kočevci načrtovali skupne plane za kočevsko-belokranjsko območje in smo še vedno za to, da sodelujemo pri skupnih gospodarskih nalogah, vendar vse kaže, da bodo belokranjski lovci vztrajali pri tem, da ostane naša zveza taka; kakršna je,« je povedal Matija Jerman, predsednik izvršnega odbora Zveze lovskih družen Bele krajine.

Težave so se začele, ko so belokranjski lovci zvedeli, da bodo ostali brez svoje zveze in njenega sedeža v

Črnomlju, kajti v enem gojitvenem območju naj bi bila tudi samo ena zveza, sedež le-te pa v Kočevju. Tako so lani februarja pripravili sestanek predstavnikov izvršnih svetov in Socialistične zveze obeh belokranjskih občin ter predstavnikov Zveze lovskih družen Bele krajine in Lovske zveze Slovenije. Določili so koordinacijski odbor, ki naj bi pripravil gradivo o tem, kakšna naj bi bila združitev kočevske in belokranjske lovke zveze. Gradivo so pripravili v Kočevju, v presojo so ga poslali vsem belokranjskim lovskim družinam. »Tisto gradivo je bilo že samo po sebi bolj odbijajoče kot prilačno, vendar smo ga pustili v presojo več kot 700 lovcem v naših desetih lovskih družinah, saj na zvezi nismo želeli, da bi nam kdo očital, da smo hoteli vplivati na odločitev naših članov. A od vseh družen smo dobili negativen odgovor,« pripoveduje Jerman.

Po tem je sledila vrsta sestankov v enaki sestavi kot februarja, oktobra lani pa se je vključila tudi medo-

bčinska Socialistična zveza. Iz Kočevja so predložili tudi osnutek poslovnika in pravilnika, kjer so predlagali ustanovitev kluba belokranjskih lovcov, s čimer se ti nikakor niso strinjali, saj s tem ne bi ničesar pridobili. Ostalo bi jim le še društveno življenje. V upanju, da bodo le našli rešitev organiziranosti v 6. gojitvenem območju, so se lani nekaj dni pred novim letom sestali člani izvršnih odborov belokranjskih lovskih družen, izvršnega odbora Zveze lovskih družen Bele krajine in predstavniki Lovske zveze Slovenije. Na sestanku je skoraj 100 belokranjskih lovcov znova povedalo, naj belokranjska zveza ostane takšna, kakršna je, v okviru 6. gojitvenega območja pa bi s Kočevci sodelovala na tistih področjih, ki so skupna.

»Če bi leta 1976, ko so sprejemali zakon o gojitvi in lovu, divjadi, boljše opredelili, kaj so gojitvena območja in kaj zveze, potem sedaj belokranjski lovci gotovo ne bi imeli težav, kajti razmišljali bi drugače in se raje priključili Novomeščanom, s katerimi smo v okviru regije

povezani že na skoraj vseh področjih,« je prepričan Jerman. »Saj se ravnamo po smernicah 6. gojitvenega območja, ne moremo pa se strinjati, da bi opravljali le dela v lovišču, kajti potem smo zastojarski delavci, hlapci,« meni predsednik metliške lovke družine Pavle Starc. »Za nas je pomembna društvena dejavnost, ki je pri nas močno razvita. Zavedamo se namreč, da lovstvo ni le gospodarska, ampak tudi rekreacijska dejavnost: imamo strelsko sekcijo, pevski zbor, skupna srečanja na brakadah. Sicer pa smo prišli že tako daleč, da noben lovec ne razmišlja več ali je takšno združevanje pozitivno ali ne. Počutimo se izigrane, saj nam je bila reorganizacija vsiljena brez dokazil, brez projekta, ki bi potrdil uspešnost, boljše gospodarjenje v novi združitvi. Tega nam ni predložil nihče niti nas ni o tem nihče prepričal. Res pa je, da izvršni organi belokranjske zveze niso bili ekspeditivni in Kočevci so lažje prodrli s svojimi predlogi.

Še mnogo mnenj, pripomb, pritožb, utemeljitev je slišati med belokranjskimi lovci. Nihče med njimi ni proti skupni gojitvi divjadi, čeprav je res, da na Kočevskem dajejo prednost jelenjadi, prašičem in medvedom, v Beli krajini pa so naravni pogoji za malo divjad in perjad. Belokranjski lovci čutijo, da gre za odtujitev njihove celotne organizacije, kajti že samo s tem, da bi bil sedež le v Kočevju, bi bili odmaknjeni. Zveza lovskih družen Bele krajine namreč sedaj skrbi za izobraževanje lovcov, pripravnikov, za družabno življenje, kar pa bi bilo potem ovirano, če ne celo onemogoče.

Očitno je, da zakonodajalec v odloku ni upošteval družabne dejavnosti, ki je med belokranjskimi lovci tako zakoreninjena. Omejil se je le na stroko, lovstvo. Če pa že sledijo interesom stroke, morajo gotovo slediti tudi interesom ljudi, ki na tistem področju živijo in delajo. Če bodo prisiljeni v nekaj, s čimer se ne strinjajo, potem je gotovo, da zaželenega učinka ne bo, pa četudi je z vidika stroke vse idealno postavljeno. Morda je res, da pri Zvezi lovskih družen v Ljubljani niso bili pravilno seznanjeni z življenjem belokranjskih lovcov, čudno pa je, da kljub tolikemu sestankovanju, pojasnjevanju, prepričevanju in dopovedovanju ostajajo stvari tako rekoč na isti točki kot pred letom dni.

M. BEZEK

Matija Jerman

Pavle Starc

DOLGA JE POT PROTI JUGU

Dolga je pot iz Dolenjske do Južne Amerike in nazaj. Petanjst mesecev in skoraj 80.000 tisoč kilometrov v mojem primeru. In dobra polovica te poti je bila prevožena na sedežu motorja preko ogromnih prostranstev in puščav Združenih držav Amerike, večno nevarne in vroče Centralne Amerike, preko makadamskih poti na robovih amazonske džungle in po štiri in več tisoč metrov visokih planotah južnoameriških Andov, kjer so se preproste indijanske vase izgubljale v pozabljeni pokrajini. Težko je zdaj o vseh teh mesecih, srečanjih, dogodkih in občutenjih napisati nekaj reportaža in verjeti, da mi bo uspelo preleteti vanje vsaj droben delček vsega, kar je šlo v tem času skozi mene in pustilo tam svoje sledi.

Verjetno se je začelo že pred šestimi leti, ko sem z malim 100-kubičnim suzukijem tri mesece potoval preko centralno afriških džungelskih poti, zorelo na naslednjih potovanjih po Ameriki in Daljnem vzhodu in se dokončno razvilo pred približno letom in pol, ko sva skupaj z dekletom poletela z Brnikov proti daljnemu New Yorku: ideja in želja, da pridem kot prvi Jugoslovani z motorjem okoli sveta. Leta potovalnih izkušenj in dolgi meseci priprav so bili za mano, dokumenti so bili urejeni, popolnoma svež potni list je imel v sebi dragoceno ameriško vizo, »rumena karta« je bila dokaz, da imam za sabo vsa potrebna cepljenja za potovanje preko tropskih dežel, študentska ter novinarska izkaznica pa sta bili tam za primer potrebe. V žepu so bili poleg Eurocard kreditne kartice naloženi dragoceni potovalni čeki: 6 tisoč dolarjev, rezultat polletnega močnega dela med Indijo in Japonsko, prispevki nekaj pokroviteljev (Iskra, Krka, Pionir, SCT, Jat, Kompas Eurocard) ter vnaprej izplačani honorarji za knjigo ter časopisna in radijska javljanja, ki bodo nastala na poti. Romana, sicer tudi študentka novinarstva, si je denar zaslužila kot turistični vodič s poletnim delom. Z menoj naj bi ostala le prvi del poti, predvidoma do Mehike.

In sva bila tam. Z veliko ljubezni in prijetno domačnostjo, ko sem že tretjič ponovno zakoračil po ulicah New Yorka in iskal primeren motor, s katerim bi lahko začela najino pot. Neumno bi ga bilo namreč kupovati v Evropi in ga potem z letalom vlačiti do Amerike.

Po dveh tednih iskanja sva ga dobila. Prelepa 550-kubična yamaha je bila to, v enduro terenski izvedbi, in vedel sem, da je to motor, o katerem sem sanjal, ko sem se z malim suzukijem prebijal po brezpotjih centralne Afrike. Nekoliko nerodno je bilo sicer za prtljago, izpušna cev je bila dvignjena visoko pod zadnjico in sedež je bil neudoben in podoben traktorju, toda kdo bi se razburjal zaradi tega! Važno je bilo, da bom podobno kot z džipom, s tem motorjem lahko prišel kamorkoli že, in to je razbilo vse dvome o pravilnosti nakupa.

POŽAR MED VOŽNJO

Toda malo prezgodaj. Po sto kilometrih vožnje po avtocesti so začeli vozniki hupati okoli mene in Romana je nekam čudno nepotrpežljivo vpila na sedežu za mano. Ustavil sem in bilo je vredno ustaviti: stranska torba, vržena preko sicer izolirane izpušne cevi, je gorela, v njej moja splana vreča in skupna oblačila! Po sila prepričljivem gašenju sva ugotovila, da to tudi sicer ni motor za dva človeka. Bilo mi je kar hudo pri srcu ob sklepu, ki sva ga že v naslednji uri spravila skupaj: motor bo treba zamenjati!

Pri starih Novomeščanih

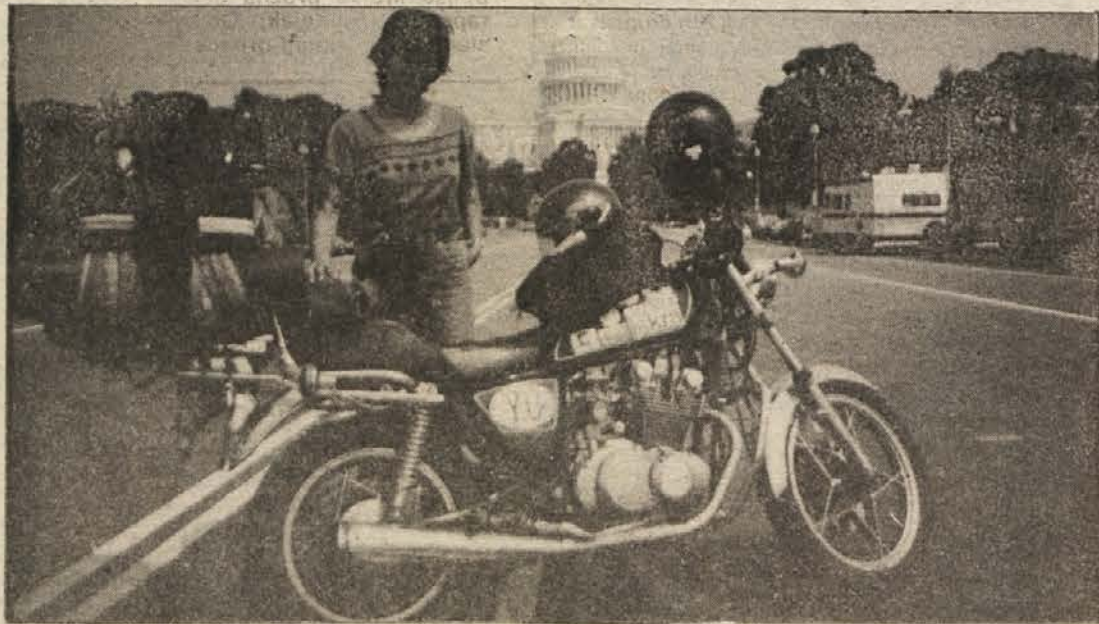
KROMPIR MI NI NIKOLI POSEBNO DIŠAL

Na stopnicah Zadrúžnega doma v Bršljinu sem priletno stanovalko, z dvema košarama namenjeno v klet po drva, vprašala za Požarjevo Fani, eno najstarejših krajanek Bršljina. »Se nórčujete? Saj to sem jaz!« je odvrnila. Skoroda ji ne bi verjela, kajti od človeka pri 89 letih ne pričakuješ, da bi iz prvega nadstropja hodil po stopnicah iskat kurjavo. Požarjeva pa je košari urno postavila na tla, me ljubeznivo popeljala v stanovanje in povedala svojo življenjsko zgodbo:

»Rodila sem se v Matenji vasi pri Postojni. Moji starši so imeli majhno kmetijo pa trinajst otrok, od katerih nas je devet ostalo živih. Dva fanta je kasneje vzela še vojska. Eden je padel pri Doberdobu, drugi je bil ob

Preje manj zmagoslaven kot odhod je bil ponoven povratek v džunglo newyorških avenij. Ponovno sva poiskala istega trgovca in se odpeljala že naslednje jutro z novim motorjem — vruga novim, bil je to rabljen 450-kubični suzuki z dvema celindroma in skoraj že 20.000 kilometri na števcu! Toda važno je bilo, da se je potovanje končno zares začelo. Ponovno smo se poslovili od Gorenčeve Marinke, sošolke iz otroške osnovne šole, ki je že dobrih deset let poročena v New Yorku. Upal sem, da bo vsemu razumevanju navkljub ta stisk rok vsaj za nekaj časa končno tudi zadnji. S strahom, ki me bo še nekaj časa spremljal skozi prenatrpanost ameriških velemest, sem ponovno zapeljal preko ogromnega mostu nad reko Hudson proti zahodu, v New Jersey.

Dva meseca je trajala pot preko Združenih držav do mehiške meje. Preko Apalaškega pogorja, zahodne Virginije in Severne Karoline, skozi večno ravna prostranstva Mississippija in njegove mogočne reke, skozi Luisiano in njene noči, polne komarjev in vlažne vročine... Koliko nepovedanega je v teh kratkih besedah! Gostoljubje ljudi in nekaj redkih Slovencev, ki sva jih srečala na teh poteh, večerni ogenj v gozdu na robu ceste in večerje, ki sva jo pripravila nad njim, spanje nekje za cesto v popolni tišini in odmaknjenosti kraja ali v parku sredi mesta, kjer so nama za glavo celo noč tulili motorji avtomobilov, policaj pa je prišel le toliko, da si je ogledal potna lista in nama zaželel lahko noč. Teksas in njegova razpotegnjena puščava sta bila vroča, prekleto vroča. Vozil sem v samih kopalkah in z mogočno črno čelado na glavi. V bičanju vročega zraka po koži sem čutil za sabo tako prijetno blizu mlado telo drage sopotnice...

Na začetku poti: Romana in Francelj pred zgradbo Kapitoli v Washingtonu.

Yuma, Arizona: puščavski motorji, prirejeni za vožnjo po pesku zamenjujejo naše zimske radosti.

življenje, ko je z vaškimi fantalini preizkušal najdeno granato. Ko smo dekleta odrasle, smo šle služiti. Jaz sem bila najprej v Lipici, nato v domači vasi pri trgovcu in gostilničarju, potem me je nemirna žilica zanesla v avstrijski Gradec. Rada bi se bila tudi naučila jezika, zato sem šla v samostansko kuhinjo pomagat sestram. Čez leto dni sem se vrnila domov in 24 let stara sem se omožila. Ker sem vzela bratranca, sva morala celo od škofa dobiti neko pisanje. Mož je bil s Pivke, železničar. Ko so Italijani po prvi svetovni vojski zasedli naše kraje, je bil kot Slovenec odpuščen iz službe. Ilegalno je prešel mejo in dobil delo v Mariboru. S prvim sinom Silvom sva šla kmalu za njim. V Mariboru sem rodila še drugega sina Bogdana, potem so moža premestili v Čakovec. Tam smo bili enajst let. Tik pred drugo vojno, ko so Slovence začeli ljudi tam šikanirati, je prošil za premostitev v Novo mesto. To se je posrečilo in tako smo leta 1940 prišli v kraj, kjer smo doživeli nekaj lepih obdobij, jaz pa tudi največ hudega.

Naselili smo se v Bršljinu, menjali več stanovanj, zdaj pa sem že 31 let v zadrúžnem domu. Mož je bil tudi tu strojevodja, starejši sin Silvo, ki je v Čakovcu končal učiteljsko, se je tu zaposlil na železnici. Sprva je pobiral staro železo, pozimi prezebal, da se mi je v srce zasmilil, ampak taki so bili časi. Čez čas je dobil delo v pisarni. Šel je v partizane, se srečno vrnil, po vojni je bil več let občinski tajnik, a ga je vzela bolezen. Mlajši sin je po vojni doštudiral in je zdaj inženir v Litostroju.

Moj mož, ki je vse življenje garal, je pokojnino malo užival. Zbolel je za rakom in ta bolezen ga je hitro pobrala. Udarci usode pa mi ob dveh smrtih še niso prizanesli. Strašno me je prizadela smrt Silvove hčerke Vanje. Še ni imela 18 let, ko je tik pred maturo v nekaj dneh umrla. Dva vnuka pa imam še v Ljubljani. Oba sta

Mejo sva prestopila v Presiduu, malem puščavskem mestecu. Že na prvi čpralki so naju hoteli ogoljufati in v mestu, kjer sva prespala prvo noč, so vse do jutra za vogali prepevali »mariachiji«, poulični pevci. Vedela sva, da sva končno v novem svetu in novi deželi. Mehika nama je več kot dva meseca nudila svoje lepote in eksotiko in vsaj tako radodarna je bila v septembru tudi s svojim zadnjim mesecem deževne dobe. Premočen in premražen do kosti sva privzila do zanemarljivih vaških hotelov v gorovju Sierra Madre. V gostilnah preko ceste so točili pulque in tequilo in življenje se je počasi ponovno vračalo v odmrla telesa. Skozi avenije, bogastvo in revščino šestnajstmilijonskega glavnega mesta sva se spustila proti pacifiški obali, preživela teden v ribiški vasi, zakriti s palmami, s čudovito, kilometre dolgo peščeno plažo, kjer sva v visečih mrežah spala v družini preprostih revnih in zadovoljnih Indijancev.

Zatem sva se ponovno dvignila v gorovja poleg meje z Gvatemalo. Dnevi so bili včasih temni, z nizko visečimi oblaki tik nad cesto in revnimi kolibami, v katerih je teklo življenje preprostih Indijancev. San Cristobal de las Casas, mesto, oddaljeno kakih sto kilometrov od gvatemalske meje, je čudovita mešanica stare španske arhitekture, množice turistov iz vseh koncev sveta in starodavnega življenja, noš in običajev številnih indijanskih skupin. V doma tkanih oblačilih so prodajali sadje in ročno izdelane spominke in bili pripravljene vzeti v račun dolarje ali pa zadnji model japonske elektronske ure. Dva svetova sta se prepletala v enega samega in ustvarjala v sebi neko čudno zmešnjavo in prijetnost.

ZLOČINI V DŽUNGLI

In vendar mi je San Cristobal de las Casas vsej prijetnosti navkljub ostal v spominu predvsem po zmešnjavi in po enem najbolj pomembnih dogodkov celega potovanja. Tam se je namreč začela zgodba, ki se je končala z najinim izgonom iz Mehike!

Kako naj jo opišem kar najbolj kratko? Dobro, od začetka: vojaški režim v sosednji Gvatemali je gotovo daleč najbolj krvav v sicer že tako živahni politični sedanjosti Latinske Amerike. Peščica velloposestnikov in bogatašev drži v svoji lasti večino zemlje in industrije, množice stradajo in iz obupa se rojevajo gverilska gibanja, ki želijo z orožjem spremeniti to socialno ureditev. Vojska v rokah bogatih političnih vrhov seveda udarja nazaj — in udarja krvavo, zelo krvavo! Cele vasi gorskih Indijancev, ki nudijo potencialna zatočišča qverili, so dobesedno izbrisane s površja zemlje. Z letali in helikopterji vpadejo vojski v naselje, pobijejo prebivalce, zažgejo revne kolibe — in konci! Nekaj deset ali sto ljudi včasih, z otroki, ženskami, starci vred. Nihče ne sprašuje, kdo je kriv in kdo nedolžen. To so zločini, ki jih prekrje džungla in o katerih svet ne zve. Mogoče so celo preveč neverjetni za dvajseto stoletje in za moralne vrednote, za katere verjamemo, da so povezane z njim.

Cele vasi Gvatemalcev, potomcev nekaj mogočnega cesarstva Majev, ki je propadlo s prihodom Špancev v Novi svet, bežijo tako proti varnemu zavetju mehiške meje. To so pohodi, posejani s trupli, dolgi tedne in včasih mesece. V povprečju ena tretjina ljudi na teh pohodih umre, bodisi od lakote, bodisi od rafalov vojaških patrol, ki jim sledijo po brezpotjih. Na mehiško stran pridejo okostnjaki. Videl sem otroke, ki so bili preveč izstradani, da bi še lahko jedli. Edino transfuzija krvi bi jih še lahko rešila. Seveda je ni bilo...

IZGON IZ MEHIKE

In tako se začne drugo poglavje trpljenja gvatemalskega ljudstva. V več kot osemdesetih taboriščih vzdolž meje živi več kot 150.000 beguncev, katerih življenja visijo vedno na meji lakote in v strahu pred boleznimi in smrtjo. Mehika jim sicer pomaga — toda ob vladavini svoje mrhovinarske birokracije še vedno neprimerno manj, kot bi lahko. Rezultat tega so taborišča in življenje, ki spominja na zloglasne koncentracijske kampe druge svetovne vojne. Nekaj tujih novinarjev je pisalo o tem in mehiška vlada je rešila problem na preprost in »human« način: domačinom in tujcem je najstrože prepovedala dostop na področja ob neprijetni meji. Tujci novinarji so seveda na vrhu seznama nezazelenih. Dostop do taborišč kontrolira obmejna policija.

In vendar sem prišel do njih. Skupaj z Romano in suzukijem smo se prebili do prvih dveh taborišč. Vide-la sva brezupnost življenja in skrajno revščino — in bila ujeta. Če pustim podrobnosti naslednjih dveh tednov, polnih zaslíševanj in previdnega obtoževanja vohunstva: bila sva izgnana iz Mehike. S tem se je meni na sila grob način končal prvi del potovanja. Romano, ki se je že tako in tako nameravala vrniti domov, je agent za vsak primer pospremil na letalo, jaz pa sem dobil desetdnevno podaljšanje vize in sila neprijeten ukaz: namesto sto kilometrov proti jugu v Gvatemalo, kamor sem bil prvotno namenjen, sem se moral vrniti štiri tisoč kilometrov daleč proti severu, nazaj v Združene države. S tem naj bi mi preprečili, da bi se še kdaj približal spornemu obmejnemu območju.

Vozil sem nepretrgoma deset dni, na robu fizičnih in psihičnih zmogljivosti, sam s cesto, ki se je vlekla pred mano, skozi gorovja Sierra Madre, ob obali Pacifika, skozi puščavo severne Mehike. Pogrešal sem deklico, ki mi je bila meseca tako prijetna sopotnica, bolj kot mogoče kogarkoli predtem v življenju. V čudni praznini, v duši sem se ob večerih napil tequile in zaspal v spalni vreči nekje za robom neskončne ceste. Naslednje jutro so se daljave in kilometri ponovno odprli pred mano.

Po desetih dneh sem prispel v Arizono, Združene države. Bil sem utrujen in čudno nemočen v svojih željah. Toda vedel sem, da hočem nadaljevati pot. Vedel sem tudi, da imam v žepu po mehiški avanturi in po nekaj dragih popravilih motorja le še 600 dolarjev. Kaj naj storim s tako malo denarja nekje na drugi strani sveta in ponovno skorajda na začetku svoje poti?

ZVONE ŠERUGA

že odrasla, in kot slišim, se bosta kmalu poročila. Redno me obiskujejo.«

V dokaj prostorni kuhinji Fani Požarjeve stoji tudi šivalni stroj, obložen s knjigami. Ko je videla, da mi pogled kar naprej uhaja k stari singerici, je povedala:

»Včasih sem veliko šivala, ker je bilo predrago, da bi kupovali v trgovini. Sama sem šivala moškimi srajce in

sebi vse, kar je bilo za doma. Vedno sem tudi rada delala na vrtu in še danes mi je to v največje veselje. Čim bo sneg skopnel, bom šla z motiko na vrt. Odkar pa živim sama, se čedalje bolj zatekam h knjigam. Brala sem sicer od nekdanj rada, le da v krogu večje družine nisem imela časa za knjige. Zdj berem in berem, a se ne naveličam. Berem vse po vrsti, najraje pa imam stare kmečke povesti. To je svet, ki mi je blizu.«

Čez zdravje se Požarjeva ne pritožuje. »Malokdaj sem bila pri zdravniku. Bila sem operirana, dvakrat sem bila v bolnišnici, sicer pa sem, hvala bogu, zdrava. Če me kje kaj trga, mi znanci prigovarjajo, naj grem po zdravila, jaz pa pravim: kaj bi hodila, tako staremu človeku ne morejo pomagati!«

Recepta za dolgo in zdravo življenje Požarjeva nima, pravi pa, da ji krompir nikoli ni posebno dišal. Rada ima močnate jedi, makaroni ji niso preveč pri srcu, pač pa ji teknejo domači rezanci. Še vedno jih sama dela! Pravi tudi, da si po kosilu redno privoščijo kozarec vina, ker ji kislina prija.

Kljub temu da Požarjevi ničesar nujnega ne primanjkuje, je med upokojenci, ki znajo pravzaprav čarati. Komaj 10.000 dinarjev družinske pokojnine dobi in trdi, da s tem kar izhaja. »Sama pridelam fižol; krompir in zelenjavo, ostalega malo kupujem, pa ne morem reči, da mi kaj manjka.«

Ko pa sva pokramljali tudi o nedavnem hudem mrazu, me je znova presenetila: »V sobi sem kurila samo nekaj dni, sicer pa spim v mrzlem. Tako sem navajena. Nekaj dni nisem šla iz hiše, posedala sem v kuhinji in kurila. Če mi je bilo dolg čas? Meni nikoli, dokler imam knjige...«

RIA BAČER

obzorja

PREBRALI SMO

odčarana knjiga

Pozdraviti velja odločitev založbe Mladinska knjiga, ki je zadnje dneve lanskega leta poslala na knjižni trg knjigo štirih partizanskih novel Edvarda Kocbeka, znano pod naslovom »Strah in pogum«. S to odlično in dejanjem je Mladinska knjiga presekala zakleti voz, v katerega je bila zapletena ta knjiga, odrešila jo je težkega bremena »neznaneznega« črna, če tako označimo čudno nasprotje, da je namreč to Kocbekovo delo eno njegovih najbolj razvpih, se pravi širokemu krogu ljudi znanih po naslovu, a hkrati najtežje dostopnih del, se pravi po vsebini dejansko neznan. Poslej je knjiga na voljo bralcem, da jo bero in se sami odločajo, da jo sprejmejo ali zavrnejo kot dobro ali slabo branje, ni jim pa več potrebno tehtati jo po političnih predznakih, ki so jih na knjigo nalepili od leta 1951, ko je prvič zagledala beli dan.

Knjiga je namreč v javnem spominu nekakšen »sinonim Kocbekovega političnega padca«, kot ugotavlja Andrej Inkret v spremni besedi »Pričevanje o brezumni slabosti in zadnji grozi«, natisnjeni v sedanji izdaji. Literarno vrednost knjige so več ali manj odrinili na stranski tir, delo pa zožili na raven idejne deviacije in ideološkega prestopka. Knjiga je bila neposreden povod za politični obračun s piscem. Vidmarjeva, Hacetova, Kranjčeva in druge nadvse kritične in odklonilne ocene so daljnosežno vplivale ne samo na Kocbekovo javno literarno delovanje temveč tudi na konec njegove politične kariere. Tako je knjiga izgubila svojo umetniško avtonomijo in se pogreznila globoko v politično opredeljevanje; v slovensko slovstveno zgodovino se je zapisala kot značilen primer zlorabe književnosti za politični obračun s pisateljem.

Ta burna zgodovina knjige in dejstvo, da je več kot 30 let niso ponatisnili kljub zanimanju zanjo in kljub temu da je svojo umetniško moč navezadnje izpričala tudi s tem, da so posamezne novele iz nje sprejeli v nekaj antologij slovenske

povojne književnosti, so se postavili kot zid med literarno delo in bralce.

Izid »Strahu in poguma« zatorej lahko pozdravimo kot porušenje tega zidu. Knjiga je osvobodjena in govori nam lahko le o tem, kar edino resnično je — literarno delo s svojo umetniško resnico.

M. MARKELJ

razkošje

Ko obračam strani nove slovenske pesniške zbirke, se mi nehotne utrne Župančičev verz: »Kam bi s to pomladjo, nam je je preveč...« V primeru mojega soimenjaka in ob njegovih pesmih »Razkošje« bi mu ta Župančičev verz malo spremenil: Kam bi s tem razkošjem... razkošjem svojih občutij, spoznanj, intimnih doživetij sebe in sveta okrog. Treba ga je organizirati, ujeti v besedo, oblikovati, da si ga kot živ poetični organizem lahko postavi predse kot poduhovljen kip, predse in pred druge, potem pa v svojem razkošju, časovnem in nadčasovnem, živi naprej, ga doživlja in spet nanovo poustvarja pa živi v njem in z njim. Saj v pesniški govorici poet najgloblje ujame v čarovno mrežo besed bitnost svojega časa in prostora, pa ne samo svojega. Saj če najde za svojo poezijo pravo besedo in tisti tajinstveni podton sleherne poezije, jo najde tudi za druge, to pa je hkrati osmisli življenja in življenj pa tudi časa in sveta v njegovi biti in prabiti.

Slišim, da Šali že od mladih nog rad oblikuje svoj svet tudi v lesu in glini, sedaj vidimo, da tudi v besedi. In kar se mu je v besedi izoblikovalo, je sedaj »razstavil« v svoji prvi pesniški zbirki Razkošje kot predmete svoje besedne tvornosti — večje in manjše. In priznajmo mu, da ti ubesedeni predmeti pred bralcem res zaživijo in živijo svoje posebno bivanje, ki je izraz in izrez pesnikovih in naših vsakodnevnih dni, hkrati pa še v svojem posebnem svetu nad njimi. Pesnik živi v »razkošju« svoje domišljije in stvarnosti, svojih občutij, spoznanj, slutenj, upanj in razočaranj.

Vse to se prepleta, saj so razkošja življenja splet radosti in žalosti, iskanj in najdevanj in nemalokrat tudi v svoji nesmiselnosti polni najgloblje glave, skritega pod naplavinami osebnosti in splošne usode in vedno znova odkrivanega, da splotj moremo z vedrinjo in upanjem nositi svoje življenjsko breme in nekrivdo za svojo usodo.

Življenje je razkošje, toda v našem intimnem doživljanju, v preproščeni sprejemanju sočloveka in sveta in razkriti-skrivnostnih življenj narave, ki živimo potopljeni vanjo. In prav s to naravo je Šali še posebno tesno povezan. Zatorej ima naslov zbirke »Razkošje« še svoj posebni pomen. Izrazi ga že v motu, ki pravzaprav pomeni bistvo njegovega pesniškega ustvarjanja: »Razkošje

je... živeti sredi ljudi, trat in polj«. In ta moto zaključuje kar z metafizičnim spoznanjem: »Razkošje je živeti samo, samo enkrat.«

Prav v tem motu je bistvo, namen in pomen te Šalijeve zbirke, izšla ob slovesu leta 84. V naši lanskim pesniški žetvi pomeni dober in klen klas.

Morda so »Razkošja«, kot piše na ovitku, res izšla naključno kot odgovor na neki izziv. Naj bo to tudi res, vendar je založba Obzorja, ki je knjigo izdala, naredila, po starem rečeno, dobro delo za pesnika in ljubitelje pesniške besede.

Nemara je ob Šaliju vredno poudariti dvoje: prvič, da je intimen in obenem samosvoj lirik — ves »sredi ljudi, trat in polj«. In drugo, kar preseneča, je to: čemur bi rekli: zgoščenost, premišljeno varčevanje z besedami in podobami, ki pa so prav zato oživljene in plastične. Precej let se je Šali ukvarjal z dejavnostjo, za katero je značilno prehuo »razmetavanje besed in rekel bi, inflacija govornice in izraznosti, parol, v katerih manjka preproste, vsakdanje in razumljive življenjske (in politične) modrosti.

Res je Šaliju treba priznati, da se je znal na kar pravo mero omejiti v svojih člankih, zapisih in polemikah, vendar bi pričakovali, da se bo v svojih pesmih besedno kar preveč »razkošatil«. Narobe — kot da je šele v svoji poeziji našel svojo pravo pot — preprostega človeka »trat in polj« in soljuditv to je klena, žlahtna preproščina, brez hrušča in trušča odvečnih besed.

Šali je v teh pesmih, kot nam jih posreduje »Razkošje«, ves zgoščen na tisto, kar je bistveno in kar pesem naredi za živ organizem.

Njegove lirčne izpovedi in podobe so navadno kratke — nekaj pesmi ima samo po dva, tri stihe, kot kak japonski haiku, toda ti stihovi so polni globine in razsežnosti, recimo v Slutnji: (»Šepet, — bo poslednji?« — v poljani ga žejno srkam... Mlečni mesec je vse tanjši in v logu se sova oglašča...«) ali v Prošnjah (»Ne sprašuj, kako mi je. Vse, kar bi rekel, bi bile te besede.)

In takih pesmi ima še precej.

Ni namen tega prikaza razčlenjevati ali ugotavljati vse posebnosti, vsebinske in slogovne, vseh 92 pesmi, kolikor jih zbirka vsebuje, vso njeno ontološko in tudi metafizično poanto, njeno poetično razsežnost. Menim, da je Franc Šali odkril z njo svojo pravo podobo in tudi pot v novo, še bolj poglobljeno pesniško ustvarjanje.

V njem je resnični poetični dar, in želimo mu, da ga z vsok prizadevnostjo neguje. Če je iskral smisel svoje biti in bitnosti v svojem življenjskem času, naj ga še išče in najde v poeziji. V nji je doma, in na svojem!

S. ŠALI

iz izložbe

Mladinska knjiga je v sodelovanju s Pomursko založbo izdala knjigo izbranih novel našega znanega pripovednika Miška Kranjca. Urednik izbora Janez Mušič je za to reprezentančno izdajo Kranjčevih krajših proznih del izbral devet novel, v katerih je prekmurski pisatelj dosegel svoje pisateljske vrhove in v njih izrazitejši izpričal svoj talent. Izbor je urejen kronološko in zajema štiri desetletja Kranjčevega ustvarjanja, od leta 1931, ko je izšla novela »Na valovih Mure«, do leta 1972, ko je izšla »Lepa Vida prekmurska«, v središču pa stoji novela »Grlice« iz leta 1938. Po slednji je dobil skupen naslov celotni izbor.

Tako urejena Kranjčeva besedila nam kažejo prehojeno pisateljsko pot kot zaokrožen lok, ki ga nosijo omenjena tri najboljša kratka prozna dela »prekmurskega rapsoda« (Slodnjak). Qd novele do novele sledimo temeljnimi premikom v Kranjčevem

umetniškem razvoju in doživljamo oblikovanje pisateljeve duhovne podobe, hkrati ko se nam razgrinjajo njegovi odnosi do ljudi, prekmurske pokrajine, življenja v različnih okoliščinah, izostreni »s posluhom za stvarno življenje okrog sebe in za notranje stiske predvsem malega človeka z obrobne slovenske pokrajine« (Mušič). Prekmurje in njegovi ljudje zazivajo pod čarobno močjo Kranjčevega pisateljskega peresa, z njimi pa se nam razkrivajo tudi nekateri ključni vzgibi človeškega življenja sploh.

Pomembna bogatitev knjige je 60 grafično obdelanih fotografij pisateljevega sina Miška. Fotografije niso nastajale posebej za to knjigo, vendar se fotografska upodobitev prekmurskega sveta lepo dopolnjuje s svetom, ki ga izrisuje pisatelj v svojih novelah. Fotograf Miško Kranjec je bralcu približal vidno podobo tega sveta, z nekaterimi fotografijami pa zabeležil stvari, ki jih danes ni več. Kot je povedal ob predstavitvi knjige, mu je zanimanje za fotografijo prebudil njegov oče, potem pa je ob obiskih v rodni pokrajini sledil vzgibom ujeti v fotografski objektivi to, kar je opisoval oče.

Naj še omenimo, da je urednik izbora Janez Mušič za knjigo napisal spremno besedo »Resnica v umetnosti mora odsevani vse življenjske odenke, vse barvne prelive, svetlobo in senco...«, v kateri je začetni pisateljevo ustvarjalno pot.

MIM

aškerc za današnje bralce

Če bi pesnikovo vrednost določalo število objavljenih verzov, bi bil Anton Aškerc še danes, sedem desetletij po smrti, zelo visoko, če ne kar na samem vrhu slovenskega Parnasa. Če si priključimo v misel vse, s čimer je namočil svoje zbirke in pesnitve, kar je sicer težko zaobjeti v eni sapi, bi bilo tako določeno njegovo mesto še dolgo trdno in neomajno. Ker pa pesnikovi in sploh umetnikov ne sodimo po tem, koliko so napisali, ampak kaj, gre Aškercu precej nižja stopnica. Res je namreč, in tako mnenje se je ustalilo tudi v literarni zgodovini, da tolikšna bera ne more vsebovati samo pesniško zlato, ampak je skoraj nujno, da je poleg zlata tudi jalovina. In ko so do zdaj pokazali kritični pretresi Aškercovega opusa, slednje pri njem ni tako malo. Za tako imenovano jalovino bi lahko šteli pesmi in tudi pesnitve, ki jih je Aškerc pisal v zadnjih letih svojega življenja, ko mu je umetniška moč že povsem opešala. Vendar vse to ne zmanjšuje Aškercu veljave tam, kjer je nesporna in potrjena.

Pri celostnem branju se jasno pokaže, da leži glavna teža in vrednost Aškercove ustvarjalnosti predvsem v njegovih pripovednih pesmih, pri čemer so najboljše tiste, ki govore o slovenski zemlji, njeni zgodovini in njenih ljudeh. Poleg teh so kot celota zelo visoko Aškercove lirčne pesmi. Kakovost drugih pesmi pa na splošno zelo niha, saj se iz nadpovprečnosti dvignejo le nekateri naslovi kakor tudi deli posameznih pesmi in pesnitev. To kvaliteto nihanje so upoštevali vsi pripravljalci izborov iz Aškercovih poezij. Do zdaj jih je izšlo šest, prvi že leta 1913, leto po Aškercovi smrti, zadnji pa leta 1971 v uredništvu Janeza Logarja.

Čas je pokazal, da je treba Aškercu ponovno izdati, predvsem

listo, kar lahko spregovori današnjemu bralcu. Te naloge se je lotil pesnik Janez Menart in tako smo nedavno od Cankarjeve založbe dobili novo miniaturo z Aškercovimi besedili. Knjižica je natisnjena v nakladi 5000 izvodov, kar pomeni, da so jo založniki namenjili kar najširšemu krogu bralcev. Takoj je treba dodati, da se Menartov izbor precej razlikuje od dosedanjih, je preglednejši, pri naša več besedil, ki jih prejšnji uredniki niso upoštevali, opuščala pa tudi marsikaj, kar je bilo moč brati v dosedanjih izborih.

Menart je Aškercovo poezijo v tem izboru razdelil v sedem tematskih oziroma motivnih sklopov. To so: zgodovinske balade in romance, balade in romance iz ljudskega življenja, socialne pesmi, miselne pesmi, popotne pesmi, domovinske pesmi in osebne pesmi. Najobsežnejši razdelek predstavljajo zgodovinske balade in romance. Celotni pripovedni del je razširjen z odlomki iz Aškercovih pesnitev. Z izborom teh odlomkov, ki se zdijo umetniško prepričljivejši od pesnitev, je Menart slednje upravičeno rešil pozabe. Ob tem moramo povedati, da je marsikaj, kar so drugi uredniki uvrstili v svoje izbore, opustil, ker so ta besedila izgubila na aktualnosti in so torej za današnjega bralca manj zanimiva.

Menart pa ni samo po svoje delal izbora, marveč je mnoga Aškercova besedila tudi pesniško in predvsem jezikovno nekoliko posnažil. Drugače povedano, Aškercuemu starinskemu jeziku je nadel razumljivo obliko, opustil narčne besede in jih zamenjal s knjižnimi, predvsem pa zamenjal nekatere srbohrvatizme, ki jih pri Aškercu ni malo, z ustreznimi slovenskimi izrazi. Z vsemi temi posegi »posnaženi« Aškerc se v priučujoči miniaturni izdaji bere skoraj tako, kot da bi pesmi napisal nedavno in ne že pred skoraj sto leti. S tem urednik ni opravil le hudo težavne in predvsem odgovorne naloge, marveč tudi nedvomno

pripomogel k temu, da bi Aškercu začeli brati tudi nekoliko drugače, kot smo ga do zdaj.

I. ZORAN

PRIROČNIKI

prva pomoč v družini

Nesreče se ne dogajajo samo drugim. Kdaj pa kdaj dolete vsakogar, če ne prav njega, pa vsaj katerega od njegovih bližnjih. In če nesreče ni treba v gore ali morske globine, veliko se jih dogodi prav tam, kjer se ljudje počutijo najbolj varni — doma. V takih primerih je dobro, če zna človek nuditi prvo pomoč sebi, otroku, zakonskemu sodrugu, staršem. Prva pomoč res ni drugega kot prvo ukrepanje, za varovanje ponesrečenca in tisto najnujnejše kar kot nestrokovnjaki lahko nudimo, pravo zdravljenje ostaja v rokah zdravnika in drugih strokovnjakov, vendar pa je prvo ukrepanje dostikrat lahko življenjske važnosti. Zato sodi znanje prve pomoči med osnovna znanja, ki bi jih moral biti več vsak odrasel človek, njegove osnove pa poznati tudi mladostnik in do neke mere celo otrok.

Priročnikov prve pomoči na knjižnem tržišču ne manjka, kljub temu pa je novost Mladinske knjige, ki se je odločila za hatis prevoda izvirne angleške izdaje »Prva pomoč in preprečevanje nesreč«, vredna pozornosti. Knjiga je namreč zasnovana tako, da daje bralcu važne napotke o nesrečah

in kako v posameznih primerih ravnati z ozirom na vsakdanje razmere v družini. Ker so predvsem nesreče otrok in ostarelih doma kar pogoste, posvečata avtorja knjige Sue Cook in Nick Landon veliko pozornosti družini in varnosti doma, opozarjata na vse nevarne točke in domača opravila, ki so lahko vzrok nesreče, nato pa obdelata ukrepanje pri nezgodah, umetno dihanje, ravnanje pri srčnem infarktu, krvavitvah, nezavesti, zlomih, opeklinah, šoku, ugrizih in celo pri porodu. Knjigo zaključujeta z nasveti, kako ukrepati, če pride do nezgod na potovanjih in med počitnicami na morju, v gorah, na snegu itd.

Odlika knjige je nedvomno poleg poljudnega in razumljivega jezika tudi v zelo pestrem slikovnem gradivu. Dostikrat slika več pove kot še tako izbrane besede. V družinski knjižnici te knjige ne bi smeli pogrešati.

M. MARKELJ

MIM

štiristoletna hiša slovensčine

pripada kot temeljno slovstveno delo in kulturni spomenik vsemu človeštvu in vsakemu narodu, še prav posebej pa tistim evropskim narodom, ki svoje narodne identitete niso potrjevali z močjo in velikostjo, marveč predvsem v duhovni in kulturni sferi. Ta knjiga, ki je duhovno pojila in bogatila mnoge narode, je Sveto pismo ali Biblija.

Letos praznujemo Slovenci častitljivo obletnico: štiristo let mineva od takrat, ko smo kot prvi med južnimi Slovani dobili prevod celotne Biblije, »Svetu pismu stariga inu noviga testamenta slovenski tolmačenu skuzi Jurija Dalmatina«. Ta naš veliki mož je celih deset let življenja posvetil nadvse zahtevni nalogi v slovensčino prevesti jezikovno zelo zahtevna biblijska besedila. Kot luteran se je seveda naslonil na Lutrov prevod Svetega pisma, čeprav je znal grško in hebrejsko, torej oba poglavitna jezika, v katerih so pisani izvorni svetopisemski teksti. Ko je Biblija leta 1584 izšla, lepo vezana, v lepem tisku in opremljena z ilustracijami, je pomenila prvovrstno kulturno dejanje za naš narod, skupaj s Trubarjevimi besedili in besedili drugih slovenskih protestantov pa

je položila trdne temelje slovenskega pismenstva in književnosti. Še dandanašnji vidijo slovenisti v Dalmatinovi Bibliji pravo jezikovno umetnino.

V počastitev te pomembne kulturne obletnice je izšel nov slovenski prevod Nove zaveze Svetega pisma. Izdal ga je Nadškofijski ordinariat v Ljubljani, natisnila Delovna tiskarna, opremil pa Design biro. Knjiga ima 768 strani, vezana je v rdeče češko platno, natisnjena pa je na posebnem tankem papirju, ki mu tiskarji pravijo biblijski. V knjigi je natisnjenih vseh 27 novozaveznih knjig: evangelij, apostolska dela, pisma in Razodetje, vendar prevod besedil predstavlja le tretjino knjige, ostalo odpade na uvodna pojasnila in na zares obsežne in izčrpne spremljajoče opombe. Skupaj z referencami ob robu svetopisemskih besedil ponuja nova izdaja odlično pomoč za študij in preučevanje tega starega kulturnega spomenika, za verujočega pa seveda dragocen vir verskih resnic.

Besedilo je prevedeno iz grščine, torej iz izvornika, kot ga podaja znanstvena in kritična izdaja Svetega pisma Združenih bibličnih družb iz leta 1975. Slovenski prevod so opravili: O. Črnilogar, dr. K. Gantar, Alojz Rebula in dr. France Rozman. Pri zahtevnem delu so jim pomagali številni

svetovalci in sodelavci. Prevajanje je trajalo cela tri leta.

V posodobljenem prevodu so vsebinske in oblikovne novosti. Prevajalci so opustili dosedanje latinizirane oblike svetopisemskih imen in raje uporabili izvorno hebrejsko oziroma grško obliko osebnih in krajevnih imen. Izjemo so naredili le pri tistih najbolj znanih imenih, ki so se globoko usidrala v naš pojmovni svet. V vsebinskem pogledu so prevajalci sledili predvsem cilju, naj bi bil svetopisemski tekst jase, razumljiv, misli natančneje izražene. Se posebno skrb pa so posvetili jezikovni in slogovni plati prevoda, saj je Sveto pismo od Dalmatina dalje tisti temeljni tekst, ki kaže razvitost slovenskega jezika.

Dandanes sicer te vloge Sveto pismo nima. Slovenci imamo ustrezne strokovne knjige, kjer se slovensčina jezikovno oblikuje in normira. Kljub temu pa vsak prevod Svetega pisma lahko vzamemo kot potrdilo bogastva nekega jezika. Ob tem zapišimo še tole: kaj bi ne bilo prav, ko bi počastili štiristoletnico Dalmatinove Biblije še z izidom četrte, zadnje knjige Slovarja slovenskega knjižnega jezika? Mar ni to v jezikovnem pogledu današnja slovenska Biblija?

OBRAZI

GEFANGENENUMMER: 8121

Slutnja pomladi je presekala dolgozajen zimski mraz. Gorjanske košenice so se razgolile in z njih je topel veter zavel tudi v dolino in pobiral zadnje krpe snega s prisojnih pobočij. Le v grapah se je še v soncu belil sneg, žareč kot tisoče biserov. Človek in narava sta se oddahnila, osvobodena ledenega oklepa sta uživala bleščeče in že kar tople žarke zimskega sonca. Tudi Tone Petric iz Bircne vasi se je dal preamiti toplemu soncu. Ko sem ga obiskal, je sedel na pragu domače hiše in z nožkom čistil ter prizoval bekovje. Zaplesti bo treba raztrgane koše in košare ter pripraviti šibe za privezovanje trt v vinogradu na Ljubnu, in ti topli januarski dnevi, vsak posebej kot od neba podarjen in dragocen, so kot nalašč za tako delo. Tone je po poklicu avtomehaničar, sedaj, ko je že vrsto let upokojen, pa rad prime tudi za vsako kmečko delo. Brezdelja namreč ni vajen.

Pogovarjava se, medtem ko namaj januarsko sonce graje čelo. Tonetovi stavki so kratki. Nerad govori o sebi. To, kar pove, pa naju hitro in kruto prestavi v drugi čas, poln trpljenja, lakote in smrti. Tone pa je tudi pri opisovanju teh grozot kratak. Z ironično trpkostjo pravi: »Kaj bi, lakote nismo trpeli. Nasekali so nam kolerabe in bukovega kruha, pa smo jedli kot prašiči. V kruhu je bilo več kot tri četrt bukovega žaganja, ostalo pa je bil žitni zdrob. Vsak dan je kdo izmed nas izginil. Iz visokega dimnika v krematoriju pa se je neprestano kadilo.« Pokaže mi kovinski obesek s svojo številko: GEFANGENENUMMER 8121. To je bil v tistih letih on. In ni dosti manjkalo, pa bi ostala od njega le še ta ploščica s številko. Zloglasno nacistično taborišče Buchenwald je zapustil le malokdo živ. Tone je imel to srečo.

V Nemčijo je kot vojni ujetnik prišel že spomladi leta enainštirideset. Prvih šest mesecev je delal pri nekem kmetu, jedel pa skupaj z domačim psom. Pri drugem kmetu, pri katerem je delal naslednjih šest mesecev, je bilo boljše. Kot izučeni mehanik je popravljali kmetijske stroje in se s kmetom, ki nacistov ni maral, prav lepo razumel. Ta mu je tudi omogočil, da je prvič po enem letu prišel preko pisma v stik z ženo Marijo, katero je moral zaradi vojne že nekaj dni po poroki zapustiti.

Nemška vojna industrija je potrebovala čedalje več dobrih mehanikov in Tonetove navidezne kmečke idile je bilo kmalu konec. Premestili so ga v Nürnberg, kjer je skupaj z ujetniki vseh mogočih narodnosti v tovarni Mann sestavljal in popravljali motorje za tovornjake in oklopnike. »Tam sem med ujetniki spoznal Omerja Čoliča iz Dobanovcev pri Beogradu,« pripoveduje Tone. »Dober človek je bil, predvojni komunist. Tudi v taborišču je organiziral partijsko celico. Enajst nas je bilo. Naša naloga je bila sabotirati stroje, ki so bili namenjeni za nemško vojsko. Dovolj je bil že napačno privit vijak, toliko da je motor zdržal poskusno obratovanje v tovarni, pri obremenitvi na terenu pa mu je počil blok. Naše geslo je bilo: vsak sabotirani nemški motor nas bo pripeljal bliže koncu vojne. Nekaj časa je šlo, potem pa so nas odkrili; izdal nas je lastni tovariš, neki Poljak. Poljake in Ruse so takoj postavili ob steno in jih postrelili, nas druge pa zasliševali. Ker nismo ničesar priznali, so nas poslali v različna taborišča. Jaz sem prišel v Buchenwald. Od vseh sem potem srečal samo še Čoliča. Po vojni me je poiskal in postala sva dobra prijatelja.«

Tudi v Buchenwaldu je Tone Petric popravljali stroje, tokrat pod strogim nadzorstvom, tako da sabotaže niso bile več možne. Sicer pa bi ga že najmanjša napaka stala življenje.

V taborišče ni pronicnila niti ena vest o dogajanju na frontah, šele ko so okoli žičnih ovir zarohneli ameriški tanki, so se ujetniki zavedeli, da se nekaj dogaja. »Nacisti so postali zmedeni. Poskrili so se kot podgane. Tedaj se je zadeva obrnila.« Tisočero od trpljenja, lakote in udarcev iznakaženih rok se je stegnilo po krvnikih in terjalo zadoščanje za ponižanja, trpljenje in smrti: v svojem imenu in v imenu tistih tovarišev, ki so za vedno izginili v žrelu krematorija.

Po več kot štirih letih se je Tone vrnil v razdejano domovino, k mladi ženi Mariji. Šele sedaj mu je res prišlo prav vse znanje, ki si ga je z leti pridobil o strojih in mehaniki. »Prišel sem kot štiritajstleten fantič. K Škedlju v Kandijo sem se prišel učiti iz rodnih Ravencev blizu Suhorja pri Metliki. Prvo leto sem bil pri mojstru za hišno pomočnico, šele drugo leto pa sem bil lahko v delavnici. Tam smo sami ročno stružili rezervne dele in ulivali ležaje. To znanje sem dobro izkoristil po vojni, ko rezervnih delov ni bilo. Skoraj vse smo izdelovali sami in glej: stroji so vozili in nekateri takrat ročno izdelani deli so bili celo boljši in zdržljivejši, kot so današnji serijski.«

Tone Petric je bil tudi eden od ustanoviteljev novomeškega Avto-moto društva in pravi entuziast na tem področju. Precej šoferjev, ki še sedaj vozijo po naših cestah, se ima za poznavanje voznških veščin, predvsem pa motoroznanstva, ki bi ga po Tonetovem mnenju moral imeti v mezincu vsak poklicni šofer, zahvaliti prav njemu.

Ko sem odhajal od Toneta, je sonce še vedno sijalo. Tudi na orumeneli listi, ki jih je držal v rokah: tista redka pisma, ki jih je lahko postal svoji mladi ženi iz taborišča. KRIEGSGEFANGENEN POST, je zapisano na njih z velikimi črkami, na rokopolisu, ki ga je v daljnji deželi s tresočo roko pisal ujetnik, pa je štampiljka GEPRÜFT — preverjeno.

TONE JAKŠE

VSAKDANJI KRUH NA TISOČ NAČINOV

MATI OTROKOM IN STARŠEM

Povsod je lepo, a doma še najlepše, naj je domek še tako skromen. Če to reče Dragica Nunčič, prva slovenska učiteljica v tujini, ki že okrog 13 let poučuje otroke naših zdomcev v raznih krajih Zvezne republike Nemčije, potem to ne more biti fraza. Dragica, rojena v Oplotnici, tam, kjer kopljejo granit, se marsikomu zdi, kot da je izklesana iz tega pohorskega kamna. Toliko volje, odrekovanja in končno — uspehov zmore in doseže le oseba, ki se je tudi s srcem zapisala svoji stroki.

Dragica Nunčič ima rada Krško, kamor je prišla pri 19 letih. Tam je rodila sina in si postavila dom.

»Trdno si želim, da se v letu 1986 za vedno vrnem domov. Svoja dva vnučka bi rada vzgojila v velika rodoljuba. To je tudi moja naloga v Nemčiji. Rada bi poleg tega veliko brala.«

Stene njenega doma krasijo tudi dela takšnih mojstrov, kot so Jakac, Ciuha in Štoviček. Do vseh miniaturnih ni bilo lahko priti, le nekaj je bilo podarjenih. Skulpturi Vladke Štoviček Nosečnica in Ciganka jo spominjata, prva na snahu, ki je pozirala umetnici, druga pa na Cigančke iz Niša, ki jih je štiri leta poučevala v Darmstadt. Nje vzgojiti in jim kaj dopovedati je bila tudi prava umetnost, toda križev in težav, a tudi redkih prirsčnih, veselih trenutkov je bilo za Nunčičevo naenkrat konec, ko so ti otroci s svojimi starši nenadoma zbežali v Pariz.

Prva leta učiteljevanja v Stuttgartu in okolici so bila seveda najtežja, saj je bilo potrebno otroke za slovensko šolo pridobiti z obiski na domovih staršev. V teh prvih, skoraj osmih letih dela v Nemčiji je Dragico najbolj zbolelo, ko je nekoč prišla k slovenskim staršem v Ravensburg in se predstavila kot slovenska učiteljica, a ji je mati pomolila pred nos zelen nemški potni list in ji med vrati zabrusila: »Mi vas ne rabimo.« V Stuttgartu so že februarja 1971 ustanovili slovensko društvo »Triglav« in v mali dvorani pri zavednem Slovencu Martinu Dolinšku, gostilničarju v Stuttgart—Rohru, ki je nasitil tudi marsikakšnega trenutno brezposelnega delavca, so kmalu pripravili prvo prireditev ob dnevu mladosti v Nemčiji. Dolinšek se je medtem že vrnil v domovino in si uredil na Vrhu nad Boštanjem prijeten dom in lično urejeno gostilno, kamor radi zaidejo zdomci povratniki, ob božičnih in velikonočnih praznikih pa tudi delavci, ki so še na začasnem delu v tujini in so spoznali gostoljubnega gostilničarja že v tujini.

Dragica je ustanovila slovenski društvu v Reutlingenu in Nagoldu, obe se že ponašata z desetletnico, zato je razumljivo, da je vez med šolo in društvom hotela ohraniti tudi v zadnjih petih letih poučevanja v Frankfurtu na Maini. Pri slovenskem kulturnem in prosvetnem društvu »Sava« skrbi za kulturo in knjižnico; vesela je, ko otroci pridejo prepevat in plesat v kletne društvene prostore na Metzlerstrasse 35, potem pa se zadovoljni vračajo na domove staršev, ki so še malo »potegnili«, da bi zaslužili kakšno marko več. Nunčičeva seveda vse to počne v svojem prostem času, ki pa ga zase pravzaprav sploh nima.

Vsaki šest tednov je v društvu »Sava«, ki je zakoračilo že v 12. leto, prireditev, na kateri sodelujejo starši in otroci. Folklorni, dramski, literarni, ritmični in novinarski krožek niso le na papirju, saj hočejo učenci ob sobotnih popoldnevih v društvu dokazati, da znajo ceniti prizadevnost in ljubezen svoje druge mame — Nunčičeve, hkrati pa se v malce tekmovalnem vzdušju postaviti pred svojimi

starši, s katerimi Dragica pripravlja ob sredah in četrtkih popoldne literarne večere o Ingoliču, Cankarju, Prešernu in drugih naših pisateljih in pesnikih. Če ni Nunčičeve v »Savinjih« prostorih, potem je tam le malo obiskovalcev, toda to se primeri tako redko, da skoraj ni vredno omembe.

Da bo to držalo, kaže naposled tudi navdse profesionalen odnos Dragice Nunčič do dela v oddelku slovenske šole, ki deluje v Frankfurtu v okviru nemške šole — zaradi pač nekoliko drugačne organiziranosti šolstva v deželi Hessen. Redoljubni Nemci so Dragico ob zadnjih božičnih praznikih nagradili s tremi dnevi izrednega dopusta, ker v petih letih ni zamudila niti ene šolske ure! To je zares lahko vzor za precej mlajših kolegic, zoper katere imajo naši zdomci veliko pripomb, češ da jim je vseeno, če odpade kakšna ura dopolnilnega pouka slovensčine. Take očitke naših delavcev v tujini bi morali pristojni v naši republiki, ki odločajo o učiteljih po svetu, skrbneje proučiti. »Sem kar ponosna, da imam življenjsko univerzo, mislim, da mi tudi ljubljanska ne bi dala večje. Tujina nas je naučila, kako je treba ljubiti domovino, da to ni le prazna beseda,« pravi Nunčičeva, ki ima učiteljske.

V slovensko šolo je pridobila že 118 otrok. Sodi, da jih je zdaj vključenih približno tri četrt s tega območja. Večina staršev se zaveda, da je slovenska šola potrebna, in ohranjajo stik z njo. V Frankfurtu poučuje Nunčičeva ob ponedeljkih, torkih in sredah tri skupine učencev (od 1. — 3., 4. — 6. in 7. — 10. razred); v četrtek mora s vlakom v 50 kilometrov oddaljeni Darmstadt, kjer starši — zvečine so doma iz okolice Slovenske Bistrice — pridno pošiljajo otroke k pouku, čeprav se jih večina ne namerava vrniti. Ob petkih hiti Dragica s tramvajem v 20 km oddaljeni Offenbach in 28 šolskih ur je sklenjenih. V soboto popoldne ima malo šolo za 17 otrok v prostorih »Save« v Frankfurtu. In ponovi se zgodba: starši pripeljejo otroke, za Dragico pa so oboji otroci, ki so potrebni in deležni prave materinske skrbi in ljubezni. Zanj pa bo, kot pravi, največje plačilo, če se bodo vsi njeni »otroci« vrnili domov, ko se bodo gospodarske razmere izboljšale.

PAVEL PERC

Umor zapečatil usodo gradu?

O. komisiji, ki jo je v grad pripeljal F. Valt, niso v Ljubljani in Novem mestu ničesar vedeli — Grad in njegovi prebivalci povezani s kulturno dediščino — Jovo Grobovšek o usodi Gracarjevega turna

Spomladi 1980 je na Gracarjev turn F. Valt J. pripeljal nekaj ljudi, ki jih je Viti predstavil kot komisijo spomeniškega varstva, ki mora pregledati grad, ugotoviti, v kakšnem stanju je ta kulturnozgodovinski spomenik, in se odločiti o nadaljnji obnovi gradu. Poleg treh domačinov, predsednika in tajnika krajevne skupnosti Orehovica in predstavnika borčevske organizacije Franca Božiča, Jožeta Zagorca in Franca Šinkovca so bili v njej še ljudje, ki jih je Valt predstavil kot predstavnike republiškega zavoda za spomeniško varstvo, dr. Ervina Šuštaršiča, inž. Draga Prešeničnega in prof. Andreja Janežiča.

turnu, o kateri je pisal tudi Trdina. Tudi tukaj se je Josip pokazal kot pravi sin svojega narodnozavednega očeta. »Kako, Mecklenburška? Nikomur nisem dovolil kopati!« Okrajni novomeški glavar je ob tem onemel, toda ostalo je pri Rudeževem, čeprav so ga zaradi tega poklicali k vojakom in je moral odšteti veliko denarja za cesarsko vojno posojilo, da se je odkupil.

prvim upornikom v Gorjancih vola in da je morala z družino stati pred puškami legistov, ki so nasilno zavzeli grad. Vlasta je med vojno rešila smrti terenskega sekretarja Osvobodilne fronte, ko so v grapi Tolstega vrha postrelili več zvezanih nesrečnikov in jim s krampi razbili glave. Hečur Vito, ki je prav tako delala za partizane, je oče Heri, takratni orehoviški župan, komaj rešil iz brloga Wolbangove črne roke, od koder so jo poslali v internacijo v Nemčijo, kjer je spoznala bodočega moža, Belgijca, ki je prav tako sodeloval v odporniškem gibanju

PARTIZANI ZAŽGALI GRACARJEV TURN

Nedvomno se z bogato kulturno dediščino Gracarjevega turna ne more primerjati noben drug grad, niti Smoletov Prežek ne, ki ga je obiskoval celo Franca Prešeren. Tudi zadnji graščak Herbert Schoeppl, ki se je na Gracarjev turn priženil s sosednjega gradiča Vrhovo — poročil se je z Dragotinovo vnukinjo Vlasto Rudežev — je bil ves prevzet od bogate dediščine tega slikovitega gradu. Žal je mnogo škode naredila vojna, kajti grad, v katerem so se septembra 1942 utrdili belogardisti, so napadli partizani in ga v začetku decembra zažgali, ker je bil pomembna in utrjena strateška postojanka. Ogenj je uničil številne umetniške slike, knjige neprecenljive vrednosti, prav tako tudi dokumente o zgodovini družine in dragocene ruske ikone, ki jih je Dragotin Rudež zbiral v času, ko je bil deželni poslanec na Dunaju.

BO GRACARJEV TURN PROPADEL?

Sedaj starejša in bolna Vita je po tragični smrti svoje mlajše sestre Nede ostala edina lastnica danes še vedno najbolj ohranjenega gradu v dolini Krke, ki je bil pred dobrimi tremi desetletji proglašen za kulturni spomenik. Odkar v Novem mestu deluje Zavod za spomeniško varstvo, sedaj Zavod za ohranitev naravne in kulturne dediščine, si prizadevajo, da bi najprej zaščitili pred nadaljnjim propadanjem in postopoma strokovno obnovili tudi ta grad. »Žal pa je po zadnjih tragičnih dogodkih postala nadaljnja usoda Gracarjevega turna še bolj negotova,« pravi vodja novomeškega zavoda inž. Jovo Grobovšek. »Denarja je že tako in tako malo, vendar nam je kljub temu uspelo zagotoviti za delno obnovo strehe in statično sanacijo osrednjega romanskega stolpa za letos 3,1 milijona dinarjev; pol od te vsote bo dala novomeška občina, polovico pa republiški zavod. Vendar se kaj lahko zgodi, da se bodo stvari zapletle. Po naši zakonodaji so take objekte dolžni vzdrževati lastniki, če pa ti tega ne zmorejo, lahko skrb zanje prevzame družba, seveda za lastnikovim dovoljenjem, poleg tega je treba vložena družbena sredstva zavarovati s hipoteko. Vsekakor bomo morali za začetkom del počakati do konca preiskave, kajti grad je zapečaten. Medtem pa se je že ali se še lahko marsikaj zgodilo. Denimo: teža snega lahko poruši streho, nič čudnega ne bi bilo, če so ob nedavnem hudem mrazu popokale vodovodne cevi, da ne naštevamo naprej. Grad je namreč že sedaj v dokaj slabem stanju, ničesar v njem doslej niso obnavljali načrtno ali vsaj z vednostjo spomeniškega varstva. Lani smo sicer dali Nedi kemikalije za zaščito grajskega pohištva — nekaj kosov je prav lepih — letos pa smo pohištvo hoteli še dodatno zaščititi in premestiti v poseben prostor, tisto seveda, kar je ostalo po požaru in tudi kasneje, se je marsikaj razneslo. Če ne bodo vprašanja okoli zaščite in obnove gradu čimprej rešena, se lahko zgodi, da bo Gracarjev turn v letu, dveh propadel bolj, kot je zadnjega pol stoletja.«

ANDREJ BARTEJ BOJAN BUDJA

GRAD LAHKO V TREH LETIH PROPADNE — Tako trdi inž. Jovo Grobovšek, vodja novomeškega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine, ki dobro pozna Gracarjev turn. »Nič v njem se ni doslej sistematsko obnavljalo, zato je potrebno njegovo prihodnost čimprej razjasniti,« pravi.

ZMERAJ NA STRANI NOB

Rudeževi so bili trdni, zavedni in napredni Slovenci tudi med okupacijo. Nikakršno naključje ni, da je Vlasta Rudeževa, vnukinja Trdinovega pobratima, aprila 1942 kupila

velja še posebej za čas, ko je bil v lasti Rudežev družine, se pravi od leta 1821 naprej, ko je Gracarjev turn od prejšnjega lastnika kupil Anton Rudež, graščak iz Ribnice in vnet kulturni mecen. Ko sta Anton Rudež in njegov sin Jožef živela v Ribnici, je bil njihov grad pomembno kulturno središče. Anton Rudež je rad zahajal na dom barona Žige Zoisa v Ljubljano, si tam zapisoval narodne pesmi in za ribniškega kaplana Valentina Vodnika, ki je bil v gradu vsakdanji in vedno dobrodošel gost, zbiral redkeje slovenske besede. Prav tako je na Rudežev ribniški grad rad zahajal Prešernov prijatelj dr. Jakob Zupan, poleg njega pa je Rudež večkrat gostil tudi Vraza in Korytka, Antonov sin Jožef, ki je rad potoval, je v Weimaru obiskal celo slovečega pesnika Johanna Wolfganga Goetheja.

TRDINA JE IMEL NA GRADU SVOJO SOBO

Prvi Rudež, ki je prebival na Gracarjevem turnu, pa je bil Jožefov sin Dragotin, prav tako vnet za kulturo. Dvakrat je bil celo deželni poslanec, najbolj pa je imel v čisljih rusko umetnost. Dragotin je bil dober prijatelj z Janezom Trdino, z njim pa se je, ko so Trdino upokojili in se je z Reke preselil v Novo mesto, pobratil in mu pomagal zbirati narodopisno gradivo. Trdina je bil zato čest gost na Gracarjevem turnu, kjer je imel v zahodnem grajskem stolpu tudi svojo sobo. Prav Dragotin Rudež je s Trdinovim delom seznanil takratnega urednika Ljubljanskega zvoza Frana Levca in nič čudnega, da je le-ta ob Rudeževi prezgodnji smrti leta 1885 v Ljubljanskem zvonu zapisal, da je bil Dragotin »mož plemenitega srca, staroslovenskega poštenja, izredne gostoljubnosti, poštenovalne darežljivosti in zlatočistega domoljubja«. V Slovnanu pa so ob Rudeževi smrti zapisali, da je bil »izredna prikazen v našem narodu in jeden najplemenitejših narodnjakov, kar jih je rodila zemlja Slovenska«. Ko je Dragotin Rudež, star komaj 52 let, umrl, je grad prevzel njegov sin Josip. Nekega dne je dobil obvestilo, da bo na Gracarjev turn prišla vojvodinja Mecklenburška s svojim spremstvom. Mecklenburška, visoka avstrijska plemkinja — šepetali so celo, da je nezakonska hči cesarja Franca Jožefa — se je starostno ukvarjala z arheologijo in je hotela odkopati tako imenovano bratovsko gomilo pri Gracarjevem

»LE ČESA ME BO STRAH?!«

Kakorkoli že, ta in podobni dogodki vendarle dovolj zgovorno pričajo, da odnosi med F. Valtom J. in grajskimi se zdlece trdi med dobri, kot osumljenec trdi med preiskavo. Zlasti se je zadnja leta zapletlo med Nedo in Valtom. Da bi Valtu onemogočila vstop v grad, je Neda pred časom zamenjala celo ključavnico vhodnih grajskih vrat. Edino skozi ta vrata je bilo moč priti v grad, ki ima sicer še dva stranska vhoda: enega skozi kuhinjo in drugega, ki je že od nekdaj iz notranje strani zabiti; vrata, ki so iz gradu peljala skozi kuhinjo, pa so bila prav tako ves čas zaprta in trdno zaklenjena z obežanko. Morilec, kdorkoli je že bil, je torej lahko prišel v grad le skozi glavni vhod, vendar le takrat, ko nikogar od grajskih ni bilo doma. Znano je, da so grajski, kadar so bili doma, vrata iz notranje strani vedno zaprli z močnim zapahom. Kaže, da je morilec moral imeti ključ in da je lahko prišel v grad takrat, ko Nede ni bilo doma, najverjetneje med osmo in deseto uro zvečer, ko je bila Schoepplova na obisku pri Mici Franko. Očitno na tako možnost Neda ni računala, kajti v nekem pogovoru jo je Jakše vprašal, če je ni nič strah same ponoči v gradu. »Česa naj me bo strah, saj sem trdno zaprta in varna,« mu je brezskrbno odgovorila. »Jaz pa ne bi sam prebil ene noči v gradu,« je odvrnil Jakše.

GRACARJEV TURN KUPILI RUDEŽI

Po umoru Nede Schoeppl je mogočni grad pod Tolstim vrhom prazen, in Jökler traja preiskava, tudi zapečaten. Prihodnost gradu je negotova, in to gradu, ki ima tako bogato in za našo zgodovino in kulturo tako pomembno preteklost. To

POTA IN STRAHOVNA VLOMILNICA

dežurni poročajo

KRADEL V GARDEROBNI OMARICI — 23. januarja je neznan storilec iz garderobne omarice v strašnem Novolesu izmaknil dva tisočaka. Možje postavje za neznanim predrežem se poizvedujejo.

KDO JE VLOMIL V ZIDANICO? — Med 22. in 24. januarjem je nekdo vlomil v zidnico na Golobjemku, last Janeza Kovačiča iz Grobelj. Storilec je vse stvari v zidnici pustil nedotaknjene, škoda, ki jo je povzročil z vlomom, pa je ocenjena na tri stotake. »Poštenega« vlomilca še iščejo.

ODNESEL PONJAVO IN GUMI — 27. januarja med 16. uro in 20. je neznan storilec iz kesona tovornjaka, ki je last Avtoprevoza iz Ivančne gorice, ukradel ponjavo in dvoje prednjih traktorskih gum. Avtoprevoz je s krajo oškodovan za preko 100 tisočakov. Tatu še iščejo.

Z lesom kar »po domače«

Družbeni pravobranilec samoupravljanja Janez Zajc opozarja na slabosti v GG Brežice — tozd Gozdarstvo

TREBNJE — Že v preteklih letih je družbeni pravobranilec samoupravljanja opozarjal na to, da bi lahko v marsikaterem trebanjskem obratu že zdavnaj imeli temeljno organizacijo. Ta ugotovitev velja zdaj še toliko bolj, kot je pred leti. Vendar pa organizacija temeljnih organizacij ni edina skrb pravobranilca. Janez Zajc, ki opravlja to dolžnost in hodi vsak teden tudi v Trebnje, kjer ima ob sredah uradne ure, je povedal, da je v občini še več odprtih vprašanj.

»Za to, da bi se obrati preobrazili v temeljne organizacije, se v občini zavzemajo že dalj časa. Dejstvo je namreč, da so ti obrati dosegli že tak obseg proizvodnje, da bi si to zaslužili. Pa tudi njihovi proizvodni in poslovni učinki so hvalevredni. Vendar delavci v teh obratih nimajo velikega vpliva na delitev dohodka. Zanimivo pa je, da so proti organiziranju temeljnih organizacij vodje teh obratov,« je dejal Janez Zajc.

Družbeni pravobranilec je dal pobudo za ureditev samoupravnih odnosov tudi v KIT KZ Trebnje in Mercatorjevem TOZD Gradišče Trebnje. V teh dveh temeljnih organizacijah so lani povsem brez zadržkov pristali na združitvi obeh sozdov. Ko pa bi se morali dogovoriti za povezavo v občini, je zaškrpalo in oba tozda poslujeta vsak zase. Resda je bilo v elaboratu o združitvi obeh sozdov predvideno, da bi v Trebnjem nastala enovita delovna organizacija. Pri tem je vztrajala tudi KZ Trebnje. V tozdu Gradišče pa so zagovarjali združitve trgovine v enem tozdu, medtem ko naj bi temeljna zadržna organizacija skupaj s trgovinami za oskrbo kmctov z repromateriali poslovala posebej. Za tako organiziranost se zavzema tudi družbeni pravobranilec samoupravljanja, ki se pri tem opira na zakonske določbe. O tem, kako se bodo dogovorili v KZ Trebnje in Mercatorju, pa naj bi družbenega pravobranilca samoupravljanja obvestili do 15. marca.

PO DOLENJSKI DEŽELI

● Vlomilec brez imena si je v nedeljo ponoči iznenada zaželel kulturnih dogajanj. V ta namen je vlomil v Dom kulture na Prešernovem trgu, tam pregledal predale po mizah in omurah, vendar je odšel praznih rok. Očitno je slabo obveščen o premožnosti kulturnih ustanov.

● Trojka »hrabrih« mladeničev — 19-letna P. L. in B. V. ter mladoletni B. J., vsi iz Novega mesta — je prejšnji teden vlomila v bife Dolenjkinoga marketa na Kristanovi ulici. Mladeniči so iz bifeja odšli praznih rok, kar je celo razumljivo, saj so jih spremljali tudi miličniki, ki so trojko prijeli še med delom.

● V noči na 23. januar je s stene hleva Antonije Antončič iz Praproč izginil konjski komat, ocenjen na kakih 30 tisočakov. Kraje je bil najbolj vesel konj v hlevu, ki si bo lahko privoščil nekaj časa počitnic. Koliko, je odvisno predvsem od miličnikov.

PRTLJAGA KRIVA NESREČE

NEMŠKA VAS — 55-letna Alojzija Mekše iz Dolnje Dobrave se je 26. januarja peljala na kolesu iz Dobrave proti Dolnji Nemški vasi. Tam je zapeljala na poledeneli del ceste, pri tem pa je prtljaga, ki jo je vozila na krmilu, udarila v prvo kolo. Kolesarka je izgubila ravnotežje, padla po cesti in se poškodovala. Zdravniško pomoč so ji nudili v novomeški bolnišnici.

»Marsikaj je narobe tudi v Gozdnem gospodarstvu Brežice, tozdu Gozdarstvo Mokronog. V tem tozdu niso pravočasno sprejeli plana za to leto, imajo premalo strokovno usposobljenih delavcev, v materialnem in finančnem poslovanju ne upoštevajo določil samoupravnih aktov in še bi lahko naštevali. Če rečem, da so izstavljalji dokumentacijo o prodaji lesa na panju šele za nazaj, da so revirni gozdarji, ki so brez ustrezne izobrazbe, sprejemali denar kar »na roke« in ga dajali naprej »ob priliki«, potem sem bil, se mi zdi, dovolj določen. S kršitvijo pa ravnajo v tem tozdu precej v rokvicah. Tako je bilo v primeru, ko se delavci zaradi malomarnosti povzročili požar, podobno je bilo tudi, ko je tekel disciplinski postopek zoper delavca, zoper katerega je že tako in tako podana kazenska ovadba,« je dejal Janez Zajc.

A »grešniki«, naštetih tu, niso edini v trebanjski občini. Kot je družbeni pravobranilec samoupravljanja obveščen, se marsikaj dogaja tudi v Gradbenem in komunalnem podjetju Trebnje. Odnosi med delavci so že precej skrhani in družbeni pravobranilec samoupravljanja se že pripravlja na to, da se bo seznanil z razmerami v GKP.

J. SIMČIČ

ODNESEL ZA 50 TISOČAKOV STVARI

SENOVO — V noči na 23. januar je nekdo na parkirnem prostoru pred stanovanjskim blokom na Senovem vlomil v osebni avtomobil Milana Šuštaršiča s Senovega. Storilec je ukradel avtoradio, garnituro ključev, snežne verige, vse v skupni vrednosti okoli 50 tisoč dinarjev. Za storilecem se poizvedujejo.

KRONIKA NESREČ

NEPREVIDNO PREHITEVAL NA QVINKU — 24-letni Mirsad Čustić iz Črnačnice se je 22. januarja peljal z osebnim avtom po regionalni cesti iz Kočevskih poljan proti Črnačnici. Nekje pri Občicah je prišel v slabo preglednem ovinku prehitovati tovornjak, ki je vozil pred njim, ko mu je nasproti z osebnim avtom pripeljal Lojze Henigman iz Vavče vasi. 28-letni Henigman se je sicer z umikanjem poskušal ogniti trčenju, vendar mu to ni uspelo. Nesreča, ki se je končala brez telesnih poškodb, je zahtevala za okoli 650 tisočakov materialne škode.

pomoč nudili v metliškem zdravstvenem domu.

AVTOBUS GA JE ODBIL — 30-letni Brane Boldin iz Jurovskega broda je 25. januarja hodil po Cesti bratstva in enotnosti v Metliki. Ko je do njega pripeljal avtomobil, ki ga je vozil Martin Plut iz Stranske vasi, je Boldinu spodrsnilo; nastopil se je na avtomobil, od tam pa ga je odbilo v desno, da je padel po voznišču. Pešec se je na srečo le laže poškodoval in so mu prvo

NEKATERI IZZIVAJO USODO — Akcija novomeških miličnikov pred dnevi je odkrila tudi avtomobil s povsem dotrajano, zlizano in napokano gumo. »Lastnik je moral kolo seveda zamenjati, v premislek pa ostaja, koliko nesreč so doslej že zakrivilo podobne malomarnosti voznikov?«

Tudi gasilci gradijo na črno

Z izjemo devetih gasilskih domov v novomeški občini jih je večina grajenih brez popolne dokumentacije — Štirje vpijoči primeri — Zagotoviti strokoven nadzor

NOVO MESTO — Kaj in koliko pomenijo gasilski domovi in boju s požari, da o njihovi vlogi v družbenopolitičnem in kulturnem življenju vasi in podeželju ne govorimo, ni treba posebej poudarjati. Novomeška občina se lahko celo pohvali z izredno visokim številom gasilskih domov, to je celo med najvišjimi v Sloveniji; samo lani so bili zgrajeni štirje, letos pa naj bi v občini zrastle še devet novih.

Vse to je seveda dovolj ohrabruje, še posebej če pogledamo lanske devetmesečne podatke o požarih in škodah, ki so jih ti povzročili. Po številu požarov je bila novomeška občina druga v Sloveniji, saj je v njej zagorelo 66-krat; pred njo je bilo z 71 požari le Celje. Po podatkih za lanske prvih devet mesecev je bilo Novo mesto drugo tudi po povzročeni gmotni škodi.

Zavarovanje po potrebi

Vroča kri ob novem načinu kasko zavarovanja — Plačaš le, če avto poškoduješ

Precej vroče krvi je zadnje dni lanskega in prve letošnjega leta povzročila razprava o novem načinu kasko zavarovanja osebnih avtomobilov, ki ga je uvedla skupnost zavarovanja Dunav iz Beograda in ki ga je moč uporabiti tudi v Sloveniji. Po besedah odgovornih iz zavarovalne skupnosti Triglav je novost Beograjčanov v nasprotju s samoupravnim sporazumom med zavarovalnicami in bodo zato tudi sprožili postopek. Vsekakor pa je ideja iz Beograda zanimiva in na prvi pogled za lastnike osebnih avtomobilov bolj privlačna od običajnega kasko zavarovanja.

Pri Dunavu so se odločili za tako pot: vsak lastnik vozila ali zavarovane je dolžan plačati osnovno premijo, ki znaša približno odstotek od nabavne cene novega avtomobila. In to je vse, seveda do nesreče in nastanka škode, kajti tedaj zavarovalec plača dodatno premijo, ki pa je odvisna od višine škode. Višina premije znaša med 10 in 25 odstotki ocenjene škode na vozilu. Če je škoda, denimo, do 4.000 din, plača zavarovalec premije v vrednosti 25 odstotkov škode, če je škoda 160 do 540 tisoč dinarjev, je premija 11 odstotkov te vrednosti, če je škoda za nad 540 tisočakov, pa znaša dodatna premija 10 odstotkov ocenjenega zneska.

Ob tem je zanimivo primerjati stari in novi način kasko zavarovanja. Premija za polno kasko zavarovanje brez odbitne franšize znaša za vrednost vozila od 950 tisoč din do milijona natančno 63.723 din, po novem načinu pa le 9.750 din. Če pa boste ob morebitni nesreči hoteli dobiti še odškodnino, bi morali k tej številki prišteti še nekaj denarjev. Ob škodi, denimo, 500 tisoč din, bi morali doplačati še 55 tisoč dinarjev. Skupni znesek bi bil torej približno enak običajnemu kasko zavarovanju, le da avtomobil na srečo ne razbijamo vsako leto. Očitno gre za novost, ki je dovolj konkurenčna, kar potrjujejo tudi reakcije ostalih zavarovalnic. Drugo vprašanje pa je, ali je taka konkurenčnost v skladu z določbami samoupravnega sporazuma med jugoslovanskimi zavarovalnicami

B. B.

Pasovi ušli tehničnim pregledom?

Slabe in stihijske priprave na uporabo pasov

Malokatero novost v prometni zakonodaji je prinesla toliko odmevov in javnosti kot prav določba o obveznem pripenjanju z varnostnimi pasovi. Tudi veliko črnila je bilo o pomankljivostih prelitega že v pripravah na dan, ko je zakon pričel veljati. Vse pogostejši pregledi miličnikov kažejo, da se še zmeraj ne pripenjamo radi, nesteraj celo raje odstejejo tistega stotaka za kazni, na dan pa prihajajo še nekatere druge, prav nič zanemarljive ugotovitve.

Če smo pravilno razvozlati določila pravilnika o osnovnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati motorna vozila, je zakonodaja nove obveznosti oprostila lastniku tistih motornih vozil, ki so bila vključena v promet pred 1. januarjem 1977. Vsi ostali bi torej brezpogojno morali imeti vgrajene varnostne pasove, vendar pa akcije in pregledi miličnikov kažejo, da v vsej ni tako. Kršitelji morajo v tem primeru plačati 200 din kazni, ob tem pa se zastavlja novo, še veliko globlje vprašanje. Povsem logično bi namreč bilo, da takšni avtomobili ob registraciji ne bi smeli dobiti potrdila o tehnični brezhibnosti vozila, in če je že moč razumeti tovrstne spodsrljaje pred petimi, šestimi ali sedmimi leti (zakon velja od 1. januarja 1977), zanje danes ne bi smelo biti opravičila. Pa vendar je akcija miličnikov pred dnevi odkrila tudi tako vozilo.

Po svoje je tudi to nov dokaz o precej stihijskih pripravah na obvezno uporabo varnostnih pasov. Če temu pristojejo še turranje trgovcev, vsaj novomeških, da pasov kar precej časa po novem letu ni bilo moč nabaviti, povpraševanje zanje pa je bilo izredno veliko, o upravičenosti očitkov nikakor ni moč dvomiti. Enako, kot ni moč dvomiti o koristnosti pripenjanja z varnostnimi pasovi.

B. BUDJA

Kar dvajsetkrat vlomila

Uspešna akcija metliških miličnikov, ki so prijeli mladoletna M. K. in B. P. — Kradla, kjer sta mogla

METLIKA — Metliški miličniki so pred nekaj dnevi po uspešni akciji prijeli dvojico starejših mladoletnikov, ki sta osumljena večjega števila tatvin, skupaj jima očitajo kar 20 kaznivih dejanj, po Metliki in okolici.

Sedemnajstletni Metličan M. K. in njegov leto dni mlajši pajdaš B. P. iz Hrasta pri Metliki naj bi bila v lanskem novembru in decembra, nekaj pa tudi že letos, zagrešila dvajset kaznivih dejanj velike tatvine, podana kazenska ovadba pa jima očita še dva poskusa tega kaznivega dejanja. Tako je uspešna akcija miličnikov iz Metlike pojasnila kar osem vlomov v avtobuse Integrala. Fanta sta iz vozil odnašala predvsem dnevne izkupičke, potem ko so šoferji postali pazljivější in drobiža niso več puščali v avtobusu, pa sta iz njih kradla cigarete. Nekajkrat sta ostala praznih rok. Poleg teh vlomov sta si »privoščila« še tri vlome v metliške trgovine, štirikrat pa sta vlomila tudi v šole. Kot zanimivost omenimo, da je v suhorsko šolo vlomil B. P. sam in tam

M. G.-č.

S. 5 (1851) 31. januarja 1985

občinske komisije marsikaj očital.

Znano je, da vsa gasilska društva izvajajo gradbena dela in lastni režiji, s prostovoljnimi delci in z izjemo devetih domov tudi brez popolne dokumentacije. Da bi bila nesreča še večja, dela večidel potekajo brez ustreznega in organiziranega strokovnega nadzora, kar najbolje potrdi nekaj zares in nebo vpijočih primerov.

Po ugotovitvah omenjene komisije so najbolj sporni štirje gasilski domovi. Tisti, last GD Šmihel pri Žužemberku, ima neustrezne temelje, saj so postavljeni kar na nasutju, na domu je neustrezna strešna konstrukcija, ni vertikalnih ter horizontalnih povezav, da ne naštevamo naprej. Prav tako neustrežno strešno konstrukcijo je bilo moč odkriti na gasilskem domu v Hinjah, kjer je bilo opaziti tudi, da je nadzidana kamnita stena celo brez temeljev in ustreznih povezav v zidavi, zaradi česar je opaziti večje razpetine. Podobno so ugotovitev tudi glede gasilskega doma v Brusnicah, kjer je bil za nameček pri delu uporabljen še segregiran in nekvalesten beton. Piko na i je postavil ogled gasilskega doma v Lakovnicah. Temelji nosilnih sten tega doma so različne širine in popolnoma izkrivljeni, pri temeljenju ni bilo sider za vertikalne vezi, neustrezne pa so tudi višine temeljev.

• Leto 1988 bo gasilsko društvo iz Žužemberka slavilo 100 let obstoja, ta dogodek pa bi radi v Žužemberku proslavili z obnovenim domom. Podobnih želja je do leta 1990 še veliko. Tako naj bi se prihodnje leto dobili še en gasilski dom, leta 1987 pa kar štiri, vsa na račun obletnic društev.

Stanje je tako, da bi morali gradnjo gasilskih domov opredeliti že v načrtih požarnega varstva, prav tako pa vsem gasilskim društvom zagotoviti strokovni nadzor nad zidavo ali obnovo domov. Ne nazadnje bi veljalo tudi pomeniti stroške gradnje z izbiro ustreznih tipskih objektov, kar bi bistveno olajšalo pot do potrebne dokumentacije.

B. BUDJA

S sekiro nad vsiljivega obiskovalca

27-letni Pavel Žvegljč je bil hudo poškodovan

BRESTANICA — V stanovanjski hiši 41-letnega Antona Oberča iz Brestanice je prišlo 22. januarja nekaj pred 20. uro zvečer do prepira in kasnejše pretepa, ki bi se za vsiljivega obiskovalca malodane tragično končal.

Tisti večer ob 19.40 je namreč 27-letni Pavel Žvegljč, prav tako doma iz Brestanice, najverjetneje pod vplivom alkohola splezal čez balkon in Oberčevo stanovanjsko hišo. Prišel je k njemu v stanovanje in se pričel z Oberčem prerokati, hkrati pa je zahteval od njega manjšo vsoto denarja, ki naj bi ga Oberču »posodil«. Med prerokanjem je Žvegljč Oberča celo udaril. Takrat je slednjemu prekipelo. Ko navzlic večkratnim lastnikovim opozorilom Žvegljč ni hotel zapustiti hiše, je Oberč pograbil sekiro in z njo Žvegljča udaril po glavi. Ta je ob tem dobil hude poškodbe, zaradi katerih ga so prepeljali na zdravljenje v breziško bolnišnico, zoper Oberča pa bo podana kazenska ovadba temeljnemu javnemu tožniku.

M. G.-č.

V SOBOTO ODOBJKARSKI TURNIR

KOČEVJE — Odbojkarški klub Kočevje bo 2. februarja pripravil tradicionalni odbojkarški turnir Medo 85, na katerem bo nastopilo osem ekip. V moški konkurenci so to Pionir iz Novega mesta, Narodni dom iz Ljubljane, Kamnik in Kočevje, pri ženskah pa Koper, Bled, Partizan—Tabor iz Ljubljane in Kočevje. Turnir se bo začel ob 10. uri v Domu telesne kulture.

PIONIRJI SO SMUČALI

MOZELJ — Športno kulturno društvo Ciril Dekval iz Mozolja pri Kočevju je pripravil tekmovalno pionirjev s slalomu, veleslalomu in smuku, ki je šlo za kombinacijo. Pri pionirjih je zmagal Lavrič, Salamon, in Mrkonja. Pri pionirkah I. Škof, N. Škof in Mrkonja. Najmlajši udeleženec je bil Davor Papež, star 5 let.

M. G.-č.

Startali z dvema osebnima rekordoma

USPEŠEN NASTOP HRENOVE IN KRIZETOVE V LJUBLJANI

DOLENJSKE TOPLICE — Topliški atleti, ki so bili med zimskimi počitnicami na desetdnevni pripravah v Budimpešti, so se za letošnjo zimsko sezono še posebej dobro pripravili. To so potrdili že na prvem tekmovalju, ki je bilo prejšnji teden v Ljubljani in je ob enem šlo za izbiro državne članske reprezentance in reprezentance mlajših članov in članic za dvoboj z Madžarsko, ki bo 16. februarja.

S skokom v daljavo 538 cm si je Greta Hren brez težav priborila dres z državnim grbom, s tem rezultatom pa je tudi izboljšala svoj osebni dvoranski rekord. Uspeh je uspel tudi Cilki Krize, ki je v višino preskočila 175 cm, krepko izboljšala svoj dosedajni osebni rekord in si z osvojenim 2. mestom priborila modri dres. Milan Šimunič, ki si še vedno ni opomogel od težje lanske poškodbe, bi sicer moral nastopiti v Beogradu na troskokaškem tekmovalju, vendar mu je poškodba to preprečila, zato je v Ljubljani skakal v daljavo in z rezultatom 725 osvobjal 3. mesto. Le za las je zgrešil uvrstitev v reprezentanco.

Topliški atleti se bodo v kratkem udeležili še ene kvalifikacijske tekme, ki bo 9. februarja v Beogradu in Ljubljani, štela pa bo za izbiro reprezentance, ki se bo v Genovi pomerila z Italijo in Veliko Britanijo, v Budimpešti pa z Madžarsko.

ZIMSKI TURNIR V MALEM NOGOMETU

NOVO MESTO — NK Elan organizira v novomeški športni dvorani tradicionalni zimski turnir v malem nogometu, ki se bo pričel v nedeljo, 9. februarja. Prijave pošljite do 4. februarja na naslov: NK Elan, Partizanska 16 a, p. p. 61, Novo mesto. Prijavnino v znesku 2.500 din nakazite na žiro račun NK Elan 52100-678-80422, kopijo virmana pa prinesite s seboj na dan tekmovalja.

TRDE PRIPRAVE PRED NADALJEVANJEM — Novomeške košarkarice se pod vodstvom trenerja Andreja Šventa trdo pripravljajo na nadaljevanje prvenstva v republiški ligi, kjer po prvem delu zasedajo odlično 4. mesto. Novomeščanke ne skrivajo želja, da bi tudi ob koncu letošnje lige obdržale mesto pri vrhu lestvice. (Foto: B. B.)

Inles četrti v državi

Lep uspeh mladih ribniških rokometišev na finalnem turnirju v Doboju — Le za las ob tretje mesto

DOBOJ — Mladi rokometiši ribniškega Inlesa so v soboto in nedeljo nastopili na finalnem turnirju osmih najboljših jugoslovanskih ekip, predstavnikov posameznih republik in pokrajin. Ribničani so si nastop v Doboju zagotovili na turnirju v Sežani, kjer so presenetljivo prepričljivo opravili z vsemi nasprotniki in dokazali, da ribniški rokomet navzlic nekoliko slabšim rezultatom v zadnjih letih še veliko obeta.

Ribničani so na turnirju v Doboju dosegli velik uspeh, še posebej, če upoštevamo, da je bila ekipa Inlesa tokrat precej pomlajena v primerjavi s tisto, ki je na podobnem turnirju sodelovala lani in zaradi »kuhinje« pristala pri dnu razpredelnice. Tokrat so mladi inlesovci najprej ugnali makedonskega predstavnika Rabotnički s 25:21, nato pa v drugem srečanju še kosovski Trepčo s 17:12. Inles je tako prišel med štiri najboljše ekipe v državi, kjer so se v polfinalu pomerili s kasnejšim prvakom države Zagrebom in izgubili dokaj tesno z 18:22. Pri tem velja omeniti, da so prav Ribničani nudili ekipi Zagreba največji odpor. V srečanju za tretje mesto je Inles zaigral s Crvenko, po ogorčenem boju pa so Ribničani izgubili tesno s 14:15 in tako na koncu pristali na še zmeraj odličnem četrtem mestu. V srečanju za naslov državnega prvaka je Zagreb ugnal Slogo z 21:14.

TUDI PO 3. KOLU BREZ ZMAGE

NOVO MESTO — Kegljiači Novega mesta in Metlike so tudi po 3. kolu prvenstva v republiški ligi še naprej brez točk. Novomeščani so doma na keglijšču Loka izgubili tekmo z Rudarjem s 5:109 : 5:131, medtem ko so Metličani nastopili v Prebolu in izgubili s Tekstilano 5:034 : 5:074. Praznih rok so ostale tudi Novomeščanke, ki so v gosteh izgubile s Fužinarjem 2:346 : 2:455. V četrtem kolu bodo na sporedu naslednji pari: Metlika—Fužinar, Slovenj Gradec—Novo mesto.

OBČNI ZBOR TVD PARTIZAN LESKOVEC

LESKOVEC — Jutri bo v prostorih OŠ Milke Kerin redni letni občni zbor TVD Partizan iz Leskoveca. Zbor se je pričel ob 18.30, na njem pa bodo zastopane vse sekcije, ki delujejo v okviru društva: strelska, nogometna, smučarska, atletska, namiznoteniška, rokometna in šahovska, pričakujejo pa tudi vse, ki bi se želeli vključiti v delo. Med zanimivejše teme na občnem zboru vsekakor sodi predvidena razprava o športni dvorani, ki je zaradi prezasedenosti krajani ne morejo uporabljati, da ne naštevamo naprej. Vabljeni!

L. ŠRIBAR

ZE DRUGIČ POKAL SEVNIČANOM

SEVNICA — Šahovski klub Milan Majcen iz Sevnice je v nedeljo pripravil II. tradicionalni šahovski turnir Krmelja, Radeč in Sevnice. Med osemčlanskimi ekipami je zmaga pripadla Sevnici, ki je zbrala 95 točk, Radeče so jih osvojile 65, Krmelji pa 31. Med posameznike je bil najboljši Levčar s 16 točkami.

Novinke med najboljšimi

Uspeh novomeških košarkaric po prvem delu prvenstva v SKL ni naključje

Po dolgih letih je tudi novomeška ženska košarka došla ekipi, ki se lahko enakovredno kosa z domala vsemi slovenskimi republiškimi ligi. Mladost večine igralok pa je tista, ki daje upati, da dekleta še niso rekla zadnje besede. Po prvem delu prvenstva so Novomeščanke na odličnem četrtem mestu, vprašanje je, če lahko tak dosežek potrdijo tudi ob koncu prvenstva.

Novinke v ligi so zagotovo najprijetnejše presenečenje letošnjega prvenstva. Čeprav je trener Novomeščank Andrej Švent še pred pričetkom prvenstva napovedal, da so dekleta sposobna uvrstiti se v gornjo polovico lestvice. Nasploh je značilnost letošnjega prvenstva, da so se ekipe razdelile v štiri skupine, razred zase so ekipe pri vrhu Ilirija, Mengeš in Jesenice, koj za njimi so Novomeščanke, tretjo skupino tvorijo Klavivar, Maribor, Metka in Pomurje, medtem ko sta na dnu brez večjih možnosti za uspeh Salanit in Cimos. V novomeškem taboru so optimisti tudi pred nadaljevanjem drugega dela prvenstva. Kaj lahko bi se namreč zgodilo, da bi bil točkovni izkupiček novomeških deklet po prvem delu še večji, saj so nesrečno izgubile tekmo z Jesenicami, kjer je zajatil predvsem met, ki je bil vsega 36-odstoten. S to zmago in pa morebitnim ponovnim uspehom nad Jesenicankami doma bi lahko Novomeščanke mešale štrene celo na smem vrhu, kar bi bilo verjetno celo za največje optimiste preveč. Po besedah trenerja Šventa pa se kaj takega še zmeraj lahko zgodi. En sam spodsrljaj katere od vodilnih treh ekip bi namreč bil dovolj, da jih Novomeščanke dohitijo in tako zabeležijo daleč največji uspeh doslej. Razbremenjene vseh skrbi v boju za obstanek in z nekaj več športne sreče so Dolenjke sposobne tudi takšnega podviga. Seveda pa je tudi četrto ali peto mesto še zmeraj veliko več, kot so letos mnogi pričakovali od novink v ligi.

ŠPORT IZ RIBNICE

● V ribniškem Riku so tudi letos organizirali ligo v malem nogometu. Po odigranih 12 kolih je med štirinajstimi ekipami na vrhu Loški potok z 20 točkami, sledijo pa: S-125 9, Montaža II 16, idr. Najboljši strellec doslej je Mohar iz Loškega potoka kar z 38 zadetki.

● Že v nedeljo se bo pričelo tradicionalno zimsko rokometno prvenstvo Ribnice, ki ga ponovno organizira RK Inles. Nastopile bodo vrste Ponikev, Sodražice, Itasa, Rika, Veteranov in Inlesa. Zadnje, 3. kolo bo odigrano 17. februarja.

● 65-metrška skalalnica v Retjah pri Loškem potoku bo tudi letos gostiteljica najboljših skalalcev, ki se bodo potegovali za pokal »Cockte«. Organizatorji pričakujejo udeležbo najboljših slovenskih skalalcev v vseh kategorijah. Tekma bo v soboto, 10. februarja.

● Kegljiači ribniškega Rika so v pretekli tekmovalni sezoni osvojili prvo mesto v III. ligi ljubljanske kegliške zveze, kar jim je za letos prineslo uvrstitev v višji tekmovalni razred.

● Rokometiši ribniškega Inlesa, prvaki v republiški ligi, so že pričeli priprave za spomladanski del prvenstva. Ekipa zaenkrat vadi trikrat na teden. Že v začetku februarja bo spored treningov bolj zgoščen, predvidene pa so tudi številne prijateljske in turnirske tekme. Ribničani upajo, da jim bo uspelo ubraniti prvo mesto in tako s predstavnikom hrvaške lige odločiti o novem članu II. zvezne lige.

M. GLAVONJIČ

FABJAN TRETJI V MEDULINU

V Medulinu, kjer se vsako zimo pripravlja največ jugoslovanskih atletov, je bil pregledni kros, na katerem je nastopilo okrog 350 tekmovalcev in tekmovalk.

Lanski državni prvak v teku na 3000 m pri mlajših mladincih, Matjaž Fabjan, je v svojem prvem nastopu med starejšimi mladinci osvojil tretje mesto in potrdil lepe možnosti, da se letos prvič uvrsti v državno reprezentanco za balkanski kros, kamor bo potovalo prvih 5 z državnega prvenstva.

Njegov vrstnik Bojan Vidmar je osvojil zelo dobro 6. mesto. V članski konkurenci sta bila v velikem številu nastopajočih Vidmar in Gotlib prav tako odlična, in sicer 11. in 14.

Novinke med najboljšimi

Uspeh novomeških košarkaric po prvem delu prvenstva v SKL ni naključje

Po dolgih letih je tudi novomeška ženska košarka došla ekipi, ki se lahko enakovredno kosa z domala vsemi slovenskimi republiškimi ligi. Mladost večine igralok pa je tista, ki daje upati, da dekleta še niso rekla zadnje besede. Po prvem delu prvenstva so Novomeščanke na odličnem četrtem mestu, vprašanje je, če lahko tak dosežek potrdijo tudi ob koncu prvenstva.

Novinke v ligi so zagotovo najprijetnejše presenečenje letošnjega prvenstva. Čeprav je trener Novomeščank Andrej Švent še pred pričetkom prvenstva napovedal, da so dekleta sposobna uvrstiti se v gornjo polovico lestvice. Nasploh je značilnost letošnjega prvenstva, da so se ekipe razdelile v štiri skupine, razred zase so ekipe pri vrhu Ilirija, Mengeš in Jesenice, koj za njimi so Novomeščanke, tretjo skupino tvorijo Klavivar, Maribor, Metka in Pomurje, medtem ko sta na dnu brez večjih možnosti za uspeh Salanit in Cimos. V novomeškem taboru so optimisti tudi pred nadaljevanjem drugega dela prvenstva. Kaj lahko bi se namreč zgodilo, da bi bil točkovni izkupiček novomeških deklet po prvem delu še večji, saj so nesrečno izgubile tekmo z Jesenicami, kjer je zajatil predvsem met, ki je bil vsega 36-odstoten. S to zmago in pa morebitnim ponovnim uspehom nad Jesenicankami doma bi lahko Novomeščanke mešale štrene celo na smem vrhu, kar bi bilo verjetno celo za največje optimiste preveč. Po besedah trenerja Šventa pa se kaj takega še zmeraj lahko zgodi. En sam spodsrljaj katere od vodilnih treh ekip bi namreč bil dovolj, da jih Novomeščanke dohitijo in tako zabeležijo daleč največji uspeh doslej. Razbremenjene vseh skrbi v boju za obstanek in z nekaj več športne sreče so Dolenjke sposobne tudi takšnega podviga. Seveda pa je tudi četrto ali peto mesto še zmeraj veliko več, kot so letos mnogi pričakovali od novink v ligi.

M. G.-č.

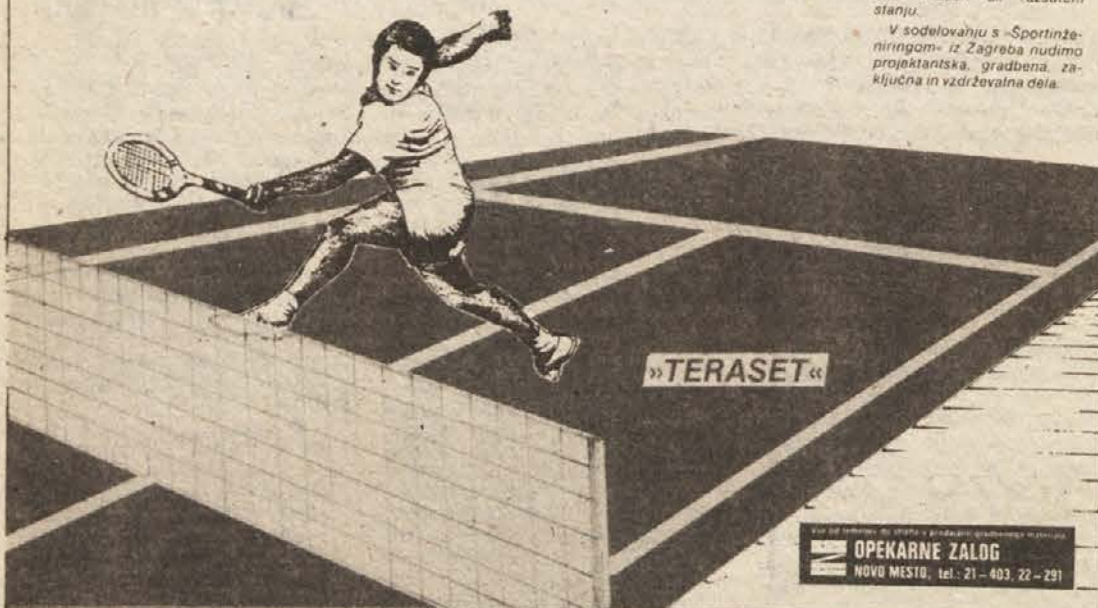

OPEČNI ZDROB »TERASET« ZA VZDRŽEVANJE IN NOVOGRADNJE:

- teniški igrišč.
- šolskih igrišč.
- igrišč otroških vrtcev
- atletskih stez,
- in drugih sportnih terenov.

Granulacije po želji naročnikov dostavljamo na igriščav PVC vtečah ali razsutem stanju.

V sodelovanju s »Sporting-ningom« iz Zagreba nudimo projektantska, gradbena, zaključna in vzdrževalna dela.

OPEKARNE ZALOG
NOVO MESTO, tel.: 21-403, 22-291

Tovarna celuloze in papirja »Djuro Salaj« Krško

ugodno proda osebni avtomobil Audi 100 GLS, letnik 1979.

Licitacija bo v soboto, dne 2. II. 1985, ob 9. uri za družbeni in ob 10. uri za privatni sektor.

59/5-85

BIZJAK — PRVAK KRŠKEGA

KRŠKO — Domači kegljaški klub je na kegljišču hotela Sremič pod pokroviteljstvom SGP »Pionir« vzorno pripravil tridnevno odprto prvenstvo Krškega v disciplini 1 x 200 lučajev. Nastopilo je 61 kegljačev iz 10 slovenskih klubov. Po napetih in izenačenih bojih je zmagal Darko Bizjak.

TONČKA ŠKAFAR V REPREZENTANCI

V tretjem kolu kvalifikacij za izbor v mladinsko državno reprezentanco, ki je bil v Kutini, je Krčanka Tončka Škafar dosegla drugi rezultat kola in je po treh kolid kvalifikacij na četrtem mestu. S tem si je verjetno že zagotovila mesto v državni kegljaški reprezentanci, ki bo nastopila letos na mladinskem svetovnem prvenstvu v Frankfurtu.

NOVOTERMA
močnejši od mraza

ODLIČEN IZOLATOR ZA TOPLOTNO IN ZVOČNO IZOLACIJO PODSTREŠIJ, LESENIH STROPOV, MEDETAŽNIH KONSTRUKCIJ, STEN IN OBZIDANIH FASAD, PLAVAJOČIH PODOV TER CEVAKI ZA TOPLOTNO IN ZVOČNO IZOLACIJO CEVOVODOV V GRADBEINSTVU IN INDUSTRIJI. TAKOJSNJA DOBAVA VSEH VRST NOVOTERMA: ŠIVANE BLAZINE, FILCI, LAHKE, POLTRDE IN TRDE PLOŠČE, CEVAKI.

PRODAJA IN SVETUJE

IZOLACIJE

KRKA, TOZD Izolacije
68000 Novo mesto, Bršljin 62
tel.: (068) 21-620, 21-621, telex 35813 KRKAIZ YU

SKUPŠČINSKI DOLENJSKI LIST

za občine
ČRNOMELJ,
KRŠKO,
METLIKA, NOVO
MESTO, RIBNICA,
IN TREBNJE

Izšla je 3. številka Skupščinskega Dolenjskega lista, v katerem objavljajo:

- občina Črnomelj sklep o cenah stanarin in najemnin,
- občina Krško odredbo o cenah za komunalne storitve ter o povečanju cen stanarin in sklep o javni razgrnitvi osnutka zazidalnega načrta »Gramoznica—levi breg Save«,
- občina Metlika odredbo o cenah komunalnih storitev ter povišanju cen stanarin in najemnin,
- občina Novo mesto odredbo o pristojbinah za veterinarsko-sanitarne preglede in dovoljenja za prodajo mleka ter sklep o cenah komunalnih storitev in povečanju cen stanarin in najemnin,
- občina Ribnica sklep o povišanju cen stanarin in komunalnih storitev,
- občina Trebnje sklep o povišanju stanarin in cen komunalnih storitev.

Na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja

objavlja

delovna organizacija Mercator—Agrokombinat Krško, tozd Sadjarstvo Krško,

prosta dela in naloge

strojnika v delovni enoti hladilnica Stara vas

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pogoji: strojni tehnik ali KV električar, 2 leti delovnih izkušenj. Zaželeno je, da ima kandidat opravljen izpit za upravljanje hladilnih naprav.

Interesenti naj pisne prijave pošljejo na naslov: Mercator—Agrokombinat Krško, kadrovska služba Krško, CKŽ 52, in sicer v 8 dneh od dneva objave. Kandidate bomo o izbiri obvestili o izbiri v 15 dneh po preteku prijavnega roka.

58/5-85

Vodnogospodarsko podjetje Novo mesto
Komisija za delovna razmerja

objavlja
prosta dela in naloge

materijski knjigovodja

Pogoji:
— končana ekonomska srednja šola,
— najmanj dve leti delovnih izkušenj.

Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas s posebnim pogojem — 60-dnevnim poskusnim delom. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema splošni sektor Vodnogospodarskega podjetja Novo mesto, Trdinova 23, 8 dni po objavi. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po preteku roka za sprejemanje prijav.

62/5-85

Novoles lesni kombinat Novo mesto—Straža, n. sol. o. tozd Žaga, Straža

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

v obratu na Ruperč vrhu:

manipulacija z decimeranim lesom (10 delavcev za nedoločen čas, 4 delavci za določen čas)

čuvaj — vratar (3 delavci za nedoločen čas)

pod pogoji:
— končana osnovna šola, delovne izkušnje so zaželeno.

Delovno razmerje bomo sklenili s 45-dnevnim poskusnim delom.

Kandidati lahko oddajo vloge v 8 dneh od objave v kadrovsko-socialni službi v Straži.

61/5-85

Soboslikarstvo in pleskarstvo — Anton Radi, Kidričeva 12, 68270 Krško,

objavlja
prosta dela in naloge

1. soboslikarja in pleskarja (2 delavca)

pod naslednjimi pogoji:
— končana poklicna šola — KV delavec.

Dela in naloge se objavljajo za nedoločen čas s polnim delovnim časom in z 1-mesečnim poskusnim delom. Kandidati naj pošljejo vloge z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v roku 15 dni po objavi na naslov: Soboslikarstvo in pleskarstvo, Anton Radi, Kidričeva 12, 68270 Krško.

Kandidate bomo o izbiri obvestili najkasneje v 15 dneh po izteku razpisa.

66/5-85

Proizvodno in trgovsko podjetje Zmaga

Ljubljana, Mivka 25

komisija za delovna razmerja

razpisuje:

- 10 prostih delovnih mest za priučitev v obutveni industriji v proizvodnem obratu v Mokronogu,
- 1 prosto delovno mesto za vodjo izmene v proizvodnem obratu v Mokronogu,
- 1 prosto delovno mesto za vodjo izmene v proizvodnem obratu v Ljubljani,
- 1 prosto delovno mesto poslovodje v prodajalni z obutvijo v Novem mestu.

Pogoji:

Pod 1. — končana osnovna šola,
— 60-dnevno poskusno delo,

— prednost izbire ima ženska delovna sila,

Pod 2. in 3. — poklicna šola za čevljarke delavke — prešivalke in izpit za vodjo skupine — delovodjo (VK),

— 4 leta delovnih izkušenj, od tega 2 leti pri enakem delu, da pridobi potrebno funkcionalno znanje,

— organizacijske sposobnosti, uspešno opravljen tečaj iz varstva pri delu,

— poskusno delo 90 dni.

Pod 4. — poslovodska šola z 2 letoma delovnih izkušenj ali poklicna šola za prodajalce oblačilne stroke s 4 leti delovnih izkušenj,

— poskusno delo 90 dni.

Pisne prijave z dokazili naslovite na gornji naslov v 15 dneh od objave oglasa, v nadaljnjih 15 dneh ob objave bodo kandidati pisno obveščeni o izbiri.

67/5-85

Obrtna zadruga Resa p. o. Krško

Razpisna komisija OZ Resa Krško razpisuje v skladu z določili statuta OZ Resa Krško prosta dela in naloge

direktorja zadruga

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:
— višja ali visokošolska izobrazba ekonomske ali tehnične smeri s tremi oziroma petimi leti delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih,
— srednješolska izobrazba ekonomske ali gradbene smeri s strokovnim izpitom in pet let delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih.

Poleg navedenih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še splošne z zakonom predpisane pogoje in merila iz družbenega dogovora o kadrovske politiki v občini Krško. Izbrani kandidat bo imenovan za štiriletno mandatno obdobje.

Pisne prijave v zaprti kuverti z oznako »za razpisno komisijo« skupaj z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev sprejema tajništvo zadruga 15 dni po objavi na naslov: OZ RESA Krško, CKŽ 67, Krško.

Kandidate bomo o izbiri obvestili najkasneje v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

65/5-85

Novoles lesni kombinat Novo mesto—Straža, n. sol. o. delovna skupnost strokovnih služb

Delavski svet DSSS
razpisuje dela in naloge

1. vodje službe za informatiko

— dipl. matematik ali dipl. oec, 5 let ustreznih delovnih izkušenj

2. vodje splošne službe

— dipl. pravnik, 5 let ustreznih delovnih izkušenj

3. vodje razvojnega centra

— dipl. oec ali dipl. lesni ing., 5 let ustreznih delovnih izkušenj

4. vodje službe za razvoj lesne tehnologije

— dipl. ing. lesarstva, 5 let ustreznih delovnih izkušenj

5. vodje službe za oblikovanje in konstrukcijo izdelka

— dipl. ing. arh., 5 let ustreznih delovnih izkušenj

6. vodje službe za razvoj kemijske tehnologije

— dipl. ing. kem. tehnologije, 5 let ustreznih delovnih izkušenj

7. vodje službe za investicije

— visoka šola tehniške smeri, 5 let ustreznih delovnih izkušenj.

Poleg navedenih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še:

— pod 1., 3., 4., 5., in 6 aktivno znanje enega tujega jezika ter pasivno še najmanj enega

— v kolikor ne izpolnjujejo pogoja izobrazbe, morajo imeti z delom dokazane delovne zmožnosti za opravljanje navedenih del in nalog,

— imeti morajo organizacijske in vodstvene sposobnosti,

— imeti morajo osebne lastnosti, določene v družbenem dogovoru o izvajanju kadrovske politike v občini Novo mesto.

Kandidati lahko oddajo vloge z dokazili v 15 dneh od objave na naslov: Novoles, lesni kombinat, kadrovska socialna služba, 68351 Straža, s pripisom »za razpisno komisijo«.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 60 dneh po končanem zbiranju vlog.

60/5-85

ZAHVALA
V 76. letu je ugasnilo plemenito srce
naši mami, stari mami in prababici

ANGELI PUSTAVRH

rojena BOŽIČ
iz Ločne 33

Najlepše se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, pokojno spremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje. Posebna hvala vsem, ki ste ji lajšali bolečine v času njene težke bolezni, zlasti dr. Vodniku. Zahvaljujemo se pevcem, govorniku KS ZB Ločna — Mačkovec ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njeni

BOLEČINA IN TRPLJENJE
BILO JE TVOJE ŽIVLJENJE.

ZAHVALA

V 8. mesecu starosti je odšel od nas

MITJA MEDVED

Draga 18, Šentrupert

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom za pomoč v težkih trenutkih, še posebej dr. Luki Pintarju, višji medicinski sestri Mariji Dobrina in ostalemu zdravniškemu osebju pediatričnega oddelka v Ljubljani, HP Kolinski Mirna in sorodnikom za podarjeno cvetje in izrečeno sožalje, Branki Uhan za poslovilne besede, duhovniku za lepo opravljeni obred ter vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: ati, mami, bratca Srečko in Franci ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA
V 34. letu starosti nas je zapustil dragi
sin in brat

FRANC KRNC

Dolenje Laknice 20

Ob boleči izgubi se prisrčno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem za vso pomoč, darovane vence in cvetje. Posebno se zahvaljujemo GD Mokronog in župniku za opravljeni obred. Vsem skupaj še enkrat posebna hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega

ANTONA ŠKUFCA

iz Krušnega vrha 1 pri Dobrnici

se prisrčno zahvaljujemo sorodnikom, dobrim sosedom, vaščanom, sodelavcem in vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti. Zahvala tudi duhovniku za opravljeni obred.

VSI NJEGOVI

Ljubljana, dne 22. januarja 1985

ZAHVALA

V 53. letu nas je zapustil dragi mož,
brat in stric

JOŽE OZIMEK

iz Zalisca 11 pri Žužemberku

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom in vaščanom, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam nesebično pomagali ter darovali vence in cvetje. Posebno se zahvaljujemo pevcem iz Žužemberka ter župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

Trud in trpljenje
bilo je tvoje življenje.

ZAHVALA

V 77. letu nas je zapustila naša draga
mama, stara mama, prababica in teta

ANA TRATNIK

s Kala 16 pri Semiču

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem za pomoč, izrečeno sožalje, darovano cvetje ter vsem, ki ste našo drago mamo spremili na njeni zadnji poti. Prisrčna hvala tov. Nežki Bezek in tov. Alojzu Vidmarju za poslovilne besede ter župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je zapustila naša mama, stara mama in babica

ANA PEŠELJ

rojena MAVSER
iz Jelenje vasi pri Predgradu

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim vaščanom in prijateljem, ki so nam v najtežjih trenutkih pomagali, izrekli sožalja, darovali vence in cvetje ter drago pokojnico spremili na njeni zadnji poti. Posebno lepa hvala sestri Rezki Veber, ki je pokojnici lajšala bolečine, DO Kovinar in Elektru Kočevje ter organizaciji ZZB Poljanska dolina za podarjene vence, govornicama Tkalčevi in Weisovi ter pevkam in župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: otroci Peter, Vinko, Viktor, Anica in Zofka z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 59. letu starosti zapustil dragi mož, ata, stari ata
in brat

JOŽE OLOVEC

Oštre 19
Kostanjevica na Krki

Prisrčno se zahvaljujemo vsem sošedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjem trenutku pomagali, nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka bolnice Novo mesto za zdravljenje težke bolezni. Lepa hvala tudi ZZB Kostanjevica, podjetju Varnost Novo mesto, Sob Novo mesto in Upravi za družbene prihodke, Labodu Krško, TOZD Ikon Kostanjevica, TOZD Javna razsvetljava Ljubljana, Kostanjeviškemu oktetu ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Marija, hčerka Jožica in Mimica z družino, sin Jože in Stanko z družino, brat Lojze z družino ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 53. letu starosti zapustil dragi mož, oče, stari oče,
brat in stric

ALOJZ KOTAR

iz Jordankala pri Mirni peči

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem vaščanom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam kakorkoli pomagali. Še posebna zahvala za ves trud Vidi Rajer, Alojzu Roglju in govorniku Ivanu Rajerju za izrečene poslovilne besede. Zahvaljujemo se zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka novomeške bolnišnice, župniku za opravljeni obred, kolektivom IMV iz Novega mesta in Črnomlja, KZ KRKA iz Mirne peči, TRIMU iz Trebnjega ter vsem, ki ste mu darovali vence in cvetje in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Ivanka, sin Alojz z družino, hčerki Ivanka z družino in Danica, brat, sestre in ostalo sorodstvo

Preljubi očka naš,
prezgodaj si odšel od nas.
V domu našem je praznina,
v srcih naših bolečina,
spomin na tebe pa živi,
čepav te več med nami ni.

ZAHVALA

V 56. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dobri mož, oče in
stari oče

DUŠAN BIZJAK

s Trebanskega vrha pri Veliki Loki

Ob boleči izgubi se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom, sosedom in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih nesebično pomagali, izrekli sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Hvala tudi pevcem za zapete žalostnike in župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Marija, otroci Dušan, Irena, Tatjana in Marija z družinami

Njive bodo ozelenele,
ptičice zapele, a vas, mati, ni,
da bi jih poslušali.

ZAHVALA

V 74. letu nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, sestra
in teta

ROZALIJA KRESE

iz Hruševca 12

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, vaščanom in najbližjim sosedom, ki so nam v teh težkih trenutkih stalob strani, z nami sočustvovali, pokojni darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni za podarjene vence DO Novolet — TOZD TVP in TSP, GP Ljubljana — TOZD Poljane, potniškemu prometu ALPETOUR, pevcem iz Žužemberka za zapete žalostinke ter duhovniku in kaplanu Cirilu Murnu za opravljeni pogrebni obred. Vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame in stare mame

MARIJE OGULIN

iz Cerovca 14 pri Semiču

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali v teh težkih trenutkih, osebju Zdravstvenega doma Semič za zdravniško pomoč, pevskemu zboru Semič za lepo zapete pesmi, godbi na pihala iz Metlike, župniku za opravljeni obred. Še posebno se zahvaljujemo sodelavcem DO ISKRA Semič, DO BELT Metlika MS, DO IMV Semič, DO MELAMIN Kočevje ter sosedom, prijateljem in znancem za podarjeno cvetje, izrečeno sožalje ter spremstvo na zadnji poti naše mame.

Žalujoči: hčere in sinovi z družinami ter ostalo sorodstvo

Cerovec, 23. 1. 1985

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 31. januarja — Janez Petek. 1. februarja — Brigita Sobota. 2. februarja — Marija Nedelja. 3. februarja — Blaž Ponedeljek. 4. februarja — Andrej Torek. 5. februarja — Agata Sreda. 6. februarja — Ljubo Četrtek. 7. februarja — Rihard LUNINE MENE. 5. februarja ob 16.19 — ščip

KINO

BREŽICE: 1. in 2. angleški film Maševalec iz Belfasta. 1. 2. francoski film Otok strasti. 3. in 4. 2. ameriški film Vrnitev jetija. 5. in 6. 2. ameriški film Simulanti.

ČRNOMELJ: 1. in 3. 2. nemški film Kje se bomo ljubili. 3. 2. hongkonški film Gola pest. 5. 2. hongkonški film Maševanje Sonja Leeja. 7. 2. francoski film Smrtnosna pot.

KOSTANJEVICA: 2. 2. film Ljudje mačke. 3. 2. film Zvezde poti.

KRŠKO: 2. in 3. 2. ameriški film Foliranti. 5. 2. ameriški film Carli in Vendi — kako izgubiti nedolžnost. 6. 2. hongkonški film Noč rumenega tigra.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 1. in 2. 2. ameriški film Šogun (ob 17. in 19.30) ter 3. 2. (ob 15., 17.30 in 20.). 2. in 3. 2. matineja — italijanski film Draga morská bitja. 5. 2. (ob 15., 17. in 19.) ter 6. in 7. 2. (ob 16. uri) ameriški film Boksar za dolarje.

SEVNICA: 1. in 2. 2. italijansko-francosko-španski film Sedem gladiatorjev. 3. 2. ameriški film Zgodba o Jacquelin Kennedy. 6. in 7. 2. ameriški film New York 1997.

68257 Dobova pri Brežicah, telefon (068) 67-123.

PRODAM malo rabljeno traktorsko enosono prikolico (3 t) ali zamenjam za rabljeno kosilnico BCS. Naslov v upravi lista (308/85).

PRODAM kosilnico BCS 27. Ivan Smolič, Dobrava 22, Dobrič.

PRODAM motokultivator Simpli-city (8 KM) in dve okni (120 x 100 cm). Miklič, Gor. Kamence 9, Novo mesto.

PRODAM traktor Deutz D 30. Dušan Pungarčič, Dvorca 6, Brežice pri Čatežu.

PRODAM traktor Fend v dobrem stanju, pluj. koso. Franc Zorko, Šentlenuart 23, telefon (068) 61-846.

SLAMOREZNIČO, prevoznik, s puhnikom prodam. Selak, Dobrava 32, Škočjan.

PRODAM ZETOR 35 I S in kotel za žganjekuho (45 litrov). Kolenc, Hmeljič 5, Mirna peč.

PRODAM traktor Stajer (18 KS) in Same delfino (32 KS). Roman Bajuk, Križevska vas 3, Metlika.

PRODAM traktor Zetor 2511 v dobrem stanju. Ivan Šterk, Goli vrh 5, Raka.

PRODAM traktor ferguson (35 KM). Silvo Gregorič, Dol. Lakenc 24, Mokronog.

POCENI prodam gozdno vito RIKO in žago partner. Viki Str-ojanšek, Poklek nad Blanco.

PRODAM

PRODAM sedežno garnituro. Telefon 24-476

PRODAM Sportni voziček Tribun, chicho nahrbtnik, črno-beli televizor Loewe opta in šotor. Telefon 20-374.

UGODNO prodam etažno peč »Emo central 20«, rabljeno eno sezono. Franc Skube, Železno 5, ali telefon 44 -611 interna 19, dopoldne.

PRODAM brejo kravo (na izbiro) ter varnostno kabino za traktor Štore. Kastelic, Gor. Podboršt 11, Mirna peč.

PRODAM kozolec topler. Alojz Novak, Dol. Radulje 17, Škočjan.

PRODAM dva meseca stare rjave jarkice. Stanonik, Log 9, 64220 Škofja Loka.

PRODAM kombinirani mizarjski stroj (poravnalnik, debelinka, grezanje, žaganje, vrtanje). Naslov v upravi lista (306/85).

TELEVIZOR, črno-beli, star leto dni, prodam. Ilič, Mestne njive 4 a, telefon 24-758, po 16. uri.

PRODAM nove radiatorje Jugeterm (2 kom 900 x 12000, 1 kom 900 x 14000) in 2000 l kurilnega olja s cisterno in gorilnikom. Ogled možen v soboto. Lapuh, Sp. Stari grad 65, Krško.

PRODAM 2000 l kurilnega olja, sobno omaro in kredenco. Pilič, Ivana Roba 38, Novo mesto, telefon 21-633.

PRODAM mlado kravo po izbiri. Jelše 5, Mirna peč.

UGODNO prodam telico. Informacije na naslov Rihard Gričar, Ločna 27, Novo mesto.

PRODAM štedilnik (2 plin, 4 elektrika) in pomivalno korito z omarico. Jože Vidmar, Ljubljanska 19, Novo mesto, tel. 23-006.

PRODAM rabljene gume za avto 165 x 13, letni profil 5 kom. Jože Baškovec, Kladije 20, 68283 Blane.

PRODAM PRAŠICA (100 kg) in dvobradni plug Slavonec. Jablan 5, Mirna peč.

PRODAM skrinjo (230 l). Golob, Mala-Cikava 8, Novo mesto, telefon 22-787.

MELODIJO, 80-basno, in HOHNER, 120-basno, prodam. Barbič, Meniška vas 34 a, Dolenjske Toplice.

PRODAM brejo kravo, staro 7 let, Stane Avsec, Bistrica 13, Šentrupert.

PRODAM radiokasetofon stereo z dvema zvočnikoma. Naslov v upravi lista (307/85).

PRODAM avtoradio — kasetofon Tuning system z zvočniki (2 x 30 W 4 ome). Marjan Umek, Škrlevo 15, Šentrupert, tel. 40-212.

PRODAM stilno dnevno sobo. Telefon 24-192.

PRODAM otroško sobo brez ležišča. Nad mlini 48, Novo mesto, telefon 25-046.

PRODAM dva ohranjena fotelja po ugodni ceni. Stipanovič, Cesta herojev 22, 4 nadstropje, Novo mesto.

HLADILNIK Gorenje (175 l) ugodno prodam. Telefon 21-857.

PRODAM 3-tonsko harmoniko ali zamenjam za avto. Marjan Kos, Šentjurje 12, Mirna peč.

PRODAM harmoniko Delicia (76 basov), Kraševac, Jelše 4, Otočec.

PRODAM pralni stroj in malo rabljena kuhinjska vrata. Jakšič, Ob Težki vodi 21.

PRODAM 50 rjavih samotnih plošč »Keramika« za lončeno peč. Telefon 22-649.

PRODAM 1500 l kurilnega olja po 60,00 din. Telefon 22-281, popoldne 44-649.

HLADILNIK gorenje (120 l) skoraj nerabljen, ugodno prodam. Telefon (068) 20-345.

PRODAM zobno zlato. Telefon 22-019.

UGODNO prodam spalnico. Ogled vsak dan po 14. uri. Bojovič, Ragovska 9 a, Novo mesto.

PRODAM 4 zimske gume 155 x 13. Telefon 25-923, popoldne.

POCENI prodam combo ojačevalca elka 100 W. Tel. 71-435, Zvone.

PRODAM črno beli prenosni tv sprejemnik in otroško kolo. Informacije na tel. 51-443.

UGODNO prodam krzveno jakno — lisica, številka 42. Gabrič, Brestanica, novi blok.

PRODAM pletilni stroj PASSAP DUO Matic. Telefon (068) 72-113.

PRODAM otroško posteljico z jogijem za 4.000 din in varnostni otroški avtosedež za 10.000 din. Tel. (068) 23-516.

KUPIM

KUPIM zemljišče za gradnjo stanovaljske hiše ali hišo v izgradnji v Črnomlju. Ivan Furjančič, Vodnikova 9, 68340 Črnomelj.

KUPIM božične jaslce — lesorez, stekleno krogljo — obtežilnik za papir, podobice na steklu in stare otroške igračke. Ponudbe prosim na oglasni oddelek pod šifro: »ZBIRATELJ«.

TOMOS APN 4, novejši, dobro ohranjen, kupim. Marjan Perc, Kompolin 71, 66320 Portorož, tel. (066) 76-117.

POSEST

PRODAM vinograd in zidanico v Trški gori. Telefon 85-950.

PRODAM vinograd na žici v Tanči gori (7 arov), ob glavni cesti, in škodo, letnik 1974, dobro ohranjeno, registrirano za leto 1985. Brinc, Kanižarica n. h.

HIŠO, III. gradbena faza, 5 km iz Novega mesta, prodam. Naslov v upravi lista (309/85).

PRODAM vikend zidanico v Šmavru (z balkonom 52 m², garažo, s sanitarijami 32 m²), obnovljen vinograd na žici (500 m²). Voda in elektrika je. Oddaljeno od asfalta okoli 350 m. Cena 200 SM. Telefon (061) 772-236, vsak dan.

PRODAM vinograd z zidanico in rabljena garažna vrata. Informacije na tel. 25-306.

PRODAM mešani gozd v Petelinjku v izmeri 53 a najboljšemu ponudniku. Naslov v upravi lista (310/85).

PRODAM vinograd (10 arov) z zidanico v Veliki Plešivici v bližini Adlešičev. Telefon 56-737.

UGODNO prodam vikend z manjšo parcelo v bližini Črnomlja in dobro ohranjeno harmoniko znamke weltmeister s 196 basi. Informacije na telefon (068) 23-686 interna 29, popoldne.

RAZNO

UPOKOJENKO za vođenje gospodinjstva k dvema starejšima osebam iščem. Paučič, Ljubljanska cesta 4, Novo mesto.

NARODNOZABAVNI ansambel iz Novega mesta nujno išče organista z lastno opremo. Telefon 24-222, popoldne.

PREKLICI

CENTER ZA SOCIALNO DELO Novo mesto opozarja vse vaščane Dol. Karteljevega in okolice, da kakršnekolik pogodbe, sklenjene z Antonom GORENCEM iz Dol. Karteljevega 18 brez predhodne odobritve skrbstvenega organa, ne bodo pravno veljavne, prav tako je tudi sekanje v njegovem gozdu protizakonito.

MARIJA ŽIBERT, Milana Majena, Novo mesto, prepovedujem družini Slavka NAGLA iz Smolenje vasi vsako hojo in vožnjo po mojih parcelah v Smolenji vasi (Cerucih), sicer jo bom sodno preganjal.

MARINKA DOLENC, Milana Majena, Novo mesto, prepovedujem družini MALUS iz Ilke Vaštetove 16, odnašanje mojih premičnih iz poslopja na Zagrebški 29.

FRANC DERGANČ, Dol. Kamence 37, opozarjam MARIJO BREZOVAR iz Dol. Kamence 56, naj preneha z lažnivim obrekovanjem proti moji mami MARIJI DERGANČ. Če tega ne bo upoštevala, jo bom sodno preganjal.

ČESTITKE

Dragima mladoporočencema SILVI in ZVONETU UHERNIKOVIMA iz Otočca mnogo sreče in medsebojnega razumevanja na novi življenjski poti želijo člani ansambla RUBIN s pevko.

Dragi mami MICKI LUKŠIČEVI iz Irče vasi čestitamo za 88. rojstni dan in njen osebni praznik ter ji želimo še mnogo zdravih let. Vsi njeni.

Dragi mami in tatu, babici in dedku MARIJI in FRANCU ŠTAMFELJ iz Prečne 29 pri Novem mestu želijo za dvojno praznovanje vse najboljše, veliko zdravja, dobre volje in da bi bila srečna v krogu svojih dragih še vrsto let. Obenem iskrena zahvala za vso skrb, dobroto in ljubezen. Hvaležni otroci z družinami ter 12 vnučkov.

OBVESTILA

SREDNJEŠOLKE — ŠTUDENTKE! Želite postati akvizitke za prodajo priložnostnih čestitk — nova tehnologija pri nas? Oglasite se, nudim dober zaslužek! Šifra: »20%«.

OBVEŠČAM, da montiram in nabavljam vse vrste rolet in žaluzij. Do 15. februarja delam z 10-odst. popustom. ROLETARSTVO Janez ZAGORC. Vratno 8, 68310 Šentjernej.

OBVEŠČAMO vse uporabnike sejmšča na CIKAVI, da je sejmšče s 1. februarjem 1985 prestavljeno na novo lokacijo GRABEN poleg skladišča — prodajalne s kmetijskim repromaterialom KZ KRKA.

GOSTIŠČE »Henčkov dom«, vabi vsako soboto na ples. Igra ansambel Jožeta Gopliba.

POPRAVLJAM traktorje, kosilnice in motorne žage. Opiram pooblaščen servis za traktorje Ursus. Štefan Gruden, Mala vas 3 c, Grosuplje, telefon (061) 772-780.

LASTNIKE vozil ZASTAVA, FIAT, LADA obveščam, da bom s 1. februarjem 1985 spremenil delovni čas. Delavnica bo odprta od 8. do 17. ure, ob sobotah pa bo zaprta. Hkrati obveščam stranke, da delam samo po predhodnem naročilu s svojim materialom ali z materialom stranke. Pri prevzemu vašega avtomobila v popravilo je vaša skrb za nabavo materiala odveč. Delam izključno avtomehanična dela. Garancija na opravljeno delo, posebne ugodnosti za svoje stranke. Za usluge se se priporoča avtoservis Janez MOLEK, 68332 Gradac v Beli krajini, telefon (068) 56-707.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

ZAPOSIM avtokleparja, kvalificiranega ali priučenega. AVTOLIČARSTVO in kleparstvo Avgust KOŠAK, Ločna 16, Novo mesto.

ZAPOSIM KV avtomehnika. AVTOSERVIS Janez MOLEK, 68332 Gradac v Beli krajini, telefon (068) 56-707.

TAKOJ ZAPOSIM kvalificiranega ali priučenega mizarjarja z nekaj prakse. Splošno mizarstvo Franc HENIGMAN, Dolenjske Toplice 224.

IŠČEM trgovskega potnika za rolete. Plačilo po dogovoru. ROLETARSTVO Janez ZAGORC, Vratno 8, 68310 Šentjernej.

FRIZERSKO POMOČNICO sprejme salon PUCELJ Novo mesto. Česta komandanta Staneta 26.

Motorna vozila

MINI 1000 ccm prodam. Informacije Macele Padersičeva 21.

R 4 GTL, letnik 1983, prodam. Naslov v upravi lista (311/85).

PRODAM WARTBURG, prva registracija 1976, registriran do septembra 1985. Cena 8,5 M. Jože Tomažin, Višnji vrh, Raka.

UGODNO prodam GOLF JGL, letnik 1981, zelo dobro ohranjen. Stane Košljar, Bela cerkev n. h., Šmarjske Toplice, telefon 84-021.

Z 750, letnik 1965, prodam. Telefon 84-975.

PRODAM TAM 5000 kiper, potreben manjšega popravila, z rezervnimi deli. Jože Kus, Pristava ob Krki 6, Podbočje.

R 4 prodam. Telefon 25-370.

ZASTAVO 101, letnik 1974, vozen, ugodno prodam. Golob, Tržišče, tel. 88-847.

PRODAM FIAT 850 special coupe. Cena 8,5 M. Informacije gostilna Šinkovec Krško.

PRODAM ŠKODO 110 R Coupe, letnik 77, prevoženih 60.000 km, za 180.000 din. Tel. 068/23-516.

UGODNO prodam zastavo 126 P, letnik 1980. Franc Plut, Zalog 11, Novo mesto.

VW 1200, letnik 1975, prodam. Telefon 56-778.

UGODNO prodam ZASTAVO 850 (fičo), letnik 1981, prevoženih 17000 km. Jože Jurak, Dol. Kamence 2 a, Novo mesto.

Z 101 C, letnik 1980, prodam. Ljubljanska 25, Novo mesto.

AUSTIN 1300, letnik 1970, registriran, prodam. Informacije na telefon 23-391.

Z 750, letnik 1984, prodam. Žvar, Kvedrova 4, Senovo.

Z 101, letnik november 1982, prodam. Telefon 20-374.

PRODAM R 4 GTL, letnik 1983, in 126 P. Branko Kolenc, Dol. Kamence 61 b, Novo mesto.

R 10, lahko po delih, prodam. Zoran Abdulović, Birčna vas 41, Novo mesto.

126 P, letnik december 1981, dobro ohranjen, prodam. Milan Lahne, Levstikova 5, Novo mesto, telefon 23-113.

PRODAM ZASTAVO 750, letnik 1973, kompletno obnovljeno, R 4 TL, letnik 1977, ter TAM 500 (podaljšani kason). Pletič, Dol. Prekopa 19 a, Kostanjevica.

JUGO 45, 8500 km, ugodno prodam. Informacije vsak dan na telefon (068) 23-478.

APN 6, letnik avgust 1984, nujno prodam. Cena 6,9 M. Telefon 85-104.

UGODNO prodam Z 750, letnik 1980, prevoženih 33000 km. Čadraže 10, Šentjernej.

R 4, letnik november 1980 prodam. Telefon 84-010.

UGODNO prodam ŠKODO, garažirano, 4000 km. Lipovec, K Roku 32, Novo mesto.

Z 750, letnik 1976, poceni prodam. Informacije: dopoldne železniška postaja Novo mesto, Martin Gale, Lukovec 10 a, Trebnje.

UGODNO prodam dele za Z 101 (motor, menjalnik, polosovini, streho) in dve zimski gumi 165 x 13 s platišči za wartburg. Kraševac, Dolenjske Toplice 46.

Z 101, letnik 1974, obnovljeno, prodam. Tel. 24-166, popoldne.

Z 750 S, letnik 1977, prodam. Miklič, Gor. Kamence 9, Novo mesto, telefon dopoldne 23-303.

Z 101 C, letnik 1979, prodam. Telefon 23-266.

ŠKODO 120 SL, letnik 1980, ugodno prodam. Telefon: 23-887, od 7. do 14. ure.

Kmetijski stroji

PRODAM dvovrstni traktorski sejalni stroj za koruzo in umetni gnoj OLT. Feliks Katič, Mihalovec 71 b,

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DIC, tozđ Casopis Dolenjski list, Novo mesto.

USTANOVITELJICE LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Tone Jesenko.

UREDNIŠKI ODBOR: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek, Bojan Budja, Anton Jakše (vodja novinarskega servisa in EPS), Zdenka Lindič — Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 40 din. Letna naročnina 1.500 din. Za delovne in družbene organizacije 3.000 din, za tujino 15 ameriških dolarjev oz. 50 DM (ali ustrežna druga valuta v tej vrednosti). — Devizni račun 52100-620-970-267300-128-4405/9 (Ljubljanska banka — Temeljna dolenska banka Novo mesto).

UGODNO prodam zastavo 126 P, letnik 1980. Franc Plut, Zalog 11, Novo mesto.

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu za komercialne oglase 460 din, za razpise, licitacije ipd. 650 din, 1 cm na določeni srednji ali zadnji strani 700 din, 1 cm na prvi strani 900 din. Vsak mali oglas do 10 besed 300 din, vsaka nadaljnja beseda 30 din. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK Novo mesto 52100-603-30624. Naslov: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Germova 3, p. p. 33, telefon uredništva (068) 23-606 in 24-200, telefon novinarskega servisa 23-610, telefon ekonomske propagande, malih oglasov in naročniškega oddelka 24-006. — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozđ Grafika, Novo mesto — Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta, starega očeta, brata in svaka

JANEZA JERELETA

iz Dol. Stare vasi 26, Škočjan

se pristrčno zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrekli sožalje, mu darovali cvetje in ga spremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo lovski družini v Škočjanu in župniku za opravljeni obred.

Žaljujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, brata, strica, deda in pradedu

IVANA NOVAKA

iz Trebnjega

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje in darovano cvetje, sosedom pa za nesebično pomoč. Zahvala velja tudi GD Trebnje, OGZ Trebnje, ostalim gasilskim društvom, Obrtnemu združenju Trebnje, ZZB NOV Trebnje, Društvu upokojencev Trebnje in govornikom. Iskrena hvala pevcem in duhovniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je zapustil brat, oče, stari oče in stric

JOŽE JERMAN

s Hriba 9

Najprisrčneje se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, kolektivu IMV, ki so nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Hvala tudi župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

*Trud in trpljenje
bilo je tvoje življenje.*

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je z, vedno zapustila naša mama, stara mama

ANA ŠKOF

iz Cerovega loga 27, pri Šentjerneju

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrekli sožalje, pokojni darovali vence in cvetje ter jo spremili na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo ZZB Orehovica za darovani venec in spremstvo, Cestnemu podjetju Novo mesto, sosedom, govornikom ob odprtem grobu Francu Zagorcu in Jožetu Zagorcu ter duhovniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: sinova Karol in Jože z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, pradedka, brata in strica

ALOJZA SODJA

s Sela pri Jugorju
borca XV. in I. SAB

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovane vence in cvetje, organizaciji ZZB Jugorje, Društvu upokojencev, Sob Metlika, KS Jugorje, kolektivu IMV—TOZD PA za izkazano pomoč, nevrološkemu oddelku bolnice, pevcem iz Stopič in govornikom za poslovilne besede.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše ljube

MARIJE KLOBČAR

roj. Murn
z Ragovske 21, Novo mesto

se prisrčno zahvaljujemo vsem, ki so jo tako številno pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje, sočustvovali z nami ter nam pisno ali ustno izrazili sožalje. Hvaležni smo vsem zdravnikom, ki so ji pomagali med boleznijo, posebno dr. Vodniku za dolgoletno skrb in prizadevnost. Hvala občinski in krajevni organizaciji ZZB NOV, pevcem za zapete žalostinke ter obema govornikom za poslovilne besede.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 71. letu starosti je prenehalo biti srce našega dragega

PETRA ŠMALCLJA

iz Predgrada 57, Stari trg ob Kolpi

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, sočustvovali z nami, pokojniku darovali vence in cvetje ali se v kaki drugi obliki od njega poslovili. Hvala tov. Rezki Veber in sosedom za vso skrb v času bolezni, tov. Slavku Mejerletu za poslovilne besede v imenu vaščanov in prijateljev, predgrajski godbi in pevcem za pesmi ob slovesu, Tekstilani Kočevje za pozornost ob smrti očeta dveh delavk. Prav lepa hvala tudi župniku za opravljeni obred in občutene poslovilne besede.

Žalujoči: žena Stanka, hči Marija in Slavica ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 88. letu nas je zapustila naša draga mama, babica, prababica in teta

PAVLA KOŽELJ

Mačkovec 1, Dvor

Najtopleje se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, vaščanom, posebno sosedom in vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, poklonili vence in cvetje in spremili pokojno na zadnji poti. Hvala DO Iskra Žužemberk, sodejavcem, dr. Kocutarju, pevcem in župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: hčerka Nada in sin Tine z družinama ter ostalo sorodstvo

Mačkovec — Toronto, 23. 1. 1985

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
se spomnite, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

V 79. letu starosti se je tiho poslovil naš dragi mož, oče, stari oče, praded, brat in stric

ANTON MUC

iz Čudnega sela 5 pri Črnomlju

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki ste v težkih trenutkih sočustvovali z nami, prinesli vence in cvetje in spremili pokojnega k zadnjemu počitku. Posebej se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, zdravstvenemu osebju iz Črnomlja, Združenju obrtnikov Črnomelj, Beltu Črnomelj, Veletekstilu Ljubljana in Beti Črnomelj. Zahvala tudi cerkvenim pevcem in župniku za lepo opravljeni obred in poslovilne besede.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 83. letu nas je zapustil naš dragi oče, stari oče, praded, brat in stric

JURIJ MATKOVIČ

iz Tanče gore 11

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom in znancem, ki so nam stali ob strani v najtežjih trenutkih. Posebej se zahvaljujemo GD Tanča gora za častno stražo in organizacijo pogreba, govorniku za besede slovesa, pevcem iz Dragatuša, ZZB Dragatuš in župniku za opravljeni obred. Hvala vsem, ki ste pokojnemu darovali vence in cvetje ter se v tako velikem številu poslovili od njega.

Žalujoči: hčere Tinka, Fanika in Ančka z družinami, brat Jože in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je po težki bolezni zapustil dragi mož, ata, stari ata, brat in stric

FRANC CVELBAR

Vrh 3 pri Šentjerneju

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste pokojnega v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti ter mu darovali cvetje. Posebej se zahvaljujemo sosedom za pomoč, kolektivu IMV—TOZD Tovarna prikolic Novo mesto, Motel Petrol Čatež, osnovni šoli Stopiče, mešanemu pevskemu zboru iz Šentjerneja in kaplanu za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: žena Martina, sin Franc z družino, hčerke Anica, Martina, Slavica in Mimica z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 93. letu starosti nas je za vedno zapustila naša dobra mama, stara mama, tašča in babica

KATARINA REŽEK

Deskova vas 3, Stari trg ob Kolpi

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem za nesebično pomoč ter za pismeno ali ustno izraženo sožalje. Hvala za darovane vence in cvetje ter za tako številno spremstvo na zadnji poti. Še posebej se zahvaljujemo govornikom za poslovilne besede, ženskem pevskemu zboru za zapete pesmi, ZB Stari trg in Predgrad, godbi na pihala iz Črnomlja. Vsem še enkrat prisrčna hvala!

Žalujoči: sin Marko z družino, Peter z družino, Tone z družino, hčerke Katica in Marija z družino ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 72. letu starosti nas je za vedno zapustila draga mama in stara mama

ANA POTOČAR

iz Dol. Kamene 34

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, družinam Travižan, Debevc in Barbo ter vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, pokojni darovali cvetje in vence ter jo spremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi osebju drugega nadstropja internega oddelka za lajšanje bolečin ter kolektivoma Komunala in Splošna bolnišnica za darovana venca. Posebna zahvala sosedom iz Prečne ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: sinovi Lado, Marjan in Alojz z družinami

SLAVKA SREBRNJAK

Lepo je imeti prijatelja, ki ti poštno in brez slehernih zavisti vrača tisto, kar mu daješ in žrtvuješ. Slavka Srebrnjak je prepričana, da je takšno prijateljstvo našla v športu. Oče ji je umrl že pred petnajstimi leti, starejša sestra se je poročila in odselila, tiho in skromno vaško dekletko iz Dolenjega Suhadola pri Brusnicah, nevarno hrupne družbe, je iskalo sopotnika v življenju.

»Doma imamo kmetijo, kjer dela nikoli ne zmanjka, zato sem že v osnovni šoli v Brusnicah jemala telovadbo in šport kot razvedrilo. Tudi kasneje, ko sem v Novem mestu hodila v srednjo farmacevtsko šolo, je bilo tako. Šport mi je pomagal iz osamljenosti.«

V Brusnicah, kjer še koša niso imeli, si Slavka seveda še zdaleč ni mogla zamisliti, da bo prav igri pod obroč zapisala lep del svojega življenja. Odločil je tisti dan, ko je v telovadnici bršljinke osnovne šole zaigrala za ekipo srednje tehniške šole.

»Morda pa iz te na videz štoraste punce še nekaj bo,« se danes spominja Slavka komentirajoč z roba igrišča. In po končani tekmi je dobila vabilo, da se poskuša v novomeškem košarskem klubu. »Ni bilo treba veliko, da sem košarko vzljubila. V njej najdem vse, prijateljstvo, veselje. Če v športu ne iščeš lažnih ambicij, denarja in slave, če veš, da so tako kot zmage njegov sestavni del tudi porazi, te ne bo nikoli razočaral.«

Slavka je košarki veliko žrtvovala. Še ne tako dolgo nazaj so bile avtobusne zveze z Novim mestom zares slabe, a da zaradi tega Slavka v Novo mesto ne bi prišla na trening, to pa ne! Kolikokrat je popoldne peščila po šest kilometrov do Kateža na avtobus pa zvečer ubirala enako pot nazaj.

»Vsa sreča, da imam tako dobro mamo, ki mi je navzlic obilici dela doma na kmetiji zmeraj pogledala skozi prste, enkrat samkrat mi ni oporekala zaradi košarke izgubljenih popoldanskih in večernih ur. Prav to njeno razumevanje je bilo zame še večja obveza. Prej, ko sem hodila še v Novo mesto v šolo, sem bila zmeraj med prvimi doma, pomagala mamini in postorila, kar se je v eni uri ali dveh dalo. Ko pa sem se pozno zvečer vrnila s treninga, so bile na vrsti knjige. Zaradi tega se nisem nič slabše učila.«

Tudi danes pri Srebrnjakovih ni kaj dosti drugače. Šolo je Slavka zamenjala v Krkinem tozdu Zdravila, z bratom in mamo pa so še zmeraj edina delovna moč na kmetiji. Mnogokrat ji je dan kar prekratke. Letos so Novomeščanke — Srebrnjakova je prav gotovo med stebri ekipe — čeprav novinke, največje presenečenje republiške lige, saj so prvi del zaključile na izrednem četrtem mestu.

»Treniramo trikrat na teden, ob sobotah so tekme, ko te ni, so vikend priprave. A nihče zaradi tega ne tarna, uspehi in pohvale so nam največja nagrada. Prav tako vemo tudi, da se brez nas svet ne bi podr. Sploh pa ne, ker gre za ženski šport, to pa je za večino nekaj manjvrednega! Prav nič nam ni podarjenega, celo to se baje ne da narediti, da bi delala le v eni izmeni.«

Ure in ure bi lahko govoril s Slavko, pa ne bi spregovorila o svojih skritih športnih željah.

»Lagala bi, če bi trdila, da se ne bi veselila poziva v kako reprezentanco, vem pa tudi, da je za kaj takega potrebno oceniti svoje sposobnosti. Jaz sem jih, zato zaenkrat o čem takem raje molčim.«

BOJAN BUDJA

USPEŠEN SMUČARSKI TEČAJ

SENOVO — Prvi teden zimskih počitnic je za 35 smučarskih začetnikov na Senovem minil naglo, veselo in predvsem koristno. Sekcija za trim, akcije in rekreacijo pri senovskem Partizanu je pripravila uspešen smučarski tečaj, odrezal za se je tudi obrat družbene prehrane konfekcije Lisca na Senovem, ki je vsakokrat postregel tečajnikom z vročim čajem. Sekcija pripravlja tudi veseli velešalom za starejše, počakati bo treba le, da se bodo muhaste snežne razmere unesle in seveda — izboljšale.

UKRADLI RAČUNALNIK

KOČEVJE — Tudi tatovi se preusmerjajo na računalništvo. V noči od 22. na 23. januar so neznan tatovi vlomili v kočevsko papirnico in ukradli računalnik Spectrum, vreden 69.000 din. Za nameček, če bi pri računalniku kaj zaskripalo, pa so odnesli še računski stroj olimpija, vreden 91.000 din. Tako so okodovali to prodajalno, kot se da izračunati brez računalnika, za 160.000 din.

JUTRI LETNA SKUPŠČINA JAMARJEV

NOVO MESTO — Jamarski klub Vinko Paderšič — Batreja bo imel jutri, 1. februarja, ob 18. uri v prostorih sindikalnega doma na Društvenem trgu 2 redno letno skupščino. Na srečanju bodo s pomočjo diapozitivov prikazali raziskovalno delo kluba: raziskave v Kočevskem Rogu, izvire Težke vode, ki so še naprej oneznaženi, in spust v najgloblje brezno Bosne. Vabljeno!

»Oče« vseh naših križank

Jože Udir iz Novega mesta je sestavil že preko 700 križank za Dolenjski list — Znanje in smisel

Ze več kot enajst let se tisti naši bralci, v katerih utripa ugankarska žilica, na sredini časopisa srečujejo z malo križanko (zadnji čas je nagradna), in kadar jim je kakšen križankarski orch pretrd, se najbrž zjezijo na sestavljalca. A boljše bo, da jezo kar požro, saj če se že kdo muči s križanko, se najbolj njen ustvarjalec. Za nas se tega zahtevnega posla loteva 42-letni inženir organizacije dela Jože Udir.

Udir je doma iz Zaloš na Novemskem, a že več kot 20 let živi v Gorenjem mestu, kjer je našel zaposlitev. Dela v Krkinem računalniškem centru za avtomatsko obdelavo podatkov. S sestavljanjem ugank se ukvarja že

za »Dolenjca« občasne križanke. Od januarja 1973 redno pripravlja vsakotodensko križanko in seveda praznične nagradne celostranske križanke. Za naš tednik je v teh letih naredil že preko 700 križank. K temu številu pa je treba prišteti še nekaj deset križank, ki jih je sestavil za Tovariša, ptujskega Ugankarja in nekatera novomeška tovarniška glasila.

»Sestavljalce križank in drugih ugank mora imeti smisel za kombiniranje, biti mora vztrajen in seveda mora tudi precej vedeti,« pojasnjuje Jože Udir.

In kaj najde vse tiste trde orehe, ki se vsakomur dostopne,« pravi Udir. Še največkrat ima v rokah Leksikon Cankarjeve založbe in Slovenski pravopis. Volje in vztrajnosti pa tako ni nikjer dobiti, če si ju človek sam ne pridobi.

MIM

Jože Udir, naš mojster za križanke, precej časa. Najprej je bil navdušen reševalec najrazličnejših ugank in križank, lepega dne pa je sam poskusil in odkril, da mu gre tudi sestavljanje dobro od rok.

V javnosti se je kot sestavljalce prvič pojavil januarja leta 1968, ko so mu v tedanji reviji Tovariš objavili posetnico. Isto leto je prišel v Novo mesto in novembra že objavil prvo križanko v Dolenjskem listu. Ob različnih priložnostih je nato Udir pripravil

Veter, ki polni bolnišnice

(Samo)morilski fen nad Novim mestom — Največ fenovih dni v Sloveniji — Dr. Oblak: »Fen je tesno povezan s pojavom bolezn, samomorov in smrti.«

NOVO MESTO — Minuli teden smo bili priča nenavadnemu vremenskem pojavu. Mrzle januarske temperature, je presekala za ta čas pravi vročinski val. 23. januarja je bilo Novo mesto s 15° najtoplejše mesto v Sloveniji. Topel zrak, ki ga je po dolini Krke spremljal veter, je po dolenjskih gričih v dveh dneh pobral vso zalogo dobro zamrznjenega snega. Ta veter se imenuje fen in ga dobro poznajo tudi prebivalci Muenchna, Dunaja, Salzburga, Innsbrucka in drugih mest po svetu. Med jugoslovanskimi mesti občuti največkrat fen Sarajevo, med slovenskimi kraji pa prav Novo mesto.

Lusser Altorf že leta 1820 piše o fenu, da povzroča apatijo, glavobol, bolečine v sklepih in pozdravljenih zlomih, izvinih in brzgotinah, utruja, povzroča zaspanost in nespečnost, nezmožnost duševne koncentracije in melanholijo.

Novomeški zdravnik dr. Božo Oblak, ki je iz tega področja opravil magistrsko delo z naslovom »Vplivi fena na zdravje odraslega prebivalstva Novega mesta«. Podlaga za njegovo raziskovalno delo so bili izsledki Novomeščana Ferdinanda Seidla (1856—1942), ki je v Jugoslaviji prvi odkril dinarskogorski fen. Ta vsestranski znanstvenik je podatke o fenu zbiral od 1916. do 1930. leta, dr. Oblak pa se je odločil, da bo poiskal in raziskal fenove tudi za obdobje 1970—1974. Pri svojem raziskovalnem delu se je držal Seidlove definicije fenovega dne. Po Seidlu je fenov dan, če meteorološki opazovalec vsaj ob enem izmed treh rednih dnevnih opazovanj vpiše v svoj dnevnik tak veter iz jugozahodne, južne ali zahodne strani, ki je prinesel s seboj višjo zračno temperaturo v primerjavi s prejšnjim nefenovim dnevom, ali pa podpoprečno zračno relativno vlago. Veter iz iste smeri, ki ni povišal temperature in potisnil vlage pod povprečno vrednost, ni fen.

V Novem mestu pomladni meseci nikoli ne minejo brez fena. S fenom najbolj obdarjeni meseci so april, maj in junij, ko piha fen tudi po 18 dni v mesecu. V zimskih mesecih se dogaja, da topli fen sicer piha v višini, v kotlinah pa se ne pojavi, ker so prekriti z mrzlimi »zrakom.« V spomladanskih, poletnih in jesenskih dneh smo na pihanje fena manj pozorni, če pa sredi zime vzdigne temperaturo na 15° ali v maju celo na 29°, nam pojav bolj pade v oči« je o fenu v novomeški kotlini povedal dr. Oblak.

Fen se pojavi tedaj, kadar je na eni strani gorskih masivov nizek,

na drugi strani pa visok zračni pritisk. Fen, ki ga občutimo v novomeški kotlini in po dolini Krke, nastane potem, ko se toplina in vlažna zračna masa dvigne iz reškega zaliva po pobočju do 1100 m visokega Roga. Zračna masa se ohlaja prav do vrha, dokler se ne pojavi kondenzacija vodnih hlapov. Nastane fenov oblak. Na 20 km širokem pasu nad Rogom nastane prav toliko fenovih oblakov, ki so veliki približno 500 m.

Skozi se vidi modro nebo. Ob padcu oblakov z Dinarskega gorstva v novomeško kotlino nastanejo padavine. Fenovi oblaki tako oddajo vso vlogo. Ob tem pojavu se zračne gmote segrejejo in nastane fenov veter. Zrak, ki se je dvignil v Reškem zalivu in je imel temperaturo 20 stopinj ter relativno vlago 53%, se je po prehodu čez vrhove Roga segrel kar na 30 stopinj, relativna vlaga pa mu je padla le na 15%. Nastali veter, ki ima lahko tudi močnejše razsežnosti, čutijo preko dolin Mirne, Krke in Kolpe tja do Sotle, Zagreba in naprej do Panonske nižine.

Dr. Božo Oblak: »Vreme močno vpliva na človekovo zdravje in počutje.«

Kakor je delovanje toplega in suhega fena, zlasti pozimi, prijetno, pa je lahko tudi škodljivo. Raziskovalci so opazovali vpliv fena pri živalih. Živina, ki se pase na gorskih pašnikih, postane ob fenu bolj nemirna, gamsi pridejo v nižine, saj se njihov voh zaradi nizke vlage poslabša. Vse, kar živi v gorah, od kač do ptic, postane

ob prihajajočem fenu nemirno in razdražljivo. Fen tudi ne prizaneša ljudem. V jeseni 1958 je imelo nemško meteorološko društvo sestanek v Garmisch Partenkirchenu in razpravljalo o vplivu fena na ljudi. Takole so zapisali: »Če se uradniki motijo pri računanju, če pešci kot kure brezglavo begajo pred avtomobili, če ljudje tožijo po tišanju v glavi, o vrtoglavi, razdražljivosti, melanholiji, če sonce nenavadno močno sije v sobe, če nebo postane čudno temnomodro, če nas oblaki bisernaste barve boleče zbleščujejo, potem je zunaj fen.«

Prav temu, kako fen napada človeka, je polovico poglavij v svojem delu posvetil dr. Oblak. Fenove vplive je raziskoval na prebivalstvu Novega mesta v starosti med 20.—49. letom. Da bi čim bolj opravił nalogo, je proučil vsak tretji regal zdravstvenih kartonov v novomeškem Zdravstvenem domu. Za proučevanje fenovih vplivov je upošteval meteoropatološki sindrom: revmatične bolečine, nevralgije, napade astme, psihične depresije, infarkte, napade migrene, travme, poskuse samomorov in drugo. Ugotovil je, da se je v času delovanja fena javila svojim zdravnikom več kot ena tretjina pacientov. V času fena je bilo 73,3% vseh samomorov, smrti pa je bilo 55% ali nekaj več kot polovica vseh smrti. »Naloga je pokazala, da je prihod fena tesno povezan s pojavom bolezn, samomorov in smrti. To je očitno zlasti pri samomorih, saj so psihično labilni ljudje tudi meteorolabilni.«

Zanimiva je tudi ugotovitev, da imajo ljudje zdravstvene težave že 2-3 dni pred prihodom fena in da ob fenu mnoge težave že minejo. Moja raziskovalna naloga je objela le obdobje od leta 1970 do 1974, posledice fena pa opazujem še danes,« je za konec povedal dr. Oblak.

Njegova dognanja v zvezi s fenom so se pokazala tudi ob letošnjem prvem fenu, saj so bile ordinacije v novomeškem zdravstvenem domu in bolnišnici napolnjene do zadnjega kotička, napolnile pa so se tudi omarice z osmrtnicami.

JANEZ PAVLIN

Soteščani že gostujejo

Premiera drame M. Bora »Raztrganci«

SOTESKA — Med tistimi dramskimi skupinami v novomeški občini, ki že deseto leto brez premora postavljajo igre na oder, so Soteščani prav gotovo na prvem mestu. Odkar so igralsko navdahnjeni, združeni pod okriljem Zarje, je skorajda ni hiše, ki ne bi dala vsaj po enega na oder. V času nastopanja in gostovanj po bližnjih odrih so resda doživeli že marsikaj. Ljudje jih pričakujejo kot otroci dedka Mraza, dvoranec so vedno napolnjene do zadnjega kotička, mnogi potujejo z njimi, da jih vidijo še enkrat. Pa se najdejo tudi taki, ki na njihovo igranje gledajo drugače, jim zbijajo pogum in voljo.

Letos so med vsemi skupinami, ki bodo pripravile igre, prvi stopili na oder. Minulo soboto in nedeljo so z dramo v treh dejanjih Mateja Bora »Raztrganci« nastopili pred domačim občinstvom. Igro, ki je prva z resnejšo vsebino v seznamu »Zarje«, so posvetili praznovanju letošnjih jubilejev. Izbrali so jo tudi zato, ker jo je Bor napisal v Vavti vasi, v njihovi neposredni bližini. Igro je prvič uprizorilo Slovensko narodno gledališče 14. septembra 1944 v Črnomlju.

V sedemnajstletanski igralski skupini velja pohvaliti prav vse. Starejše, igralsko že prekaljene Soteščane Antona Viranta, Marico Fifolt, Franca Vovka in skupino mladih, med katerimi so nekateri prvič na oderu, ter tudi tiste, ki so se po letih premora spet vrnili k Zarji: Jožico Končina, Brigito Fifolt, Egidija Jarca, Slavka Brađača, Ivana Gimplja, Ivico Novak, Nado Kumelj, Franca Lavriča, Sonjo No-

vak, Jožeta Novaka, Pavla Zupančiča, Miha Zorana, Petra Zupančiča in Ivana Zupančiča. Sceno je pripravil Anton Virant, uspešna režija pa je delo Janeza Vovka.

V nedeljo se bodo Soteščani predstavili na Dvoru, potem pa bodo gostovali še na odrih, kjer jih pričakujejo.

J. PAVLIN

VSE NEDELJE NA ODRU — Več kot sto ur vaj in priprav je bilo potrebno, da je premiera Borovih Raztrgancev na domačem odru uspela. Sedaj jih čakajo gostovanja na odrih, kjer člani soteške »Zarje« nastopajo že desetletje. (Foto: J. P.)

kozerija DISCO JE TREBA ZAPLOMBIRATI

Oprostite enačenju: toda kar je bila za osveščene Repičane občinska skupščina, je bil za mladež repiški disco. Tjakaj je zahajala ob sobotah in nedeljah, da bi se dodobra iznočela, se iznebila resnih kšitov svojih sprenevedajočih se staršev ter da bi se, skratka, imela fino. To pa je šlo na jetra vsem, ki so, poklicani ali nepoklicani, skrbeli za moralno podobo Repičeve drage.

Disco je leglo uživalcev alkohola. Mladina tanka žgane pijače v potokih, je šlo na bruhanje tovarišici Klotildi Zra-

čnikov, ki je bila tudi predsednica Društva prijateljev mladi- ne.

Poslušajo noro glasbo, se zvijajo kot jegulje in se jim fučka za stvarnost, ki je vse prej kot rožnata, je tolkel s prsti po mizi tovariš Funkcič.

Skozi prste bi gledali tako na alkohol kot tudi na trapasto muziko, če ne bi bila vmes manila. V slednjem vidim največji problem, je bil zaripel v obraz tovariš Foteljčič, prižgal si je cigareto, da bi se vsaj za trenutek pomiril.

Gredo se svobodno ljubiti. Brez rdečice na obrazu se poljubljajo sredi diskača. Razvrat sredi civiliziranega sveta. Smo se mar borili zato, da bi se nam dogajale le centimeter pred nosom take reči? Je bolj sebe kot druge spraševal tovariš Borčič.

Tu smo zato, da naredimo takšnim in podobnim stvarem konec, je lovila sapo v precej razvita pljuča Klotilda Zračnikova.

Sprejmimo sklep, da se disco zapre že jutri! Dovolj je bilo tolerance in popuščanj, se ni

Plazovi onemogočili promet

Sedem plazov na cesti proti Osilnici — Pri Slavskem lazcu odnesla voda 10 m republiške ceste

KOČEVJE, FARA, RIBNICA — Nagla odjuga v začetku preteklega tedna je povzročila več plazov. Na cesti Brod na Kolpi — Osilnica jih je bilo v torek zjutraj kar 7, ki so onemogočili promet. Največ jih je bilo pri Srobotniku, in sicer štirje, največji pa je bil med Mirtoviči in Gašparci, kjer je 3 m visok plaz prekril 6 m dolga cestni odsek. Cesta ni bila prevozna ne za avtobuse in ne za osebne avtomobile, zaradi česar mnogi niso mogli na delo v Kočevje, Delnice in na Reko. Delavci kočevskega tozda Cestnega podjetja Novo mesto so čisto spet usposobili za promet popoldne ob 17. uri.

Podobni plazovi so nekaj običajnejša na cesti Čabar—Trava. Tu so jih pričakovali tudi tokrat, a jih ni bilo.

Zaradi dežja in taljenja snega so močno narasli tudi pritoki Kolpe in hudourniki. Največ škode je povzročil hudournik na republiški cesti pri Sapniku pri Slavskem lazcu ob Kolpi. Odnesel je okoli 10 m ceste in del hriba. Treba bo precej denarja in naporov, da bo škoda povrnjena.

V četrtek pa je na območju občin Kočevje in Ribnica spet močno snežilo, najbolj ob Kolpi in v Slemenih, kjer je zapadlo okoli 40 cm novega snega. Cestno podjetje je pridno pluzilo, vendar je tako močno snežilo, da pravega učinka pluzenja skoraj ni bilo opaziti, dokler ni prenehalo snežiti. Kljub temu pa avtobusi niso imeli zamude.

Krajani z območja Novega Korca so se spet pritoževali zaradi elektrike. Pravijo, da čim zapiha veter, zmanjka toka, in to se je dogajalo tudi te dni.

J. P.

BARBARSKO IZZIVLJANJE BREZ VZROKA

MOKRONOG — Mokronoški TVD Partizan je tudi letos postavil vlečnico na bližnjem smučišču, da bi se zimskega veselja lahko naučili vsi tisti šolarji in mladi ljudje, ki sicer nimajo možnosti, da bi potovali v zimskošportna središča. Toda letošnje zimsko veselje je v Mokronogu trajalo zelo malo časa. Neznani storilci so namreč že po nekaj dneh smučanja prerazali najlonsko vrvo vlečnice. Vendar se niso zadovoljili samo z enim »posegom«. Ko so domači fantje namestili rezervno vrvo, so prerazali tudi to. Ker so vrvi pustili na kraju dejanja, kaže, da je šlo za golo barbarsko izzivljanje brez kakršnegakoli vzroka. Kdo premore v sebi toliko hudobije in gre rezat ter uničevati vlečnico, pa v Mokronogu ne vedo.

TONI GAŠPERIČ